

Иийсас беана, Маттайс дIаязбина болу хаза кхаъ

Иийсас беана, Маттайс дIаязбина болу хаза кхаъ – Иийса Дала Ша лур ву аьлла волу КIелхьардохург хиларх лаьцна кхаъ бу. Цу КIелхьардохучуьнгахула хьалха бинчу баргаца Iаш болчу Шен нахана дина ваIданаш кхочуш дира Дала. Шена юкьахь Иийса винчу а, ваьхначу а жуьгтийн къомана хилла ца Iаш, дерриг а дуьненна а бу и хаза кхаъ.

Маттайс яздина тептар леррина кечдина ду. Тептаран хьалхарчу дакъош тIехь Иийса дуьнен чу валарх а, Иза хих чекхвакхарх а, зерах а лаьцна дуйцу (1:1–4:11). КхидIа тептаро дуйцу Иийсас Галилай-маккахь нах тобарх а, нахана хьехамаш барх а лаьцна (4:12–18:35). Цул тIаьхьа тептар тIехь Иийсас Галилай-маккара Ярушалайм-ГIала бинчу некьах а, Иийсан тIаьхьарчу кIиранчоьх хилла долчу Гуллакхех а, Иза жIарах дIагохарх а, веллачуьра денваларх а лаьцна ду (19:1–28:20).

XIокху тептаро гойту, Иийса – Дала беллачу хьехамийн маьIна дан Ша бакьо йолуш волу а, Делан Олаллех лаьцна хьехамаш беш волу а воккха Устаз хилар. Дукхахболу Цуьнан хьехамаш пхеа декье вовшахта мегар ду:

(1) Ламанан басы тIера бина хьехамаш. Цу декьан коьрта маьIна – Стигалийн Олаллин бахархойн амал а, бехкаш а, бакьонаш а, хиндерг а ду (5–7 кортош);

(2) Шийтта мурд дIахьажош дина долу весет (10-гIа корта);

(3) Стигалийн Олаллех лаьцна долу хьекьале дустарш (13-гIа корта);

(4) Иийсан мурд хиларх лаьцна болу хьехамаш (18-гIа корта);

(5) Кху заманан чаккхенах а, хиндолчу Делан Олаллех а лаьцна хьехамаш (24–25 кортош).

Иийса схьавалар

(Лака 3:23–38)

1 ¹XIара ду шуна Дала леррина къобалвинчу Иийсан схьаваларх лаьцна долу дIаяздинарг. Иза Даудах схьаваьлла, ткьа Дауд ИбраXиман тIаьхьенах хилла.

- 2 ИбрахИм Исхъакхан да хилла,
Исхъакх – Якъубан да,
Якъуб – ЯхIудан а, цуьнан вежарийн а да,
3 ЯхIуд – Парасан а, Зерахъан а да, ткъа церан нана Тамара хилла.
Парас Хъацранин да хилла,
Хъацрани – Раман да.
4 Рам Иамминадабан да хилла,
Иамминадаб – Нахъшонан да,
Нахъшон – Салманан да,
5 Салман – БоIазан да. БоIазан нана Рахъаб хилла.
БоIаз Иабадин да хилла. Иабадин нана Руги хилла.
Иабади Юшайн да хилла,
6 Юшай – Даудан да хилла.
Дауд Сулим-паччахъан да хилла, цуьнан нана хъалха УрхъаIугахъ
марехъ хилла.
7 Сулим-паччахъ РахъбуIаман да хилла,
РахъбуIам – АбияхIун да,
АбияхIу – Асин да,
8 Аса – ЯхIушаптин да,
ЯхIушапти – Йораман да,
Йорам – IузияхIун да,
9 IузияхIу – Йовтаман да,
Йовтам – Ахъазан да,
Ахъаз – Хъузакх-ЯхIун да,
10 Хъузакх-ЯхIу – Маннашан да,
Маннаш – Аминан да,
Амин – Юши-ЯхIун да,
11 Юши-ЯхIу – Яхун-ЯхIун а, цуьнан вежарийн а да хилла.
Цу хенахъ дерриг а Израилан къам Бавел-махка дIадигна хилла.
12 Бавел-махкара цIа баьккинчу хенахъ Яхун-ЯхIу Шалтаалан да
хилла,
Шалтаал Зурбабелан да хилла,
13 Зурбабел – Авадин да хилла,
Авади – Эльякъиман да,
Эльякъим – Узаран да,
14 Узар – ЦIадукъин да,
ЦIадукъа – Ахъмин да,
Ахъма – Аладин да,
15 Алади – ЭлиIазаран да,
ЭлиIазар – МатIанин да,

^{1:6}Сулим 24:14, 15; 2 Шерашкахъ 36:10; Ярми-ЯхIу 27:20.

- МатIани – Якъубан да,
16 Якъуб – Мареман майра волчу Юсупан да.
Марема Иийса вина, Дала леррина Къобалвинарг аьлла,
це йоккхуш волу.
17 ИбрахИмна тIера Даудана тIе кхаччалц ейтта тIаьхъе хилла, Даудана
тIера Бавеле ийисаре бахийтталц – ейтта тIаьхъе хилла, ткъа иштта ейтта
тIаьхъе кхиьна Бавелера юхабалийначул тIаьхъа Иийса дуьнен чу валлалц.

Иийса дуьнен чу валар

¹⁸Цуьнан дуьнен чу валар иштта хилира: Иийсан нана Марем Юсупана
ехна хилла. Амма иза маре яхале гучудаьлла Марем Делан Синах доьзал-
хочух хилар. ¹⁹Цуьнан хин волу майра Юсуп чIогIа оьзда стаг хилла. Цо
шайна юкъахъ хъахаделла долу захало, нахала а ца доккхуш, дохо сацам
бина хилла. ²⁰Цо цу гIуллакхах лаьцна ойла ечу хенахъ, цунна гIенах Ве-
зачу Элан малик дуьхъалтесира. Малико элира:

«Даудан кIант Юсуп, Марем хъайна дIайига ма кхера, хIунда аьлча
цуьнан кийрахъ долу бер Делан Синах схъадаьлла ду. ²¹Цо кIант вийр ву.
Цуьнан цIе Иийса* тиллалахъ, хIунда аьлча Цо Шен къам къинойх кIел-
хъардоккхур ду».

²²И шадерг а хилла, Везачу Эло Шен пайхамарехула аьлларг кхочуш
хилийтархъама. Делан Йозанна тIера дешнаш иштта дара:

²³ «ЛадогIалаш! ЙоIстаг берах хир ю,
цо кIант а вийр ву.

Цуьнан цIе Имануал хир ю.

Иза „Тхобца Дела ву!“ – бохург ду».

²⁴Юсуп самаваьлча, цо, Везачу Элан малико ма-хъеххара, Марем шена
маре схъаялийра. ²⁵Амма бер дина яллалц, цо цунах куьг ца туйхира.
Юсупа цу кIентан цIе Иийса тиллира.

Иийса волчу хъекъалчаш богIу

2 ¹Иийса ЯхIуд-махкарчу Байтлахам-гIалахъ вина. Иза яра XIарод-
паччахъ олаллехъ волу зама. Иийса дуьнен чу ваьлла жимма хан яьлча,
Ярушалайм-гIала баьхкира малхбалехъара хъекъалчаш. ²Цара адамаш-
ка хоьттура: «Мичахъ ву хIинцца дуьнен чу ваьлла волу жуьгтийн къо-
ман паччахъ? Тхуна къеггина схъакхетта болу Цуьнан седа** гира.
Цундела, Цунна хъалха гора а хIуттуш, корта тоха даьхкина тхо». ³Иза
шена хезча, XIарод-паччахъ синтем байна хъавъзира, ткъа цуьнца ерриг а

* ^{1:21} *Иийса* – иза «Везачу Эло кIелхъарвоккху» бохург ду.

** ^{2:2} *Я иштта*: малхбалехъа йолчу агIонгахъ болу Цуьнан седа.

^{1:18}Лака 1:27. ^{1:21}Лака 1:31. ^{1:23}ЕшаI-ЯхIу 7:14 (Грекийн). ^{1:25}Лака 2:21.

Ярушалайм-гГала сингаттаме хилла дАхЮьттира. ⁴Харода ша волчу кхай-кхира шен махкара динан коьрта дай а, Иелам нах а. Цо цаьрга хаьттира: «Муьлхачу меттехь дуьнен чу вала везаш вара Дала леррина Кьобалвинарг?» – аьлла.

⁵Цара цуьнга жоп делира: «ЯхЮуд-махкарчу Байтлахам-гГалара, хЮнда аьлча шен йозанна тГехь пайхамаро аьлла ду:

⁶ „Хьо а, ЯхЮуд-махкара Байтлахам-гГала,
ЯхЮудан махкарчу сийлахьчу гГаланаш юкбахь лахара яц.
Хьан махкара вер ву
Сан Исраилан кьоман куьйгалхо хилла дАхЮуттун верг!“»

⁷Тлаккха Харода кьайлаха шена тГе схьакхайкхира малхбалера баьхкина болу хьекьалчаш. Цаьргара цунна хиира, маца гучубаьлла стигалахь керла седа. ⁸Байтлахам-гГала уьш дАхьажош, цо царна тГедиллира: «Диа а гЮй, цу берах лаьцна доллу хЮма а хаа хьовса. Шайна иза карийначул тГабьха соьга хаам бе, цига ваха а вахана, соьга а Цунна Ибадат^д дайта».

⁹Паччахьо шайна тГедиллиначуьнга ла а доьгИна, уьш новкъа бевлира. Царна кьеггина схьакхетта гина болу седа*, хьалха а баьлла, меллаша стигалахула дАабодуш бара. ТГабьхьара а иза сецира нийсса и бер долчу меттигна тГехула. ¹⁰Шайна и сурт гича, хьекьалчаш чЮгГа хазахетта хьабьзира. ¹¹Шабш цИа чу а дахана, шайна и Бер а, Цуьнан нана Марем а гича, цара, гора а хИттина, кортош охьа а тАийна, Цунна Ибадат^д дира. Тлаккха Цунна совгIаташ а делира: деши а, хаза хьожа йогЮу еза хЮма а, деза хьакхар а. ¹²ТГабьхо царна гIенах Дела дуьхьалтесира. Цо цаьрга Харод-паччахь волчу юха ма гЮ элира. Цундела уьш кхечу новкъахула шайн махка дАбахара.

Мисар-махка дАабовдар

¹³Хьекьалчаш дАбахча, Юсупана гIенах Везачу Элан малик дуьхьалтесира. Цо элира: «ХьалагIатта, схьаэца бер а, цуьнан нана а, Мисар-махка, вадий, дАгЮ. Аса шайга хаам баллалц цигахь Ге, хЮнда аьлча Харод-паччахь и бер лохуш ву, иза ден гIерташ а ву».

¹⁴Юсуп, сама а ваьлла, бер а, Марем а схьа а эцна, буьйсанна Мисар-махка ведда дАвахара. ¹⁵Харод-паччахь шен Южаллех кхалхалц, уьш цигахь Ийра. Иштта кхочушилира Везачу Эло пайхамарехула аьлларг: «Мисар-махкара аравалийтархьама схьакхайкхина Аса Сайн кIанте».

* ^{2:9} *Я иштта*: Царна малхбалехьа йолчу аГонгахь гина болу седа.

^{2:6} Мика-ЯхЮу 5:2. ^{2:15} ХЮшаI 11:1.

Бераш дайар

¹⁶Хьекьалчаша ша левинийла хььча, Харод-паччахь чЮгГа оьгIазвахара. Цо сихонца овра делира, Байтлахам-гГалахь а, цунна гонах йолчу ярташкахь а шина шарера далаза долу божабераш дайа аьлла. Цу берийн хан цо билгалгьяьккхина хьекьалчашца шен хиллачу кьамелехула. ¹⁷Цу тГехь кхочушилла Ярми-ЯхЮу-пайхамарехула хилла болу хаам:

¹⁸ «Аьзнаш хеза Рами чохь,
инзаре маьхьарий, тийжарш хеза.
Рахьал йоьлху шен берашна,
амма цхьаммо а шен дог оьцийла цунна ца лаьа,
хЮнда аьлча цуьнан бераш дийна дац».

Мисар-махкара юхаверзар

¹⁹Харод-паччахь веллачул тГабьха Юсупана Мисар-махкахь юха а Делан малик дуьхьалтесира. ²⁰«ХьалагIатта, – элира цо. – Бер схьа а эций, цуьнан ненаца Исраилан халкъ долчу юхаверза. И бер ден гИртинарш дийна бац хьуна».

²¹Бер а, Марем а схьа а эцна, Исраил-махка дАваха новкъа велира Юсуп. ²²Шабш цига дАкхачале, цунна хььна, Харод-паччахь кхелхинчул тГабьха цуьнан дарже дАхЮьттинарг паччахьан кIант Архул вуйла. Иза цига дАваха ца хЮьттира. Амма цунна гIенах юха а малик дуьхьалтесира. Цо Юсупана цигара дАваха тГедожийра. Тлаккха Юсуп Галилай-махка дАвахара. ²³Уьш Назарт-гГалахь баха хевшира. Иштта кхочушилира Дала пайхамарехула аьлларг: «Цунах назархо эр ду».

Яхььяс кхайкхам бо

(Марк 1:1-8; Лака 3:1-18; Яхьья 1:19-28)

3 ¹Цхьа зама тГекхьачча, Яхьья ЯхЮуд-махкарчу яьссачу аренгахула кхайкхам беш волавелира.

²«Стигалийн Олалла генахь дац шуна! Дохко а довлий, Далла тГедерза!» – бохура Цо.

³Яхььях лаьцна ЕшаI-ЯхЮу-пайхамаро аьлла:

«Яьссачу аренгахь кхойкхучун аз хезаш ду:

Везачу Элана некъ кечбе!

Нисде Цунна хьалха некьан тачанаш!»

⁴Цу хенахь Яхььяс эмкалан тIаргIанах йина бедарш а лелайора, гЮда-юккье шуьйра тГабьрсиган доьхка а доьхкура. Юучу хЮманах цо билгалдаьккхинарг цЮоз а, акха моз а дара. ⁵Дукка адам догЮура цунна тГе:

^{2:18} Ярми-ЯхЮу 31:15. ^{2:23} Марк 1:24; Лака 2:39; Яхьья 1:45. ^{3:2} Маттай 4:17; Марк 1:15.

^{3:3} ЕшаI-ЯхЮу 40:3 (Грекийн). ^{3:4} Сулим 1:8.

Ярушалаймера а, ЯхИуд-махкара а, Йордан-хи йистехь дехаш долу адамаш а. ⁶Шайх даьллачу кьиношна Далла хьалха дохко а бовлий, Йордан-хи чохь шайш хих чекхдохуьйтура наха Яхььяга.

⁷Шена тЕоьхуш дуккха а садукьой^д а, парушкой^д а гича, Яхььяс элира: «Шу лаьхьанан кЮрнел а чЮгIа зуламе адамаш ма ду! Хьан бина шуьга, тЕдогIучу кьематан дийнах кIелхьардовла деза аьлла, хаам? ⁸Шу Далла тЕдирзина делахь, шайн дахарехь иза гайта. ⁹„Тхан да ИбрахИм ву“, – аьлча, шайш кIелхьардевр ду ма мотгалаш. Делан таро ю оцу Юохкучу тIулгех а ИбрахИмна тIаьхье ян. ¹⁰Орамашна тЕхула диг хьалаайина ду: шена тЕ пайден болу стом латош доцу хЮра дитт, хада а дой, цЕра юккье кхуссу. ¹¹Шу Далла тЕдирзина дела, Ас хих чекхдоху шу, амма сол тIаьхья ван везарг сол нуьцкьала ву. Со Цунна мачаш кхехьа а хьакъ вац. Цо шу Делан Синах а дузур ду, цIарца а дахчор ду. ¹²Цуьнан карахь кIа ору баьхья бу. Цо хьаьттахь кIа цIандийр ду. КIа цIа чу схьагулдийр ду, ткья кегаш цкья а дIайовр йоцучу цЕра юкьаь ягор ю Цо».

Иийса хих чекхваккхар
(Марк 1:9-11; Лака 3:21, 22)

¹³Галилай-махкара Йордан-хи тЕ веара Иийса, Ша Яхььяга хих чекхваккхийта. ¹⁴Иза сацо гЮьртира Яхьья:

«Со-суо ву Хьобга хих чекхваккхийта везаш верг. Ткья Хьо-Хьуо ма веана суна тЕ?»

¹⁵Иийсас цуьнга элира: «Тахана шадерг а иштта хила дезаш ду. Берриг а Делан лаам вай кхочушбан беза».

Яхьья Цо бохучунна резахилира.

¹⁶Иийсас Ша цуьнга хих чекхваккхийтира. Иза хи чуьра араволлушехь, Дала стигалш дIасаеллалийтира. Иийсана хьалха кхокханан суьртехь лакхара охьадогIуш долу Делан Са дIаХюьттира. Иза нийсса Цунна тЕ охьадеара. ¹⁷Стигалара схьахезаш долчу озо элира:

«Иза ву Сан хьоме КIант! Цуьнца бу Сан лаам!»

Иийса зер

4 ¹Цул тIаьхья Делан Сино Иийса яьссачу аренга дIавигира, иблисе Иза зейта. ²Шовзткья де-буьйса марха кхобуш дIадаьлча, Иза чЮгIа мацвелла хьавзира. ³Иблисо, Цунна тЕ а дахана, элира: «Хьо Делан КIант велахь, хьуьлла Юохкуш долчу тIулгашна тЕдожаде, бепиг хила алий».

^{3:7} Маттай 12:34; 23:33. ^{3:9} Яхьья 8:33. ^{3:10} Маттай 7:19. ^{3:17} Доладалар 22:2; Забур 2:7; ЕшаI-ЯхIу 42:1; Маттай 12:18; 17:5; Марк 1:11; Лака 9:35. ^{4:1} Гебархошка 2:18; 4:15.

⁴Иийсас жоп делира: «Делан Йозанна тЕхь ма ду: „Деккъя баьпках везарх лаьтташ дац стеган дахар. Цуьнан везар – Делан багара схьадаьлла хЮра дош ду“».

⁵ТIаккха иблисо, Иийса езачу Ярушалайм-гIала а вигина, Делан цIийнан тхов буьххье хьалаваккхира. ⁶«Хьо Делан КIант велахь, – элира цо, – кхузара чукхоссало. Яздина ма ду: „Дала Шен маликашка Хьох лаьчна ома дийр ду“. Кхин а яздина ду: „Цара Хьо шайн куьйгаш тЕхь дIахьур ву, тIулгах ког ца тасаболуьйтуш“».

⁷Иийсас цунна жоп делира: «Амма яздина ду: „Хьайн Веза Дела зе ма Герта“».

⁸ТIаккха иблисо валийра Иийса боккхачу лам тЕ. Цу буьххьера цо гайтира кху дуьненахь мел йолу пачхьалкхаш а, церан исбаьхья хилар а. ⁹«И Хьуна гуш мел дерг аса Хьуна дIалур ду, Ахья суна, Далла санна, гора а Хюьттина, Ибадат дахь!»

¹⁰Иийсас элира: «ДIадала Суна уллора, иблис! Делан Йозанаш тЕхь яздина ду: „Хьайн Везачу Далла бен ма де Ибадат, Цунна бен гIуллакх а ма де!“»

¹¹Иблис Иийсана тIаьхьара дIадаьлча, Иза волчу маликаш схьагулделира, Цунна гIуллакх а деш.

Иийса Галилайхь хьехамаш бан волало
(Марк 1:14-15; Лака 4:14-15)

¹²Яхьья набахти чу воьллина аьлла Шена хезча, Иийса Галилай-махка юхавирзира. ¹³Назарт-гIала а йитина, Иза Къапарнам-гIалахь ваха хиира. И гIала Галилай-Юмана йистехь Юохкуш долчу Забул-мехкан а, Наптал-мехкан а латтанаш тЕхь хилла. ¹⁴Иштта кхочушхилира ЕшаI-ЯхIу-пайхамарехула аьлларг:

¹⁵ «Забул-мехкан а, Наптал-мехкан а латтанаш а, Галилай-хЮрда тЕкхачале, Йордан-хил дехьа йолу кхечу кьаьмнийн нехан Галилай!

¹⁶ Боданашкахь Ийна болчу нахана йоккха серло гира!
Южаллин ИндагЕхь Ийначу кьомана кьеггина дIаХюьттира серло!»

¹⁷Цу хенахь дуьйна схьа Иийса кхайкхам бан волавелира: «Стигалийн Олалла генахь дац шуна! Дохко а довлий, Далла тЕдерза!» – бохуш.

Иийсас веа стаге, Шен мурдаш хила олий, кхойкху
(Марк 1:16-20; Лака 5:1-11)

¹⁸Цхьана дийнахь, Галилай-Иам йистехула дIавоьдуш, Иийсана ши ваш гира: ШамИий, тIаьхьо Кипа аьлла цЕ тиллина волу, Иандаррий. Уьш

^{4:4} Карлабаьккхиарг 8:3. ^{4:6} Забур 90:11, 12. ^{4:7} Карлабаьккхиарг 6:16. ^{4:10} Карлабаьккхиарг 6:13. ^{4:12} Маттай 14:3; Марк 6:17; Лака 3:19, 20. ^{4:13} Яхьья 2:12. ^{4:15}, ¹⁶ ЕшаI-ЯхIу 9:1, 2. ^{4:17} Маттай 3:2.

чҀерийлецархой бара. Кхунна гиначу хенахь ши ваша хи чу чҀерий лобцу бой тосуш воллура.

¹⁹ «Суна тҀаьхьахИттита, — элира цаьрга Иийсас, — ткъа Аса хИнца дуй-на адамиин синош лецархой дийр ду шух».

²⁰ Уьш, сихонца шайн бойнаш а йитина, Иийсана тҀаьхьахИттира.

²¹ Уьш дабоьлхуш, Зевадин ши кІант — Якъуб а, цуьнан ваша Яхьбя а гира Иийсана. Ший а ваша шайн деца Зевадица хинкеман чохь вара, чҀерий лоцу бойнаш тоеш. Иийсас уьш а кхайкхина тҀебалийра. ²² Уьш, шайн да а, хинкема а дитина, Иийсана тҀаьхьахИттира.

*Иийсас дукха нахана хьехам бар а,
дарбанаш дар а
(Лака 6:17-19)*

²³ Иийса берриг Галилай-махкахула волавелира. Цо нехан гуламан цҀе-ношкахь Іамадора, Стигалийн Олаллех хаза кхаь кхайкхабора, нах массо а цамгарех тобора. ²⁴ Цунах лаьцна хабар ерриг Сири-пачхьалкхехула дҀа-даьржира. Иийса волчу бҀалабора тайп-тайпана цамгарш кхетта болу нах: жинаша хьийзош берш а, лазар догҀуш берш а, шен дегІан дола ца далуш берш а. Царна массарна а Цо дарба а дора. ²⁵ Дукха адам дара Цунна тҀаь-хьа лелаш Галилайра а, Иттшахьар-махкара а, Ярушалаймера а, ЯхІуд-махкара а, Йордан-хил дехьа Іаш долу адамаш а.

Ламанан базе тҀера кхайкхам бар

С ¹ Цхьана дийнахь Иийсана уллохь дукха адам гулделлера. Иза, ламанан базе хьалаваьлла, охьахира. Иийсана тҀе гулбелира Цуьнан мурдаш. ² ТІаккха Иийса царна хьехам бан волавелира:

*Декъалбинарш
(Лака 6:20-23)*

- ³ «Декъалбина бу миска са долуш болу нах — уьш, Стигалийн Олалла тҀе а лаьцна, Далла уллохь бу.
⁴ Декъалбина бу боьлхуш берш — церан дог оьцур ду.
⁵ Декъалбина бу эсала амал ерш — дерриг а дуьне церан хир ду.
⁶ Декъалбина бу бакьоне кхача хьагбелларш — Дала царна луург дийр ду.
⁷ Декъалбина бу кьинхетаме берш — царах а бийр бу кьинхетам.
⁸ Декъалбина бу цҀена дог дерш — царна Дела гур ву.
⁹ Декъалбина бу нахана юкьахь машаре гҀуллакх лелорш — царна, Делан бераш ду аьлла, цҀе туьлур ю.

^{4:23} Маттай 9:35; Марк 1:39. ^{5:4} ЕшаІ-ЯхІу 61:2. ^{5:5} Забур 36:11. ^{5:6} ЕшаІ-ЯхІу 55:1, 2. ^{5:8} Забур 23:3, 4.

- ¹⁰ Декъалбина бу, бакьонна тҀаьхьахИттита аьлла, таІзаре озийнарш — уьш, Стигалийн Олалла тҀе а лаьцна, Далла уллохь бу.

*Сийсаздарна дуйхьало яр
(Марк 9:50; Лака 14:34-35)*

¹¹ Декъалдина ду шу, наха сийсаза дохуш, тҀаьхьа а бевлла, харц ха-барш а дуйцуш, Со бахьана долуш бекедеш лелаш делахь. ¹² Хазахетар-ца дакхийделаш! ХІунда аьлча стигалшкахь йоккха ял хир ю шуна. Иштта хьийзийна пайхамарш а, шул хьалха хилла болу».

¹³ «Шу Лаьттан туьха ду. Нагахь санна туьхан чам дҀабаьлча, иза муха дурдийр ду? Иза, нахе когашца хьеша а хьешийтина, дҀакхоссан бен, цхьанна а хІуманна пайдена дац.

¹⁴ Шу дуьненан серло ю. Ламанан буьххьехь лаьтташ йолу гҀала кьай-ляккха йиш яц. ¹⁵ Иштта латийна йолчу стогарна тҀехула кхаба ца хІот-тайо — иза лаккхяхь охьахІоттабо, цуьнга чохь мел волчунна а серло ялийта. ¹⁶ Нахана шуьгара серло гойла, шун дика гҀуллакхаш гайтархьама а, адамашка Далла хастам байтархьама а».

Товрат-хьехамах лаьцна

¹⁷ «Ма мотталаш, Со товрат тҀера хьехамаш я пайхамарша яздинарш дҀадаха веана. Со и хьехамаш дҀабаха веана вац, ткъа уьш кхочушбан ве-ана ву. ¹⁸ Аса чҀагІю йо шуна: стигалий, латтий дозуш а долуш, товрат-хьехамашна юкььера цхьа элп я цхьа сиз а дҀадоккхур дац, цу тҀехь аьл-ларг кхочушхилалц. ¹⁹ Товрат-хьехам тҀера кҀеззиг долу хІума а талха а дина, нахе а изза де бохуш верг Стигалийн Олаллехь лаххара мах болуш хир ву. Ткъа шена тҀедиллина долу парз кхочуш а деш, иза нахе дҀа а кховдош хилча, иза лакхара лорур ву. ²⁰ Аса боху шуьга: нагахь санна шун Делан лаамехь хилар парушхойн а, Іелам нехан а чул лакхара ца хилахь, Стигалийн Олалла тҀелаца а, Далла уллохь хила а шун йиш хир яц».

ОьгІазлонах лаьцна

²¹ «Шуна ма-хаьара, вайн дайшка аьлла хилла: „Стаг ма ве. ХІора стаг вийна волу зуламхо кхелахочо жьопе озор ву“. ²² Ткъа Аса боху шуьга: шена уллорачунна оьгІазвахана волу хІора стаг кхелахочо жьопе озор ву. Стага шен вешина а „Товдал!“ аьллехь, цунна коьртачу кхеташино таІзар дийр ду. Шена уллохь волчуьнга: „Яьсса хІума!“ — аьлла, вистхилларг жьожакатин цҀера хьалха а хІоттийна, жьопе озор ву. ²³ Цундела хьуо

^{5:10} 1 Кипин 3:14. ^{5:11} 1 Кипин 4:14. ^{5:12} 2 Шерашкахь 36:16; Векалийн 7:52.

^{5:13} Марк 9:50; Лака 14:34, 35. ^{5:14} Яхьбя 8:12; 9:5. ^{5:15} Марк 4:21; Лака 8:16; 11:33.

^{5:16} 1 Кипин 2:12. ^{5:18} Лака 16:17. ^{5:21} Арадаккхар 20:13; Карлабаьккхинарг 5:17.

Далла сагIа даккха воьдучу хенахь цхьаь хьайна реза воцуш хилар хьайна дага дагIахь, ²⁴и совгIат сагIа доккхучу кхерчана йисте охьа а диллий, цу стагаца куьйге ваха хьажа. Цигара юхавирзинчул тIаьхьа дийр ду ахьа Далла гуллакх.

²⁵Хьо кхелахочуьнга дIавала кечвеллачуьнца, шашь цига дIакхачале, катоххий барт бан хьажа, куьйге а гIо. Ахьа иза ца дахь, хьан доьхочо хьо кхелахочуьнга дIалур ву, ткьа цо гIаролхочуьнга а велла, набахти чу кхус-суьйтур ву. ²⁶Билггала боху хьобга: цигара хьо аравер вац, тIаьхьарчу шайнна тIекхачалц, дерриг а хьайн декхар дIаделла а бен».

Майра зудчунна тешаме хиларх лаьцна

²⁷«Шуна хезний: „Нахаца ма лела“, — аьлла хилар? ²⁸Ткьа Аса боху шуьга: нехан зудчуьнга ямарта ойланца дIахьаьжначо шен даг чохь зуда-майрачун юкьаметтиган тешаме хилар дIадаьккхина. ²⁹Нагахь санна хьан аьтту бIаьрг кьинош летош беллахь, иза схьа а баккхий, дIакхосса. Хьайн дегIан цхьана меженах вIалар гIоле ду хьуна, жьожхатин цIергахь вагавойтучул. ³⁰Хьайн аьтту куьг кьилахь долчунна тIегIерташ делахь, и куьг дIа а даккхий, дIакхосса. Хьайн дегIан цхьана меженах вIалар гIоле ду хьуна, жьожхатин цIергахь вагавойтучул».

ДIасакьастарх лаьцна

³¹«Аьлла ду: „Шен зудчуьнца дIасакьаьсташ волчо цунна йозанца тоьшшала дала деза“. ³²Ткьа Аса боху шуьга: зуда тешаме ца хиларца доьзна доцучу дIасакьастаро, зуда нийса боцучу некьа тIе тоьтту. И санна йолу зуда ялочо ямартло йо».

Дуй баарх лаьцна

³³«Вайн дайшкара дуйна аьлла ду: „Айхьа Везачу Элана биина болу дуй ма кьарбе, иза кхочушбан хьажа“. ³⁴Ткьа Аса боху шуьга: цкьа а дуй ма баа. Стигалех а ма е чIагIо — иза стигалийн Паччахьан шахьар^д ю. ³⁵Лабтгах а ма е чIагIо — Латта а Делан Олаллехь ду. Ярушалаймах лаьцна а ма баа дуй — иза веза воккхачу Паччахьан гIала ю. ³⁶Шайн коьртах лаций а ма е чIагIо, хIунда аьлча коьртара цхьа чо я кIайбан а, я Iаржбан а шун ницкь кхочур бац. ³⁷Шашь, „хIаь“ аьлла, чIагIо яхь, иза „хIаь“ хилийта. „ХIан-хIа“ шайн ала дезахь, цу тIехь латта. Цу шина дашал сов даьлларг — иблисан лаам бу шуна».

^{5:27} Арадаккхар 20:14; Карлабаьккхинарг 5:18. ^{5:29} Маттай 18:9; Марк 9:47.

^{5:30} Маттай 18:8; Марк 9:43. ^{5:31} Карлабаьккхинарг 24:1-4; Маттай 19:7; Марк 10:4.

^{5:32} Маттай 19:9; Марк 10:11, 12; Лака 16:18; 1 Коринтхошка 7:10, 11. ^{5:33} Iамаль-яр 19:12; Лелар 30:3; Карлабаьккхинарг 23:21. ^{5:34} Якьуба 5:12; ЕшаI-ЯхIу 66:1; Маттай 23:22. ^{5:35} ЕшаI-ЯхIу 66:1; Забур 47:3.

Бекхам барх лаьцна

³⁸«Аьлла ду: „Хьайн бIаьрг баккхяхь, — цунна дуьхьал бIаьрг баккха, цергана дуьхьал церг яккха“. ³⁹Аса-м шуьга боху: хьайна зулам динчунна дуьхьал ма вала. Хьайна аьтту бесни тIе тIара тоьхнехь, аьрру агIор йолу бесни а зуламхочунна тIеерзае. ⁴⁰Кхелехь хьуна тIера коч а кьевсина, хьайца девне ваьллачунна, мел еза елахь а, важа бедар а дIало. ⁴¹Хьайна ницкь а беш, хьайга эзар гулч яккхийта гIортахь, ши эзар гулч а йоккхуш, дIагIо. ⁴²Хьайга хIума йиэха веанчун дехар кхочуш а де, хьайга юхалург еха веанчунна букь а ма берзабе».

МостагIчуьнга болчу безамах лаьцна

⁴³«Аьлла ду: „Хьайн уллораниг веза, мостагIчуьнца гома а хила“. ⁴⁴Ткьа Аса боху шуьга: шайн мостагIий беза, хьайна зулам деш берш Деле бежа — ⁴⁵шайн стигалахь волчу Ден бераш шу хилийта. Цо цхьа а ца кьаставо шуна: Цо малх массарна а кьобьгуйту — дикачунна а, вочунна а. ДогIа а Цо цхьатерра доуьйту Шен лаамехь болчарна а, боцучарна а. ⁴⁶Шуна шайца дика берш бен безаш ца хилча, цунах хIун пайда хир бу? Иза санна йолу юкьаметтиг-м ял йоккхучара а лелайо шуна. ⁴⁷Шайн вежаршка бен аша салам луш ца хилча, цунах тамаш бан меттиг яц шуна. И санна йолу юкьаметтиг дин доцучу наха а лелайо шуна. ⁴⁸Цундела, шайн стигалахь волу Да санна, дуьззина цIена хила».

СагIанах лаьцна

6¹«Варелаш, шашь Далла деш долу гуллакх нахана гайта гIерташ ма лелалаш. Иза аша шайгара далийтахь, шун стигалахь волчу Дегара ял хир яц шуна. ²Айхьа сагIа лучу хенахь, иза нахе кхайкхо ма гIерта, шалхалла йолчу наха санна, гуламан цIенош чоххий, ураман некьашкахулий шашь нахе хастадайтархьама. Аса тоьшалла до шуна: царна йогIуш йолу ял иштта а дIакхьачна шуна. ³Айхьа мискачунна сагIина хIума лучу хенахь хьайн аьрру куьйге а ма хайита аьтту куьйго лелош дерг, ⁴айхьа лун сагIа кьайлаха хилийта. Шадерг а гуш волчу хьан Дас хьуна йогIу ял дIалур ю».

ДоIанах лаьцна

(Лака 11:2-4)

⁵«Шашь доIа дечу хенахь шайца шалхалла йолчу нахах дIа ма тарло, гуламан цIенош чохь а, ураман некьашкахула а нахана шашь гайтархьама доIанаш дан дIахIуьттуш болчу. Аса тоьшалла до шуна: царна шайна йогIуш

^{5:38} Арадаккхар 21:24; Iамальяр 24:20; Карлабаьккхинарг 19:21. ^{5:48} Iамальяр 19:2; Карлабаьккхинарг 18:13. ^{6:1} Маттай 23:5. ^{6:5} Лака 18:10-14.

йолу ял дІакхаьчна. ⁶Ткъа ахьа хьайн доІа дечу хенахь, къайла а валий, чІогІа неІ тІе а таттий, де иза. Шадерг а гуш волчу хьан Дас хьуна йогІу ял дІалур ю. ⁷Ткъа айхьа доІа дечу хенахь, кхечу къаьмнех болчу наха санна, ца оьшуш мел дерг ма дийца. Царна мьотту, шаьш къамел дукка мел до а, иза дикахо дІахезар ду Далла. ⁸Царах дІа ма тарло, хІунда аьлча шун Дена аш Шега дехар а дале хаьа, шуна хІун оьшу. ⁹Цундела шаьш доІа дечу хенахь хІокху дешнашна тІе тидам бахийта:

Тхан стигалара Да!

Хьан цІе сийлахь хуьлда!

10 Хьан Олалла тІекхочийла.

стигалшкахь санна, лаьтгахь а Хьан лаам кхочушхуьлийла.

11 Тахана даьал напха лохьа тхуна!

12 Дехьа тхуна геч,

тхайна декхарийлахь болчарна оха ма-гечдарра.

13 Хьарам лаамна кІел а ма дахийтахьара Ахьа тхо, иблисах а лардахьара*.

¹⁴Наха шуна йинчу хьарамаллина аша гечдахь, стигалахь волчу шун Дас шуна а дийр ду геч. ¹⁵Амма шу шайна вас йинчарна даггара къинтІе-ра ца довлахь, шун Да шуна а вер вац аша летиьначу къиношна къинтІера».

Марха кхабарх лаьцна

¹⁶«Шаьш марха кхобучу деношкахь, шалхалла йолу нах санна, олла а делла, дастам девлла ма лела, хІунда аьлча уьш шаьш марха кхобийла нахана дІагайта гІерташ лела. Аса ма-аллара, царна йогІуш йолу ял дІакхаьчна шуна. ¹⁷Айхьа марха кхобучу хенахь хьайн юьхь а йилий, хила ма-веззара лела, ¹⁸нахана хьуо марха кхобуш вуйла а ца гойтуш. Хьан Дена иза хууш ду хьуна, Иза хьуна гуш вацахь а. Шадерг а гуш волчу хьан Дас хьуна йогІу ял дІалур ю».

Шун стигалахь хир долу хьал

(Лака 12:33-36)

¹⁹«Дуьненан хьал ма гулде. Иза, нецано а талхош, мекхано хІаллак а деш, лаьттар ду, я къуша, чу а бевлла, лачкъийна дІахьур ду. ²⁰Стигалахь гулде шайна хьал. Цигахь иза нецано талхор а дац, мекхано хІаллак а дийр дац, я къуша, чу а бевлла, дІа а хьур дац. ²¹Хьан хьал долчоьхь хьан дог а хир ду.

* ^{6:13} *Цхьадолчу керла дІаяздинчу тептаршкахь тІетовхна ду:* ХІунда аьлча массо ханна а Хьан ю Пачхьалкх а, нуьцкъалалла а, сийлалла а. Амин.

²²Стеган бІаьрг цуьнан дегІан серлонан хьоста ду. Цундела хьан ши бІаьрг цІена беллахь, хьан дерриге а дегІ серлонах дуьзна хир ду. ²³Амма хьан бІаьргаш цІена бацахь, хьан дерриг дегІ а бодане ду! Цу боданал бен хьох серло яцахь, ма инзаре боккха хила беза-кх и бода!

²⁴Цхьана стеган шина элан ялхо хила йиш яц. Цунна цхьа хІусамда везар ву, важа везар вац, я цхьанна хьесталур ву, ткъа вуккунах вешар вац. Цундела цхьаьний — Далла а, хьолана а ялхой хилалур дац шу».

Хьайн хьашташина са ма гатде

(Лака 16:13; 12. 22-31)

²⁵«Цундела Аса боху шуьга: дахаран дуьхьа юучунна, молучунна са ма гатде. Шайн дегІан дуьхьа духарна а са ма гатде. Шун дахар юучул дезах ду шуна, ткъа дегІ духарал дезах ду. ²⁶Хьовсал стигаларчу олхазаршка! Цара хІумма дІа а ца йоь, хьакха а ца хьокху, ялташ чу а ца дерзадо. Амма стигалахь волчу шун Дас уьш кхобу. Шун дахар олхазарийнчул а дораха ду теша? ²⁷Я шуьга цу тайпана сагатдарца шайн дахар цхьана сахьтана дахдалийталур ду теша?

²⁸Бедар бахьана долуш са хІунда гатдо аша? Хьажал аренгахь тІедолуш долчу петІамат-зезагашка. Цара цхьа а тайпана къа а ца хьобгу я шайна бедарш а ца тоьгу. ²⁹Амма Ас боху шуьга, ур-атталла шен хьолан возал-лехь Сулим-паччахь а ца кечлора цу зезагех муьлхха а санна. ³⁰Иштта эрна араьх тІедолуш долу зезагаш а Дала цу тайпана кечдеш хилча, кхана уьш цІергахь догур доллушеьхь, шу кхин а чІогІа кечдийр ма ду, Делах кІезиг тешаш дерш.

³¹Цундела кест-кестта: „Оха хІун юур ю теша?“, я: „ХІун мер ю теша?“, я: „ХІун тІеюхур ю теша?“ — бохуш, шайн са ма гатде. ³²Цу тайпана сагатдо кхечу къаьмнех болчу наха. Ткъа шун стигалахь шайн Да ву, шуна мел оьшург хаа а хууш. ³³Уггар хьалха Делан Олалла а, Цуьнан лаам а лаха. Важа дерриг а Дала шуна лур ду. ³⁴Кханенна сагатдеш ойла ма е — цуьнан шен Да ву. ХІора де а шен гІайгІа яхьаш догІу».

Емалдар

(Лака 6:37, 38, 41, 42)

7 ¹«Цхьанна а кхел ма е, Дала шуна а кхел йийр яц. ²Аша нахана кхел ярх терра, шуна а кхел йийр ю. Аша нехан ма-хаддора, Дала шун а хадор бу мах. ³Хьайна уллохь волчун бІаьргара чамхалге хІунда хьобжу хьо, хьайн бІаьргара хен а ца гуш? ⁴Хьобга муха алакур ду хьайн веше: „Схьа-хьажа, аса бІаьргара чамхалг дІайоккху хьуна“, хьайн бІаьргахь хен боллушеьхь? ⁵Шалхонча, цкъа хьайн бІаьргара хен дІабаккха, тІаккха са гур ду хьуна, хьайн вешин бІаьргара чамхалг схьаяккха.

6 Далла гергахь еза йолу хIума жIаьлеш дIа ма луо, уьш, юа а дирзина, шух летар ду. ЖовхIарш хьакхарчашна хьалха а ма кхисса, цаьрга уьш ца хьешийта».

Диэха, лаха, неI етта

7 «Деле диэха — Цо дехнарг лур ду шуна. Дела лаха — Иза карор ву шуна, неI тоха, иза дIайоблур ю шуна, 8 хIунда аьлча хIора доьхучунна жоп ло Дала, лохуш волчунна карадойту, неI тухучунна — схьайобл-луйту.

9 Шуна юкьахь вуй теша стаг, шега шен кIанта бепиг дехча, цуьнга тIулг кховдон верг? 10 Я чIара бехча, цуьнга лаьхьа кховдон верг? 11 Шаьш мел кьиза делахь а, шайн берашна оьшург аша луш хилча, стигалахь волчу шун Дас мел дукха дика болх бийр бу Шега доьхуш волчунна! 12 Цундела нахаца йолу юкьаметтиг уьш шайца схьа хила ма-лабара лелае. Иза товрат тIера бинчу хьехамашна а, пайхамаршна яздинчунна а тIера схьадогIуш ду».

Дахарехь готта некъ лаха
(Лака 13:24)

13 «Далла уллорачу дахаре боьду некъ готта бу шуна. Цундела готта ков а, некъ а лаха. Шуьйра ков а долуш, шуьйра некъ — иза стаг хIаллакхуьлу некъ бу. Дукха нах дIабоблху цу новкьахула. 14 Дахарна тIевоьдучохь долу ков готта ду, цу тIе боьдуш болу некъ хала бу. КIеззигчарна бен иза кара а ца бо.

15 УьстагIийн аматехь шайна дуьхьал хIуьттуш болчу харц-пайхамарех ларлолаш. Кийрахь луьрачу берзан дог ду шуна церан. 16 Уьш шайн стоьмаца бевзар бу шуна. Гулйой аша коканийн кулла тIера кемсаш, я вирбаI тIера комарш? 17 Дикачу дитто дика стом ло, ткьа вуочу дитта тIехь вон стом кхуьу. 18 Дикачу дитта тIехь вон стом кхиа а йиш яц, амма вуочу дитта тIехь дика стом а ца хуьлу. 19 ХIора вон дитт, цу тIехь дика стом кхуьуш бацахь, схьа а хададой, цIера юккьехь дагадо. 20 Иштта, харцпайхамарш церан гуллакхаша бовзуйту.

21 ХIора Соьга: „Ва сан Веза Эла“ бохуш волчо Стигалийн Олалла тIе-лоцур дац. Цига кхочун верг стигалахь волчу Сан Ден лаам кхочуш а беш, Цунна муьтIахь хила веза. 22 Дуккха а болчара эр ду Соьга цу дийнахь: „Ва Веза Эла! Хьан цIарах ца бора оха Делера болу хаам? Хьан цIарах дIа ца лелхадора оха гинаш? Хьан цIарах ца бора оха дуккха а тамашийна белхаш?“ 23 Ткьа Аса цаьрга эр ду: „Генадовлал Суна уллора, харц белхаш лелош дерш! Суна шу цкьа а девзаш ца хилла!“»

7:12 Лака 6:31. 7:19 Маттай 3:10; Лака 3:9. 7:20 Маттай 12:33. 7:23 Забур 6:9.

МуьтIахь хиларе кхайкхар
(Лака 6:47-49)

24 «Цундела Соьга ла а дугIуш, Аса аьлларг деш верг шен шахьар^д буточу тархана тIехь юттучу стагах тера ву. 25 ДогIа а тIевоьттина, хиш а дистина деана, чIогIа мох а хьаькхна, амма цуо дина долчу цIенна хIумма а ца хилла, хIунда аьлча цу цIийнан бух буточу тархана тIехь боьттина бу. 26 ХIинца Аса бохучуьнга ладугIуш воцург шен цIийнан бух гIамаршна тIехь боьттинчух тера ву. 27 ДогIа а деача, хиш дистина а деача, мох а хьаькхча, цуьнан цIа тIе а кхетта, доьхна дIадаьлла, схьаэца хIума а доцуш».

28 Ийса и дешнаш аьлла ваьлча, адамаш Цуьнан хьекьалх чIогIа цец-девллера, 29 хIунда аьлча церан Iеламчу наха санна а доцуш, олалла долчо санна хьобхура Цо.

Ийсас дIа ца йоьрзу чкьуран цамгар йолу стаг тово
(Марк 1:40-45; Лака 5:12-16)

8 1 Ийса ламанан басера охьавоьссича, Цунна тIаьхьа дукха адам хIоьттира. 2 Цунна тIе веара чкьураца ца йоьрзу цамгар йолу цхьа стаг. Ийсана хьалха гора а хIоьттина, цо дийхира: «Эла! Хьайна лиьча, со товийр вара-кх Ахьа».

3 Куьг дIа а кховдийна, цунах дIа а Iоьттина, Ийсас элира: «Суна лаьхь товала! ЦIанло!» Цу сохьта и стаг цамгарх товелира.

4 «ХIокху хIуманаш лаьцна цхьаьнгге ма дийцалахь. Ваха а гIой, хьо динан дега а гайтий, тIаккха Далла лерина сагIина хIума ло, Муса-пайхамаро вайна тIе ма-диллара. Хьо товаларан тоьшаллина хир ду иза нахана хьалха».

Римхойн тIемалойн хьаькаман ялхо туовар
(Лака 7:1-10)

5 Ийса Кьапарнаме кхачча, Цунна тIе веара римхойн тIемалойн хьаькам. Цо гIо дийхира Ийсага: 6 «Эла! ЦIахь, энаша дIа а лаьцна, чIогIа могуш воцуш Iуьллуш ялхо ву-кх сан».

7 Ткьа Ийсас элира: «ДIа а веана, Аса товийр ву иза».

8 ТIемалойн хьаькамо элира Цуьнга: «Эла! Со хьаькь вац Хьо сан тхов кIел ван. Ахьа омра дича, сан ялхо толур вара. 9 Иза суна дика хьаь, хIунда аьлча суна тIехь лаьтташ а ву хьаькам. Сан сайн карахь а бу тIемалой. Аса „Валол!“ аьлча, царах муьлхха а ваха везачу дIавоьду. Вукхуьнга „Схьаволь кхуза!“ аьлча, иза схьавоьгу. Сайн ялхочуьнга „Иза де!“ олу, цо и гуллакх до».

7:28, 29 Марк 1:22; Лака 4:32. 8:4 Iамальяр 14:1-32.

¹⁰ Иийсана и кьамел хезча, Цо цецваларца Шена т'аьхьахЮьттинчаьрга элира: «Ас билггал боху шуьга, цу тайпана Делах тешар Суна исраилхошна юкьахь а ца карийна. ¹¹ Кхин цхьаь эр ду Аса шуьга: дукхахболчара малхбалерий, малхбузерий схьа а баьхкина, цу тойнехь Стигалийн Олаллехь ИбраХимний, Исхьахкний, Якъубний уллохь меттиг д'Алоцур ю. ¹² Дала Шен Олалле кхача лиинарш Гаьржачу бодане арабаьхна хир бу. Цигахь белхар а, цергаш хьекхор а хир ду». ¹³ Иийсас т'еман хьаькаме элира: «Вало, д'агЮ, хьо тешаш дерг кхочушхуьлийла».

Цо и оллушехь, хьаькаман ялхо товелира.

*Дукха адамашна дарба дар
(Марк 1:29-34; Лака 4:38-41)*

¹⁴ Кипа волчу Иийса веача, Цунна гира, х'усамден стуннана, ч'юг'а д'агар а долуш, цомгуш Юьллуш. ¹⁵ Иза, куьг д'а а кховдийна, цуьнан куьйгах д'аг'оттавелира. Дагар д'а а даьлла, хьала а г'аьттина, царна хьошалла дан йолаелира цомгушниг.

¹⁶ Суьйранна Иийсана т'ебалийра жинаша хьийзош болу нах. Иийсас Шен дашаца жинаш д'алелхийра, кхиболу цомгуш берш туо а бира. ¹⁷ Иштта кхочушхилира ЕшаI-ЯхЮ-пайхамаро аьлларг:

«Цо вайн лазарш Шена т'елелира,
вайн цамгарш д'аьхьхьира».

*Иийсана т'аьхьахЮьтта ца льнарш
(Лака 9:57-62)*

¹⁸ Шена гонах адамийн тоба гича, Шен мурдашка Юман дехьарчу берда т'е довла элира Иийсас. ¹⁹ Цхьа Йелам стаг, Кхунна т'е а веана, вистхилира: «Сан Устаз, со Хьуна т'аьхьа х'уттур ву, Хьо миччахьа а водахь а».

²⁰ Иийсас цуьнга элира: «Цхьогалийн а, олхазарийн а чохь Иан баннаш ду, ткьа Адамийн К'ентан корта д'атовжо меттиг а яц».

²¹ Ткьа вукху мурдо Кхуьнга элира: «Сан Эла! Пурба лохьа суна, цкьа, ц'а а вахана, сайн да д'аволла».

²² Амма Иийсас цуьнга элира: «Т'аьхьахЮьтта Суна, белларш беллачарна бита».

*Иийсас хи т'ехь баьлла мох сацабо
(Марк 4:35-41; Лака 8:22-25)*

²³ Иза хинкеманна чу хиича, мурдаш Цунна т'аьхьхье чухевшира. ²⁴ Х'юрд ч'юг'а ловзабелира, яккхийчу тулг'енаша х'юрдан кема д'асакхуьйсуре. Амма Иийса вижначуьра меттах ца волура. ²⁵ Т'аккха, т'е а бахана, Кхуьнан

мурдаша Иза самаваьккхира. Цара элира: «Эла! К'елхьардахахьа вай! Южалла улло кхачьна-кх вайна!»

²⁶ Ткьа Цо элира: «Стенах кхоьру шу, Делах к'езиг тешарш?» Хьала а г'аьттина, Цо мохе а, тулг'енашка а омра дира. Цу сахьтехь, цхьа а г'артата доцуш, тийналла д'ахЮьттира.

²⁷ Наха цецбовларца бохура: «Мила ву техьа Иза, мох а, хиш а Цунна кьарлуш хилча?»

*Иийсас Гадар-меттехь жинаша
хьийзош волу ши стаг туовар
(Марк 5:1-20; Лака 8:26-39)*

²⁸ Иийса гадархой болчу кхачьча, нах д'абобьхкинчу хьеха чуьра аравелира жинаша хьийзош волу ши стаг. Уьш ч'юг'а дера хилар бахьана долуш, цу новкьахула цхьа а стаг лела ваьхьаш вацара. ²⁹ Цара мохь хьобькхура: «Х'ун оьшу Хьуна тхоьгара, Делан К'ант? Тхан хан т'екхачале, тхо хьийзо веана Хьо кхуза?» – бохуш.

³⁰ Генахь бошцуш бежаш хьакхарчийн боккха бажа бара. ³¹ Жинаша Иийсага дехар дора: «Цу нехан кийрара Ахьа тхо лахкахь, хьакхарчийн кийранашка тхо доссадыхьара Ахьа», – бохуш.

³² Цо элира: «Д'агЮ!» Нахана чуьра ара а девлла, жинаш хьакхарчийн кийранашка д'ахьаьвдира. Цу сахьтехь хьакхарчийн бажа лекхачу берда т'ера Иам чу кхоссабелира, цу юкьахь мел йолу хьакхьа хи буха а йобдуш.

³³ Ткьа хьакхарчийн Юьй цу меттера бевдира. Г'ала д'а а бахана, цара хьакхарчашна хилларг а, жинаша хьийзош болчу нахана хилларг а массарна д'адийцира. ³⁴ Цу Г'алахь мел долу адам Иийсага хьажа араделира. Иза шайна гиначул т'аьхьа цара Цуьнга дехар дира, цигара д'агЮ аьлла.

*Иийсас дег'Иан дола ца далуш волу стаг тово
(Марк 2:1-12; Лака 5:17-26)*

9 ¹ Иийса, хинкеманна т'е а хиьна, Иам т'ехула дехьа а ваьлла, Шен г'ала кхечира. ² Цунна т'е валийра шен дег'Иан дола ца далуш волу цхьа стаг. Иза, хьалаг'атта де доцуш, меттахь Юьллуш вара. Иийсас, уьш Делах тешаш хиларх Ша кхетгачул т'аьхьа, заьлапхочуьнга элира: «Доьналла долуш хила, сан к'ант, хьан кьиношна гечдина».

³ Иза хезна болчу Йеламчу наха шайн дагахь бохура: «Цу стага ма Йеса кьамел до!»

⁴ Церан дагахь дерг Иийсана хьара. Цундела Цо цаьрга элира: «Вон ойланаш х'унда ю шун даг чохь?» ⁵ Муьлха ду ала атта: „Хьан кьиношна гечдина“ я: „Хьала а г'аттий, д'агЮ“? ⁶ Амма Суна лаь шуна хаййта Адамийн К'ентан дуьнен т'ехь кьиношна гечдан олалла дуйла». Цомгуш

^{8:11} Лака 13:29. ^{8:12} Маттай 22:13; 25:30; Лака 13:28. ^{8:17} ЕшаI-ЯхЮ 53:4.

волчунга Иийсас элира: «ХылагIатта, хьайн мотт-гIайба схьа а эций, цIа гIуо».

⁷ Важа, хьала а гIаьттина, цIа вахара. ⁸ Адамын тоба, шена и хIума гича, чIогIа кхера а елла, Далла хастамаш бан йолаелира, Цо адамашна оццул чIогIа бакъо яларна.

Маттайга тIекхайкхар
(Марк 2:13-17; Лака 5:27-32)

⁹ Иийса цигара дIавоьдучу хенахь Цуьнан бIаьрг кхийтира Маттай це йолчу стагах. Иза ял схьагульеш болчеран бун чохь Iаш вара. Иийсас элира: «Суна тIаьххье схьавола!»

Маттай, хьала а гIаьттина, Цунна тIаьхьа дIавахара.

¹⁰ Иийса Шен мурдашца Маттайн хIусамехь яа хIума юуш Iаш хилла. Царна тIе а баьккина, цаьрца яа хIума яа охьахира ял схьагульеш болу наххий, адамашна юккъехь кьинош летийна аьлла, це яхана болу наххий. ¹¹ Шайна и сурт гича, парушхоша^д Цуьнан мурдашка хьаттира: «Шун Устаз ял схьагульеш болчаьрций, кьинош летийначаьрций хIума юуш хIунда Iа?»

¹² Иза Шена хезча, Иийсас элира: «Могуш болчарна лор оьшуш вац, цомгуш болчарний бен. ¹³ Даха а гIой, хьажа Делан Йозанашкахь яздинчуьнга: „Суна шун вовшашца кьинхетамалла хилар деза ду, аша Сан дьхьа доккхучу сагIанал“. Бакъаьхара лелачаьрга кхайкхам бан ца веана Со, кьинош летийначаьрга бен».

Марха кхабарх лаьцна
(Марк 2:18-22; Лака 5:33-39)

¹⁴ Яхьбян мурдаша, Иийсана тIе а баьккина, хьаттира: «Охий, парушхоший кест-кестта марха кхобу, ткьа Хьан мурдаша цкъа а марха кхобуш ма ца го?!»

¹⁵ Ткъа Иийсас элира: «Зуда ялош волчун накъостий гIайгIане хуьлий, иза шайна юкбахь мел ву? Амма тIедогIур ду куда ялош верг кхарна юккъера дIавуьгун волу цхьа де. ТIаккха хир бу уьш гIайгIане, марха кхаба а болалур бу. ¹⁶ Цхьаммо а ца латайо цIеначу кIадих тишачу бедарна йома, хIунда аьлча и йома гатьелла, оза а елла, дIахIоьттича, бедар тIера Iуьрг кхин а доккха хир ду. ¹⁷ Керла чагIар тишачу пIаьлдиг^д чу а ца дутту. ПIаьлдиг бетIар бу, чагIар чуьра охьагIур ду. ПIаьлдиг а хIаллакьхир бу. Амма керла чагIар керлачу пIаьлдиг чу дутту: пIаьлдиг а, чагIар а шен меттехь хир ду».

^{9:10, 11} Лака 15:1, 2. ^{9:13} Маттай 12:7; ХIушаI 6:6.

*Гуламан цIийнан куьйгалхочун йоI еллачуьра денъяр а,
цомгуш йолу куда туояр а*
(Марк 5:21-43; Лака 8:40-56)

¹⁸ Цо и къамел дечу хенахь Иийсана тIевеара гуламан цIийнан куьйгалхо. Цунна хьалха гора а хIоьттина, цо элира: «Сан йоI хIинцца дIаяьлла. Хьо ван а веана, Ахьа цунна тIе куьйгаш дехкича, иза денлур яра». ¹⁹ Иийса, хьала а гIаьттина, Шен мурдашца цунна тIаьхьа дIавахара.

²⁰ Цигахь, шийтта шарахь цIий ца соцуш, цомгуш йолу куда яра. Иийсана тIехьахула тIе а еана, Цуьнан бедарх кхозуш йолчу чечакхах дIаьхьахелира иза. ²¹ Массо а хенахь ша-шега цо олура: «Цкъа мукъана а Цуьнан бедарх со дIаьхьахелча, со толур яра».

²² Иийсас, юха а вирзина, и куда Шена гича, элира: «Доьналла долуш хила, Сан йоI! Хьан тешаро тойина хьо!» И куда цу сохьта тоелира.

²³ Иийса гуламан цIийнан куьйгалхо волчу цIа веача, Цунна гира зурманчаш а, доьлхуш, доьхна адам а. ²⁴ Цо элира: «ДIагIо кхузара! ЙоI яла ца елла, иза йижина Iуьллуш ю!» Амма нах Кхунах боьлуш лаьтташ бара. ²⁵ Уьш цIа чуьра аралаьхкича, Иийсас, йоI йолчу чу а вахана, цуьнан куьг схьалелира. ЙоI Iуьллучуьра хьалагIаьттира. ²⁶ Цу тамашийнчу хIуманаш лаьцна хабар массо а метте дIасадаьржира.

БIаьрзе ши стаг туовар

²⁷ Иийса цигара дIавоьдучу хенахь Цунна тIаьхьавоьгуш вара бIаьрзе ши стаг. Цара, кест-кеста мохь тухуш, олура: «Кьинхетам бехьа тхох, Даудан КIант!*

²⁸ Иийса цIа чу ваьлча, бIаьрзенаш Цунна гергга тIебаьккира. Цо цаьрга элира: «Шу теший Аса шун бIаьрса юхадюьйттург хиларх?»

Цара элира: «Теша, Веза Эла!»

²⁹ Иийсас церан бIаьргех куьг Iоьттира. Цо элира: «Шу тешаш дерг хилиталахь!» ³⁰ ТIаккха церан бIаьрса схьадеара. Иийсас царна чIогIа тIедиллира: «Цхьанна а стагана Сох лаьцна хаа йиш йолуш дац шуна». ³¹ Амма шаьш дIабаханчул тIаьхьа, цара Цунах лаьцна массо а маьIе дIасадаржийра.

Мотт сецна волу стаг туовар

³² Шен мурдашца Иза дIаваха кечвеллачу хенахь Иийса волчу валийра мотт сецна волу стаг. Иза жино хьийзош вара. ³³ Иийсас жин дIалаьллиначу

* ^{9:27} Даудан КIант — жуьгтийн халкъана хууш дара Дала леррина Кьобалвинарг Дауд-паччахьан тIаьхьенах хир вуйла. Цундела цуьнан наггахь, Даудан КIант олий, це йоккхура.

хенахь и стаг къамел дан волавелира. Наха цецбовларца бохура: «И санна долу хЛума Израилан махкахь цкъа а хилла дац».

³⁴Ткъа парушхоша бохура: «Цо жинаш локху жинийн элан гЮьнца».

Иийсас нахах къинхетам бо

³⁵Иийса массо а гЛаланашкахула, ярташкахула чекхволура. Цо нехан гуламан цЕношкахь Іамадора, Стигалийн Олаллах хаза кхаь кхайкхабора, нах массо а цамгарех тобора. ³⁶Адамийн тоба Шена гуш, Цунна нахах къахетара. Уьш чоГІа гІайгІане а, дуьненах дог диллина, Іу воцу бажа санна, лелаш бара. ³⁷Цо Шен мурдашка олур: «Хьовсал, мел дукха адам кийча ду Делан Олалла тІелаца. Уьш кхиьна доккха ялта санна бу, амма и ялта чудерзо белхалой кІезиг бу. ³⁸Ялта долчу Дега деха, иза чуьца кхин а белхалой бахкийта алий».

Шийтта векал харжар

(Марк 3:13-19; Лака 6:12-16)

10 ¹Иийсас, Шен шийтта мурд сьха а кхайкхина, царна бакъо елира харц жинаш дІалахка а, нахана дарбанаш а деш, уьш массо а цамгарех тобан а. ²Цу шийтта мурдан цІераш яра: дуьхьхарлераниг – ШамІа, Кипа аьлла цЕ тиллина волу. Цуьнан ваша Іандар, Зевадин кІант Якъуб, цуьнан ваша Яхьбя, ³Пилап, Барталамай, ТІама, ял сьхагульеш волу Маттай, ХІалпайн кІант Якъуб, Тхьада, ⁴ШамІа (ша тІелаьцнарг тІевирззина кхочушдан гІертарг), ЯхІуд-Искархо а, тІаьхьо Иийсана ямартло йина волу.

Иийсас шийтта мурд дІахьажор

(Марк 6:7-13; Лака 9:1-6)

⁵Иийсас, Шен шийтта мурд дІахьажош, царна тІедиллира: «Шамранан махкахь йолчу гЛаланашна чу ма гЮлаш, я кхечу къаьмнийн нахана тІе а ма гЮлаш. ⁶Израилан махкара хІаллакьхила хьаьхна, тиладеллачу уьстагІашна тІе гЮ, ⁷кхайкхам беш: „Стигалийн Олалла генахь дац“. ⁸Цомгуш берш тобе, белларш денбе, чкъураца ца йоьрзу чевнаш ерш лазарх цІанбе, харц жинаш дІалелхаде. Маьхза карадеанарг мах боцуш дІало. ⁹Шайца я ахча а, я деши а, я дети а, я цІаста а сьха ма эца. ¹⁰Шайш новкъа долуш, некъан тІоьрмаг а сьха ма эца, шайна тІехь йолу бедаршший, мачашший бен. Іаса а ма эца шайца сьха. Къахьоьгуш долу шу хьакъ ма ду нахера юург-мерг сьхаэца. ¹¹Шайш муьлххачу гІала я юьрта кхаьчча, хьажа, шайш тІелаца хьакъ дерг мила ву. Иза волчоьх Іе, шайш дІадаха хан

^{9:34}Маттай 10:25; 12:24; Марк 3:22; Лака 11:15. ^{9:35}Маттай 4:23; Марк 1:39; Лака 4:44.

^{9:36}Лелар 27:17; Шамьал 22:17; 2 Шерашкахь 18:16; Яхьазкхиал 34:5; Марк 6:34.

^{9:37}, ³⁸Лака 10:2. ^{10:10} 1 Коринтхошка 9:14; 1 Тимапига 5:18.

тІекхаччалц. ¹²Шайш хьошалгІа доьлхуш, шайш тІеобцуш волчу хІусамдега маршалла хатта. ¹³Аша дІаделла долу маршалла тІеэца хьакъ долуш и хІусам елахь, машар а, барт а хуьлийла цу хІусамехь. Иза хила хьакъ долуш и хІусам яцахь, шун лаам шуна юхабоьрзийла. ¹⁴Шайш тІе а ца оьцуш, аша бохучуьнга ла а ца дугІуш йолчу хІусамера я гІалара дІагІо, шайн когаш тІера чан охьа а егош. ¹⁵Бакъдерг боху Аса шуьга: къематан дийнахь цу гІалара хьал Седамеххий, Іамор-гІалаххий чул инзаре хир ду.

ТІедогІуш долчу эккхийна лелорх лаьцна

(Марк 13:9-13; Лака 21:12-17)

¹⁶Аса дохуйту шу, берзалойн арданг юккъе уьстагІий ма-дахийтгара. Цундела, текхарг санна, хьекъале хилалаш, кхокха санна, дагахь хЛума доцуш а хилалаш. ¹⁷Нахах ларлолаш, цара кхеле дІалур ду шу, шайн гуламан цЕнош чохь етта а йоьтгуьйтур ю шуна. ¹⁸Со бахьана долуш паччахьашний, элашний тІе а дуьгур ду шу. Царний, кхечу къаьмнех болчарний хьалха тоьшалла дан а дезар ду шун, шу Сан мурдаш болу дела. ¹⁹Шайш дІалаьцначул тІаьхьа, хІун эр ду техьа оха бохуш, гІайгІане а ма хила, хІунда аьлча шуна дІаделлалур ду, хІун ала деза. ²⁰Дагахь латтаделаш шайна иза, хІунда аьлча и къамел деш дерш шу хир дац, иза шун стигаларчу Ден Са хир ду шуьгахула цаьрца къамел деш. ²¹Вашас, вешина ямарта а хилла, иза вейта дІалур ву. Ткъа дас берашна а изза дийр ду. ТІаккха бераша, шайн дайшна-наношна дуьхьал а гІевттина, уьш бойур а бу. ²²Сан цЕ бахьана долуш цьханна а дезар дац шу, амма и дерриге а чекхдаллалц лайнарг кІелхьарвоккхур ву. ²³Цьхана гІалахь шайш къиза хьовзадахь, довдий, кхечу гІала дІагІо. Аса баккъал боху шуьга: Израилан махкахь мел йолу гЛаланашка шу кхаьчна довлале, Адамийн КІант вуссур ву.

Хьанах кхера веза

²⁴Мурд устазал лахара а вац, ткъа ялхо шен олаочул лакхара а вац. ²⁵Мурд воккхавеш хила веза, ша шен устазах дІатарлахь, ткъа ялхо а хила веза реза, ша шен элах дІатарлахь. Нагахь санна хІусаман дена Багал-Зебула цЕ тиллахь, цуьнан доьзалан муххале а и цЕ йоккхур ю.

²⁶Цундела царах ма кхера, хІунда аьлча мел къайлаха дерг а гучудер ду, мел хьулдинарг а хоуйтуш хир ду. ²⁷Аса шайга боданашкахь аьларг а къеггинчу серлонгахь юхадийца. Лерга юххехь лохха Аса шайга аьларг, цІийнан тхов тІе а довлий, мохь туххуш дийца. ²⁸Ма кхера шайн дегІ ден

^{10:14}Векалийн 13:51. ^{10:15}Маттай 11:24; Доладалар 19:24-28, ^{10:7-15}Лака 10:4-12.

^{10:16}Лака 10:3. ^{10:17-20}Марк 13:9-11; Лака 12:11, 12; 21:12-15. ^{10:21}Марк 13:12; Лака 21:16. ^{10:22}Маттай 24:9; Марк 13:13; Лака 21:17; Маттай 24:13. ^{10:24}Лака 6:40; Яхьбя 13:16; 15:20. ^{10:25}Маттай 9:34; 12:24; Марк 3:22; Лака 11:15. ^{10:26}Марк 4:22; Лака 8:17.

йиш хиларх, шун са церан карахь дац. Ткъа кхералаш шайн дегI а, са а жоьжахатехь хIаллакдан йиш Йолчунах. ²⁹Шина хьозанах цхьа шай бен доккхур дуй те? Амма царах цхьа а лаьтта охьадужур дац шун Ден пурбанца бен. ³⁰Шун коьртара массо чо а багарбина бу шуна! ³¹Цундела ма кхералаш: дуккха а хьозанел деза ду шу!

³²Нахана хьалха Со кьобалвеш верг Аса Сайн стигаларчу Дена хьалха кьобалвийр ву. ³³Амма Со нахана хьалха дIатеснарг Аса а дIатосур ву Сайн стигаларчу Дена хьалха».

*Безам хьаьнга хила беза
(Лака 12:51-53; 14:26, 27)*

³⁴«Ма мотгалаш Со машар бахьаш веана дуьнен чу. Со машар бахьаш ца веана, тур дахьаш веана. ³⁵Со веана

„КIант дена дуьхьал ваккха,
йоI — нанна дуьхьал,
нус — марнанна дуьхьал яккха.

³⁶ Шен цIа чохь берш хир бу стагана мостагIий“.

³⁷Шен дай-наний Сол дукха дезаш верг Суна улло вала хьакъ долуш вац. Шен йоI я кIант Сол дукхах дезаш верг а вац Собыца хила хьакъ долуш. ³⁸Шен баланийн мохь* схьа а эцна, Суна тIаьхьа ца хIоьттинарг Суна уллохь хила хьакъ долуш вац. ³⁹Шен са Iалашдан гIоьртинарг синах вер ву, амма Сан дуьхьа са дIаделлачунна иза карор ду.

⁴⁰Шу тIеоьцуш волчо Со а тIеоьцу, ткъа Со тIеоьцучо Со Ваийтинарг а тIеоьцу. ⁴¹Пайхамар пайхамаран дуьхьа тIеоьцучунна, пайхамарна санна, ял хир ю, ткъа Делан лаамехь верг Цуьнан дуьхьа тIеоьцучунна, Делан лаамехь волчунна санна, ял хир ю. ⁴²Царах лахара волчунна а гIо диначунна, иза Сан мурд вуйла а хууш, Аса баккьалла а боху шуьга, цунна шен ял хир ма ю, цо цунна кеда чохь шийла хи бен ца деллехь а».

*Яхьяс бохкуьйту нах
(Лака 7:18-35)*

11 ¹Иийса Шен шийтта мурдана хьехамаш бина ваьлча, Иза цигара дIа а вахана, Галилай-махкарчу гIаланашкахула кхайкхам а беш, хьехам а беш волавелира. ²Иийсас лелош долчух лаьцна шена хезча, набахти чохь воллуш волчу Яхьяс шен мурдаш бахийтира ³Цунна тIе хаттарца: «Хьо вуй и ван везаш верг, я тхо кхечуьнга хьобжуш Iан деза?»

* ^{10:38} *Баланийн мохь.* Бакьду, грекийн маттахь иштта яздина ду: *жIаран бюгIам.*

^{10:33} 2 Тимапига 2:12. ^{10:35}, ³⁶ Мика-ЯхIу 7:6. ^{10:38} Маттай 16:24; Марк 8:34; Лака 9:23. ^{10:39} Маттай 16:25; Марк 8:35; Лака 9:24; 17:33; Яхьяс 12:25. ^{10:40} Лака 10:16; Яхьяс 13:20; Марк 9:37; Лака 9:48.

⁴Иийсас цаьрга элира: «Даха а гIой, Яхььяга шайна гинарг а, хезнарг а дийца: ⁵бIаьрзечарна бIаьрса ло, астагIнаш нийса дIалела, ца йоьрзуш йолу чкъуран цамгар ерш цIанло цу цамгарх, кьорачарна хеза, белларш денло, кьечарна хаза кхаь кхайкхабо. ⁶Декьала ву Сох шек воцург».

⁷Мурдаш дIабахначул тIаьхьа Иийса адамийн тобанна Яхьях лаьцна дийца волавелира: «Шу яьссачу аренга стенга хьовса даханера? Мохо лесточу эрзе хьовса-м ца даханера шу? ⁸ХIан-хIа. Ткъа стенга хьажа даханера? Хаза хIума тIеоьйхинчу стаге хьажа дахнера? ХIан-хIа. Исбаьхьа бедарш юьйхина нах паччахьан гIаланаш чохь Iаш бу. ⁹Ткъа хьаьнга хьовса дахнера шу? Пайхамаре хьовса дахнера? ХIаь, боху Аса шуьга. Яхьья вукху пайхамарел лакхара ву. ¹⁰Цунах лаьцна Делан Йозанаш тIехь яздина ду: „Хьажал! Ас Хьуна хьалха Сайн геланча воуьйту. Цо Хьуна некъ кечбийр бу!“ ¹¹Аса бакьдерг боху шуьга: кху дуьнен тIе бевлларчарна юкьахь нах хих чекхбохучу Яхььял сийлахь а, воккха а стаг вац. Делахь а стигалийн Олалла тIелаьцначарна юкьахь уггаре а лахарниг а цул лакхара ву. ¹²Нах хих чекхбохучу Яхььян заманера дуьйна таханлерчу денна тIе кхаччалц стигалийн Олалла, яккхий гIулчаш йохуш, дIадоьдуш ду, ницкъ беш берш иза сацо гIерташ белахь а*. ¹³ХIунда аьлча товратхьехамаша а, пайхамарша яздинчо а хиндерг схьааьлла долуш дара, Яхьья лелаш хилла волу хан тIекхаччалц. ¹⁴Цара бохуш дерг шу тIеэца кийча делахь, Яхьья ву-кх шуна и вогIур ву бохуш волу ЭлияхIу. ¹⁵Лергаш долчунна хIара дIахезийла.

¹⁶Хьаьнца юстур ю Аса хIара тIаьхье? Уьш, базаран майданашкахь кхечу берашка мохь а бетташ, Iаш долчу берех тера ду:

¹⁷ „Оха шун дуьхьа шедаг лекхира, ткъа шу халха а ца девлира!

Оха шуна гIийла эшарш лекхира, ткъа шу гIайгIане а ца хилира!“

¹⁸Яхьья гучуваьлла. Цо хIума а ца йоу, мала а ца молу. Ткъа цунах лаьцна дуьйцу, иза жинаша хьийзош волу стаг ву бохуш. ¹⁹Цул тIаьхьа Адамийн КIант веара. Цо яа а йоура, мала а молура. Цунах лаьцна а дуьйцу: „Хьовсал цу адеме! И юуш ву, молуш ву, ял йоккхучийн а, кьинош летиначийн а доттагIа ву!“ Амма Делера долу хьекьал бакьдо цунах даьллачу гIуллакхаша».

* ^{11:12} ...*стигалийн Олалла, яккхий гIулчаш йохуш, дIадоьдуш ду, ницкъ беш берш иза сацо гIерташ белахь а* Цуьнан кхин маьIна а хила таро ю: ...*стигалийн Олаллина дуьхьал луьра тIелатарш ду, ткъа ницкъ бийраш Иза эшо гIерташ бу.*

^{11:5} ЕшаI-ЯхIу 35:5, 6; ЕшаI-ЯхIу 61:1. ^{11:10} Малъаки 3:1. ^{11:12}, ¹³ Лака 16:16.

^{11:14} Малъаки 4:5; Маттай 17:10-13; Марк 9:11-13.

*Дохкойовлаза йисина гГаланаш
(Лака 10:13-15)*

²⁰ Ийса бехк боккхуш волавелира Ша Шен дукхах долу Галаматаш гайтинчу Галанийн бахархойх, уыш метта а баьккина, Далла тГе ца берзарна. ²¹ «Декъаза ю-кх хьо, Къераз-гГала! Декъаза ю-кх хьо, Бет-Саида-гГала! Шу долчохь хилла долу тамашийна гГуллакхаш Цора-гГалахь а, Цадан-гГалахь а хиллехъара, цигара адамаш, тоххарехь дохко а девлла, шайн дохкодовлар гойтуш йолу бедарш тГе а юьйхина, овкъарна тГе охъахевшина хир дара. ²² Аса боху шуьга: Цорарчу а, Цаданарчу а нахана къематан дийнахь дуккха а атта хир ду шуначул. ²³ Ткъа хьо, Къапарнам-гГала, хьо языйна стигала хъалайоккхур ю моьтту хьуна?

Йоккхур яц, жобжахатин цГерга кхуссур ю.

Седамехь хьуна гина долу Галаматаш хиллехъара, иза хГара де тГекхачалц лавтташ хир яра. ²⁴ Аса боху шуьга: Седамна кхана догГун долчу къематан дийнахь атта хир ду хьуна чул».

*Суна тГе дубйла, Аса синтем лур бу шуна
(Лака 10:21, 22)*

²⁵ ТГаккха Ийсас элира: «Аса сий до Хъан, Сан Да, стигаллий, латтий карахь долу Веза Эла, хьекъалчеххий, Иилманчеххий и хГума къайла а даьккхина, бер санна, догГеначарна Ахъа иза дГаделларна. ²⁶ ХГаь, Сан Да, иза Хъан лаамца хилла ду. ²⁷ Дерриг а Сан Дас схъаделла Суна, ткъа КГант Дена бен ца вевза. Да а ца вевза КГантаний, Цунна Да вовзийта лиьначунний бен. ²⁸ Дубйла Суна тГе, кГадделларшший, балехь дершший. Аса дагна синтем лур бу шуна. ²⁹ Сан дукъ шайна тГеэца, Сох Гама, хГунда аьлча даг чохь Со чГогГа эсала а, кГеда а ву шуна. Цундела шуна Со волчохь деган синтем карор бу. ³⁰ Сан дукъ а дГакхехьалур долуш ду, Сан мохь а бац беца».

*СадоГучу шобтан дийнахь буьртигаш схъадахар
(Марк 2:23-28; Лака 6:1-5)*

12 ¹ СадоГучу шобтан дийнахь Ийса дГайийначу аренгахула схъавогГуш хилла. Мацбелла болчу Цуьнан мурдаша, кГен кенаш схъа а дохуш, царна юккъера буьртигаш дууш хилла. ² И сурт гина болчу парушхоша¹ Ийсага элира: «Хъажал! Хъан мурдаш Дала кхоьллинчу шобтан садоГучу дийнахь ца магийна дерг лелош бу».

^{11:21} ЕшаГ-ЯхГу 23:1-18; Яхъазкхиал 26:1-28:26; Юал 3:4-8; Гамос 1:9, 10; Закри-ЯхГу 9:2-4. ^{11:23} ЕшаГ-ЯхГу 14:13-15; Доладалар 19:24-28. ^{11:24} Маттай 10:15; Лака 10:12. ^{11:27} Яхъья 3:35; Яхъья 1:18; 10:15. ^{11:29} Ярми-ЯхГу 6:16. ^{12:1} Карлабавккхи-нар 23:25.

³ Ийсас царна жоп делира: «Дауд-паччахь, шен накъостий мацбелча, диначух лаьцна ца дешна аша? ⁴ Цо, Делан ЦГа чу а вахана, Далла къобалдина долу деза бепиг, схъа а эцна, шений, шен накъосташний юккъехь декъа а декъна, диина, и санна долу хГума дан дихкина хилла доллушехь. И бепиг динан дайшна бен даа магош ца хилла. ⁵ Товрат-хъехамаш тГехь аша ца дешна, Делан цГийнан кертахь болх а беш, динан дайша шобтан садоГу де дохош хиларх лаьцна, ткъа царна цхъаммо а бехк ца билларх лаьцна а? ⁶ Аса боху шуьга, тахана кхузахь Лаьттарг Делан цГийнал дуккха а лакхара ву. ⁷ Делан Йозанна тГера „Суна шун вовшашца кьинхетамалла хилар деза ду, аша Сан дубъха доккхучу саГанал“ — бохуш долу дешнех шу кхеташ делахъара, аша бехк боцурш бехке бийр бацара. ⁸ Хаалаш, Адамийн КГант Дала кхоьллинчу шобтан денна тГехь а Эла ву шуна».

*Ийсас куьг заьГап долу стаг тово
(Марк 3:1-6; Лака 6:6-11)*

⁹ Цул тГабъха цигара дГа а ваьлла, церан гуламан цГа чу вахара Ийса. ¹⁰ Цигахь заьГап куьг долу стаг вара. Ийса бехкеван бахъанаш лобхуш болчу парушхоша Кхуьнга хьаттира: «Товрат тГерачу хъехамаша пурба лой Далла леринчу шобтан дийнахь нахана дарба дан?»

¹¹ Ийсас цаьрга элира: «Шайн уьстаГ ор чу боьжча, аша иза хъалабоккхур бацара, Далла леринчу шобтан де делахь а? ¹² Ткъа стаг мел веза ву уьстаГал! Далла леринчу шобтан дийнахь диканиг дан мегар ду». ¹³ Цомгущчуьнга Ийсас элира: «Схъакховдаде хъайн куьг!» Цо куьг дГакховдийра. Иза цу сохъта, важа куьг санна, то а делла, дГакхоьттира. ¹⁴ Парушхой, вовшаш а кхетта, Ийса шаьш муха хГаллаквийр вара бохуш, барт бан буйлабелира.

Хьаржина волу ялхо

¹⁵ Иза хууш волу Ийса цигара дГавахара. Цунна тГабъха дукха адам хГоьттира. Цо цомгущ мел верг товира. ¹⁶ ХГора Ша то мел винчу стагана Ийсас тГедиллира, Ша мила ву ма дийца аьлла. ¹⁷ Цу тайпана кхочушхи-лира Дала ЕшаГ-ЯхГу-пайхамарехула аьлларг:

¹⁸ «ХГара ву Аса хьаржина волу Сан Ялхо,

ХГара ву Со реза хилла волу Суна дукха везаш Верг!

Кхунна лур ду Аса Сайн Са.

Кхо дГакхайкхор ю халкъашна нийсо!

¹⁹ ХГара шуьца кГийсалур а вац шуна,

Кхо мохь а хьобкхур бац,

урамновкъахь цхъанна а Кхуьнан аз а хезар дац шуна.

^{12:3}, ⁴ Шамбал 21:1-6. ^{12:4} Гамальяр 24:9. ^{12:5} Лелар 28:9, 10. ^{12:7} Маттай 9:13; ХГушаГ 6:6. ^{12:11} Лака 14:5. ^{12:18-21} ЕшаГ-ЯхГу 42:1-4 (Грекийн).

- 20 Кхо кагдалла доллуш долу гIад а кагдийр дац шуна,
я дIаян гIерташ сийсаш йогуш йолу милт а дIайойур яц
шуна,
Ша, нийсо а йина, толам баьккхина валлалц.
21 Халкъаш цунах дог тешна а хир ду!»

Ийса а, БаIал-Зебула а
(Марк 3:20-30; Лака 11:14-23; 12:10)

22 ТIаккха Ийсана тIе цхьа стаг валийра. Жинаша хьийзош хиларна, бIаьрзе а, мотт а сецна а вара иза. Ийсас иза товира: цомгушниг, мотт а буьйцуш, бIаьрса схьа а деана, дIахIоьттира. 23 Адамаша, цец а дуьйлуш, вовшашка хьоттура: «Даудан КIант-м вац теша Иза?» 24 Иза хезна болчу парушхоша элира: «Цо жинаш дIалелхадо церан эла волчу БаIал-Зебула-жинан гIоьнца».

25 Ийсана хууш дара церан дагахь дерг. Цо элира: «Муьлхха а екъаелла йолу пачхьалкх хIаллакьхила хьаьхна ю. Юкьахь барт боцу хIора гIала я доьзал шаьш ма-хиллара латталур дац. 26 Нагахь санна жин жино дIалаллахь, иблис ша-шена дуьхьал долу. Ткъа муха лаьттар ду цуьнан олалла? 27 Нагахь Ас, аша ма-баххара, жинаш БаIал-Зебулин гIоьнца дIалохкуш хилча, шуна тIаьхьахIоьттинчара хьенан гIоьнца лохку уьш дIа? Иштта, цара йийр ю шуна кхел. 28 Амма Аса Делан Синца уьш дIалахкахь, иза тоьшалла ду шуна Делан Олалла шу долчу кхаьчна хилар. 29 Шел ницкъ болуш волчу стеган цIа чуьра хIума муха лачкъор ю, иза цкъа хьалха дIавихкина бен? Цул тIаьхьа бен далур дуй къола? 30 Сьоца воцург Суна дуьхьал ву, Сьоца нах схьагулбеш воцург уьш дIасакхуйсуш ву.

31 Цундела боху шуьга: хIора латийначу къина, динчу Iесачу къамелана стаг дохковаьллачул тIаьхьа гечдийр ду, амма Делан Са сийсаздинчунна гечдийр дац. 32 Адамийн КIантана вониг аьллагунна гечдан мега, амма Делан Дезачу Синна дуьхьал хIума аьллагунна гечдийр дац я таханлерчу бIешарахь а, я тIедогIун долчу бIешерашкахь а. 33 Шуна хаь дика стом кхио дика дитт оьшийла, ткъа вочу дитто вон стом ло. ХIора дитт шен стоьме хьаьжжина хуьлу.

34 Шу, лаьхьанийн тIаьхье! Шун багара муха дер ду диканиг, шу шаьш зене нах хилча? Стеган даг чохь дерг матта тIехь ма хуьлу. 35 Дикачу стага шен даг чуьра диканиг долуйту, ткъа вочу стага шен кийрара вониг бен ца долуйту. 36 Амма Аса боху шуьга: къематан дийнахь хIора шаьш ойла а ца еш аьллагунна дашна жоп дала дезар ду массеран а. 37 ХIунда аьлча хьайн дешнашка хьаьжжина хьо я бехказавоккхур ву, я хьуна кхел йийр ю».

12:23 Маттай 9:27. 12:24 Маттай 9:34; 10:25. 12:30 Марк 9:40. 12:32 Лака 12:10.

12:33 Маттай 7:20; Лака 6:44. 12:34 Маттай 3:7; 23:33; Лака 3:7; Маттай 15:18; Лака 6:45.

Тамашийна хIума гайтар тIедиллар
(Марк 8:11-12; Лака 11:29-32)

38 Цхьаболчу Iеламчу нахий, парушхоший Ийсага дийхира: «Устаз! Тхуна чоIга лаьара Ахьа тамашийна гIуллакхийн билгало гойтийла!»

39 Амма Ийсас жоп делира: «Бохьа а, телхина а йолу тIаьхье! Тамашийна гIуллакхийн билгалонашка сатуьйсуш ду-кх шу. Цхьа а билгало гур яц шуна, Юнус-пайхамарехула гайтинарг йоцург. 40 Юнус кхаа дийнахьхий, кхаа бусий боккхачу чIеран кийрахь ма-хиллара, Адамийн КIант а хир ву Лаьттан даг чохь кхаа дийнахьхий, кхаа бусий. 41 Къематан дийнахь Нунав-гIалара бахархоша, беллачуьра ден а белла, уьш бехке бийр бу, хIунда аьлча уьш Юнуса бина хаам бахьана долуш дохкобевлла, ткъа шуна хьалха Верг Юнусал лакхара ву. 42 Цу тIаьхьенах болчу нахаца цхьаьна къилбехьара зуда-паччахь а денлур ю кхел ечу хенахь, цо уьш бехке а бийр бу, хIунда аьлча иза цхьана дуьненан маьПера йогIура Сулим-паччахье ладогIа. Ткъа кхузахь Верг Сулим-паччахьал веза ву».

Харцжин юхадар
(Лака 11:24-26)

43 «Харцжин стагах дIакъаьстича, иза хи доцучу яьссачу аренгахула долалой лелаш хуьлу, тIетовжа меттиг а ца карош. 44 ТIаккха цо олу: „Со арадаьллагунна цIа чу юхадьрзур ду со“. Амма и стаг волчу юхадьча, ша Ийина меттиг яьсса а, нуй хьаькхна а, цIанийна а карайо цунна. 45 ТIаккха доьдий, цо шеца ворхI харцжин даладо, шел дуккха а вон долу. Уьш, цу стагана чохь шайн хIусам а юьллий, даха ховшу. Эххар а оцу стеган хьал юьхьенца хиллачул а вон хуьлу. Иzza хир ду тахана дехаш Iаш долчу вон адамашца а».

Ийсан нана а, вежарий а
(Марк 3:31-35; Лака 8:19-21)

46 Нахаца Ийсас къамел дечу хенахь Цуьнан наний, вежарий араь лаьтташ хилла, Цуьнца къамел дан лууш. 47 Цхьаммо Ийсага элира: «Хьа-жахь, Хьан наний, вежарий, Хьоьца къамел дан лууш, хьоьжуш лаьтташ бу-кх араь». 48 Иза аьллагунна Ийсас хьаьттира: «Мида ю Сан нана, муьлш бу вежарий?» 49 Шен мурдашка куьг а кховдош, Цо элира: «ХIорш бу Сан нана а, вежарий а! 50 Сан стигалара волчу Ден лаам кхочушбеш верг Суна ваша а, йиша а, нана а ю!»

12:38 Маттай 16:1; Марк 8:11; Лака 11:16. 12:39 Маттай 16:4; Марк 8:12. 12:40 Юнус 2:1. 12:41 Юнус 3:5. 12:42 Сулим 10:1-10; 2 Шерашкахь 9:1-12.

*Ахархочух лаьцна хьекъале дустар**(Лака 8:4-8; Марк 4:1-9)*

13 ¹Цу дийнахь Ийса, ца чурь ара а ваьлла, Юман йисте охьахира. ²Цунна гонах адамийн йоккха тоба гульелира. Цундела Иза, хЮрдан кеманна чу а ваьлла, охьахира, ткъа нах хи йистехь бисира. ³Ийсас, хьекъале дустарш а далош, дуккха а хЮманаш дийцира царна.

Цо элира: «Цхьа ахархо шен кха тIе хЮ таса араваьлла. ⁴Цо хЮ тосучу хенахь цхьадолу буьртигаш некъан йистехула охьаэгна хилла. Схьадаьхкинчу олхазарша уьш дIадиьна. ⁵Важа буьртигаш, жагIа а болуш, латта кIезиг долчу метте охьаэгна дара. Цу буьртигаша сихха зIийдигаш тесна, хЮнда аьлча цигахь латта кIезиг дара. ⁶Малх кхетча, цо и зIийдигаш ягийра, церан орамаш кЮрга ца хиларна, уьш якъаелира. ⁷Кхидерш коканийн коьллаш юкъа ийгира, амма коьллаша, юкъ а елла, хЮн зIийдигаш къайлаехира. ⁸Ткъа важа долу хЮ дика латта долчохь нисделла. Уьш дикка хьала а девлла, хьийкъина ялта делла цара, цхьацца долчара бIе, кхузткъа, ткъе уьттаза дIадийначул сов а луш. ⁹Лергаш долчунна хIара хезийла!»

*Дустаран маьIна довзийтар**(Лака 8:9-10; Марк 4:10-12)*

¹⁰Ийсан мурдаша, Цунна тIе а баьхкина, хаьттира: «Хьекъале дустарш далош хЮнда дуьйцу Ахьа нахе?»

¹¹Ийсас цаьрга элира: «Шуна делла ду Стигалийн Олаллин къайленаш йовзар, ткъа царна уьш йовзар ца делла. ¹²ХЮнда аьлча долчунна кхин а тIелур ду, цуьнан дерг кхин а стамлур ду. Ткъа доцучуьнгара цуьнан данне а доцург а дIадоккхур ду. ¹³Цундела дуьйцу Аса царна хьекъале дустарш. Уьш хьобжуш боллушехь, царна хЮмма а ца го дела а, ладугIуш боллушехь, хЮмма а ца хеза я дуьйцучух ца кхета дела а. ¹⁴Царна тIехь Ешаь-ЯхЮ-пайхамарехула Делера болу хаам кхочушхуьлу:

„Аша ладугIур ду, амма шу цунах кхетар дац,
шу хьобжуш хир ду, амма шуна хЮмма а гур дац.

¹⁵ Цу нехан дегнаш шагделла,
церан лергаш къорделла,
церан бIаьргаш дахьаббина бу.

Цара иза ца леладахьара,
церан бIаьргашна са а гур дара,
церан лергашна хезар а дара,
церан дог кIеда а хир дара,

13:2 Лака 5:1-3. 13:12 Маттай 25:29; Марк 4:25; Лака 8:18; 19:26. 13:14, 15 ЕшаI-ЯхЮ 6:9, 10 (Грекийн).

уьш шайна гIо дайта Суна тIе а богIур бара,
Аса уьш то а бийр бара!“

¹⁶Ткъа шу декъалдина ду, хЮнда аьлча шун бIаьргашна го, лергашна хеза. ¹⁷Аса бакъдерг боху шуьга: дуккха а пайхамарш а, Делан лаамехь берш а лууш бара шуна гинарг ган, амма иза царна ца гина. Царна лиьнера шуна хезаш дерг хаза, амма царна иза ца хезна».

*Ахархочух лаьцначу дустаран маьIнах кхетор**(Марк 4:13-20; Лака 8:11-15)*

¹⁸«Ткъа хIинца ладогIал хЮ дIадуьйш волчух лаьцна хьекъале дустаран маьIне. ¹⁹Нагахь санна стагана Делан Олаллах лаьцна хаза а хезна, иза цунах ца кхеттехь, цунна иблис тIедогу. Цо цу стеган даг чу дижинарг лачкъадо. ХIара ду некъан йисте охьаэгна долчу хЮьнан маьIна. ²⁰ТIулгийн жагIанна юккъе доьжна долчу хЮьнан маьIна, хIора дашах а тешаш, иза цу сохьта казахетарца тIеобуш волу стаг ву. ²¹Амма шен хила ма-беззара орам боцу дела, иза кIезигчу ханна бен ца лаьтта. Дош бахьана долуш хало тIехIоьттича, иштта волу стаг сихха юьстах волу. ²²Коканаш долчохь охьадоьжна долчу хЮьнан маьIна дича, дахаран гIайгIанаша а, хьолах Iехабаларо а и хезна дош диц а долуйту, цуьнан дахарехь стом а ца ло бохург ду. ²³Ткъа ялта хьийкъинчу лаьтта кхачьна долу хЮ — шега бохуш долчух кхета а кхеташ, иза хезаш верг ву. Цо бIозза, кхузткъазза, ткъе уьттаза дIадийначул сов хЮ ло».

Асарах лаьцна хьекъале дустар

²⁴Кхин а цхьа хьекъале дустар далийра Ийсас ладугIуш болчарна: «Стигалийн Олалла иштта ду. Цхьана стага шен кха тIехь дика хЮ дIадийнера. ²⁵Ткъа иза шен ялхошца вижина Iуьллучу хенахь кхуьнан мостагIа веана. Иза, кIена юккъе асаран буц а йийна, дIавахана. ²⁶КIа, тIе а даьлла, кан баккха доладелча, асар а гучудаьлла. ²⁷Ялхоша, шайн хьолада волчу а баьхкина, элира: „Тхан хьолада, ахьа дика хЮ дIа ма дейтинера, ткъа асар стенгара даьлла кIена юккъе?“

²⁸Хьоладас цаьрга элира: „Сан мостагIчо дина-кх иза“.

Ялхоша хаьттира цуьнга: „Оха, даха а гIой, схьаяккхий и буц?“

²⁹„ХIан-хIа, — элира хьоладас. — Суна луур дацара аша асарца цхьаьна кIен кенаш схьадохийла. ³⁰Уьш а, вуьш а цхьабосса хьаладовлийта. Ялта чудерзон хан тIекхачьначу хенахь маьрскошна аса тIедуьлтур ду, цкъа хьалха буц схьа а яккхий, цIевнаш а дай, и буц ягае, ткъа кIа дIадуьлуу ца чохь схьагулде аьлла“».

13:16, 17 Лака 10:23, 24.

ХІух а, морзанах а лаьцна хьекъале дустарш
(Марк 4:30-32; Лака 13:18-21)

³¹ Цо кхин а цхьа хьекъале дустар далийра: «Стигалийн Олалла аренгахь дІадийначу уггар жимачу хІух тера ду. ³² Иза кхечу хІун буьртигаш юкъахь массарал а жима ду, амма, тІе а даьлла, доккха хилча, бешахь мел долчу орамател уггар а лекха хуьлу. Цунах дитт хуьлу, стигаларчу олхазарша цуьнан гаьннаш юккъехь бенаш а деш».

³³ Кхин а цхьа хьекъале дустар а далийра Иийсас: «Стигалийн Олалла морзанах тера ду. Зудчо, бод хьакхош, кхаа сахь чохь схьаэцначу демах тоьхна иза. Морза, массанхьа а кхочуш, демах дІаййна».

³⁴ И шадерг а Иийсас гулбеллачарна хьекъале дустарш далош дуьйцура. Дустар ца далош, Цо хІумма а ца дуьйцура царна. ³⁵ Цу тІехь пайхамарехула аьлларг кхочушхира:

«Аса шуьга хьекъале дустарш дуьйцура ду,
дуьне кхоьллинчу хенахь дуьйна кьайлаха хилларг гучу а
доккхуш».

Асарах лаьцна дийцинчун маьІна

³⁶ Нах а битина, Иза цІа чу вахара. Иийсан мурдаша, Цунна тІе а бахана, элира: «Аренгахь тІеяьллачу асаран бецах лаьцна Айхьа дийцинчух тхо кхетадехьа».

³⁷ Иийсас цаьрга элира: «Дика хІу дІадийнарг — Иза Адамийн КІант ву. ³⁸ Ткъа аре — иза дуьне ду. Дика хІу — Делан Олаллин бахархой бу. Ткъа асаран буц иблисан агІонгара нах бу. ³⁹ И асаран буц дІайийна волу мостагІа иблис санна ву. Ткъа ялта хьокху хан — иза дуьненан тІаьхьара зама ю. Маьрсахой маликаш санна бу. ⁴⁰ Асаран буц схьа а гульеш, литтанаш а деш, ягош долу сурт хир ду дуьненан тІаьхьарчу заманчохь. ⁴¹ Адамийн КІанта Шен маликаш дохуьйтур ду, кьинош летош, зулам лелош берш Шен Олаллера, схьа а къастийна, ⁴² уьш алуца йогуш йолчу пеша чу кхисса. Цигахь белхар а, цергаш хьекхор а ду. ⁴³ Делан лаамехь берш шайн Ден Олаллехь, малх санна, кьегаш хир бу. Лергаш долчарна хІара дІахезийла».

*ДІайоьллинчу хазнех а,
мехалчу жовхІарех а лаьцна*

⁴⁴ «Стигалийн Олалла аренгахь дІайоьллина йолу хазна санна ду. Стагана иза карийча, цо иза цкъа хьала а йоккхий, юха а дІаюллу. Дукха гІадваханчу цо, ваха а воедий, шен берриг а бахам дІа а бухкий, и аре схьаоьцу.

⁴⁵ Стигалийн Олалла мехала жовхІарш лобхуш лелачу совдегарх тера ду. ⁴⁶ Шена къабсттина мехала долу жовхІар карийча, цо ша да мел волу хІума дІа а духкий, иза шен дола доккху.

⁴⁷ Кхин а Стигалийн Олалла Іам чу чІерий леца тесначу бойнах тера ду. Цу юккъе тайп-тайпана чІерий лелха. ⁴⁸ Бой юьзначул тІаьхьа, чІерийле-цархоша иза хийисте хьалайоккху. Цул тІаьхьа цара, охьа а ховший, дика чІерий дІахоржу, ткъа вуьш дІакхуьссу. ⁴⁹ Иштта хир ду дуьненан тІаьхьарчу заманчохь. Маликаша, схьа а даьккина, вонийш дикачарах дІа а къастийна, ⁵⁰ йогуш йолчу пеша кхуьссур бу. Цигахь белхар а, цергаш хьекхор а ду».

⁵¹ Иийсас Шен мурдашка хьаттира: «Шу кхетий Аса аьллачух?»

Цара жоп делира: «Кхета».

⁵² ТІаккха Иийсас элира: «Цундела хІора Стигалийн Олаллехь мурд хилла схьавеана волу Іелам стаг цхьана хІусамдех тера ву, дІайиллинчуьра схьа а оьцуш, тиша а, цІена а хІуманаш дІалуш волчу».

Иийса Назарт-гІалахь тІе ца оьцу
(Марк 6:1-6; Лака 4:16-30)

⁵³ Хьекъале дустарш далош Ша дина долу къамел чекхдаьллачул тІаьхьа, Иийса цигара дІавахара. ⁵⁴ Ша кхиинчу гІала а веана, церан гуламан цІа чохь нах Іамо волавелира Иза. Массара а, цец а буйлуш, вовшашка хьоттура: «Цунна мичара даьлла и хьекъал? Цунна мичара баьлла тамашийна хІуманаш лело ницкъ?» ⁵⁵ Дечиган пхьеран кІант вац Иза? Цуьнан ненан цІе Марем яц? Ткъа вежарийн цІераш Якъуб, Юша, ШамІа, ЯхІуд бохуш яц? ⁵⁶ Вайна юкъахь лелаш бац Цуьнан йижарий? И шадерг а Цунна мичара даьлла?» ⁵⁷ Оцу нахана Иза кьобалван ца лиира.

Ткъа Иийсас цаьрга элира: «Ша схьаваьллачу меттигехь а, шен цІахь а бен ца хуьлу пайхамар наха ца лоруш». ⁵⁸ Цо цигахь дукха тамашийна билгалонаш ца гайтира, церан тешар кІезиг долу дела.

Яхьья-пайхамаран дІакхалхар
(Марк 6:14-29; Лака 9:7-9)

14 ¹ Цу хенахь Галилай-махкахь паччахь волчу ХІародана Иийсах лаьцна хезна хилла. ² Шена ялхолла лелош болчаьрга цо элира: «И стаг нах хих чекхбоху Яхьья ву. Иза веллачуьра денвелла, цундела бу цуьнгахь тамашийна билгалонаш гайта ницкъ».

³ И де тІекхачале дикка хьалха ХІарод-паччахьо Яхьья, схьа а лаьцна, буржалш а тоьхна, набахти чу кхоьссина хилла. Цо иза шен вешин Пилапан зуда ХІародад бахьана долуш дина хилла. ⁴ Яхььяс цунах бежк баьккина хилла: «Хьан йиш яц цуьнца цхьаьна ваха», — аьлла. ⁵ ХІарод и бежк

баккхар бахъана долуш Яхъя вен лууш хилла, амма адамех иза хІуттуш ца хилла, цара Яхъя лоруш тІеэцна хилла дела. ⁶ХІарод вина де тІе-кхаьчча, ХІародадан йоІ паччахъний, цуьнан хъешашний хъалха халха-юьйлуш хилла. Цуьнан халхар чІогІа тайна волчу ХІарода ⁷чІагІо йина, ша цуьнан муьлхха а дехар кхочушдийр ду аьлла. ⁸Шен нанас иракара-хІоттийна йолчу йоІа элира: «Шуьна чохъ нах хих чекхбохучу Яхъян корта схъаба суна».

⁹Ша гІайгІане воьжнехъ а, шен хъешашна хъалха ша йина йолу чІагІо бахъана долуш, ХІарода, и дехар кхочуше аьлла, омра дина хилла. ¹⁰Яхъян корта баккха аьлла, цо набахте нах бахийтина. ¹¹Цара, шуьна чу а биллина, Яхъян корта, схъа а беана, йоІе дІабелла, ткъа цо иза шен нанна дІа-баьхъна. ¹²Яхъян мурдаша, схъа а даьккхина, цуьнан дакъа дІадоьллина, ткъа цул тІаьхъа, баха а бахана, Ийсага и дерриг дІадийцина цара.

Пхи эзар стаг вузор

(Марк 6:30-44; Лака 9:10-17; Яхъя 6:1-14)

¹³Иза шена хезча, Ийса, хинкеманна тІе а хиьна, цхъа а стаг воцучу метте дІавахара, ша висархъама. Амма нахана и хІума дІахезча, шайн гІа-ланашкара схъа а баькхина, уьш хин йистехула Цунна тІаьхъабахара. ¹⁴Ша хийисте хъалаваьлча, Ийсана адамиьн йоккха тоба гира. Царах къа а хетта, цо царна юккъера цомгуш берш тобира. ¹⁵Суйре тІееьча, Цуьнан мурдаш тІебаькхира. Цара элира: «ХІара меттиг яьсса ю. Вайна хан а яьлла. Нах дІабахийта, ярташка а бахана, цаьрга шайна яа хІума эцийта».

¹⁶Ткъа Ийсас элира: «Уьш дІабаха оьшуш дац. Аша лур ю царна яа хІума».

¹⁷Мурдаша Цуьнга элира: «Вайгахъ йолу шаерг а пхи хьокхаммий, ши чІарий бен яц».

¹⁸Ткъа Ийсас элира: «Уьш Со волчу схъаял». ¹⁹Цо, нах бай тІе охъа а ховшийна, шайгахъ болу пхи хьокхам, ши чІарий схъа а эцна, стигала хъала а хъаьжна, и кхача къобалбеш, доІа дира. ТІаккха и хьокхамаш а, чІерий а дакъошка декъа а доькьуш, Шен мурдашка дІакховдадора Цо. Цара и дакъош нахе дІалора. ²⁰Массара а яа а йиира, уьш буза а буьзира. Цул тІаьхъа, мурдаша тІаьхъайисинчу яа хІуманах шийтга тускар дуьзира. ²¹Цигахъ яа хІума йиьначарна юккъехъ, зударий, берашший доцург, пхи эзар боьрша стаг а вара.

Ийса хи тІехула дІавовду

(Марк 6:45-52; Яхъя 6:15-21)

²²Цу сохъта Ийсас Шен мурдаш, хинкеманна тІе а ховшийна, Галилай-Юман дехъарачу йисте Шел хъалха дІабахийтира, ткъа Ша нах дІа-хъовсо тІаьхъасецира. ²³Нах дІа а хъовсийна, Ийса Ша цхъаь лома хъала-велира, доІа дархъама. Суйре тІекхаьчча, Иза цигахъ Ша вара. ²⁴Хин кема хийистера геннахъ дара. Иза тулгІенаша дехъий-сехъий кхуьсура, кема

чІогІа хьоккхуш болчу мохана дуьхъал доьдуш долу дела. ²⁵Юьйранна кхаа сахътаний, ялх сахътаний юккъехъ Ийса уьш болчу хи тІехула дІаво-лавелира. ²⁶Хи тІехула Иза вогІуш гича, Цуьнан мурдаша, кхера а белла, мохъ хъаькхира: «Иза гІаларт ду!» — аьлла.

²⁷«Доьналла долуш хила! Со ву шуна иза! Ма кхера!»

²⁸Цунна дуьхъал Кипас элира: «Сан Эла! Иза Хьо веллахъ, Хъайн лаам-ца со хи тІехула Хъайна тІе ваийтахъара Ахъа!»

²⁹«ТІевола!» — элира Цо.

Кипа, хинкеманна чурь охъа а воьссина, хи тІехула Ийсана тІевахара. ³⁰Шена чІогІа хьоккхуш болу мох гича, Кипа кхеравелира. Ша хи буха ваха воьлча, цо мохъ хъаькхира: «Ва Эла! КІелхъарваккхяхъа со!»

³¹Ийсас, сихха куьг дІа а кховдийна, иза хъалаваьккхира. Цо цуьнга элира: «Делах кІезиг тешаш верг! Хъайн даг чу шеко хІунда кхоллялий-тира ахъа?» ³²Уьш хинкеманна чу бевлча, мох дІасецира. ³³Цу чохъ мел волчо а, корта охъа а таІийна, Ийсага элира: «Хьо баккъалла а Делан КІант ву!»

³⁴Хин кеманна тІехъ Юмал дехъа а бевлла, уьш Гансарт-махка кхечира. ³⁵Цигарчу нахана Ийса вевзинчул тІаьхъа, массо а маьПера Кхунна тІе цомгуш болу нах кхуйлуш хилла. ³⁶Цара, Ийсан бедарх куьг Юттийта-хъара бохуш, дехар дора. Цуьнан бедаран юьхах куьг мел Юьттинарг, то а лой, дІахІуттура.

Дайша лелийна Іадаташ

(Марк 7:1-13)

15 ¹Ярушалайм-гІалара баьхкинчу парушхоший, Іеламчу нахий Ийсага элира: ²«Хъан мурдаша вайн дайша лелийна Іадаташ хІунда талхадо? Цара хІума яале хъалха куьйгаш цІандаран Іадат кхочуш хІунда ца до?!»

³Царна дуьхъал Ийсас элира: «Ткъа аша хІунда талхадо Дала тІедиллина долу парзаш, шайн Іадаташ ца дохорхъама? ⁴Дала аьлла ма ду: „Хъайн да а, нана а лара“, ткъа „Шен дений-нанний вон хІума олуш волу стаг вийна дІаваккха везаш ву“. ⁵Амма аша боху шайн дега а, нене а ала мега: „Сан шуна гІо дан йиш яц, хІунда аьлча шуна лерина хилларг аса Далла совгІатна дІало“. ⁶Цу дешнаша дай-нанний ца лара бакъо ло. Аша Дала шайна тІедиллина долу парз шаьш кхоьллина долу ламаст бахъана долуш дІадаьккхина. ⁷Шалхо лелорш! Шух лаьцна нийса аьлла хилла ЕшаІ-ЯхІус ша Делера бинчу хаамехъ:

⁸ „ХІокху адамаша Со багахъ лору,

ткъа церан дегнаш Суна дукха генахъ ду.

^{15:4} Арадаккхар 20:12; Карлабаьккхинарг 5:16; Арадаккхар 21:17; Іамалъяр 20:9.

^{15:8} ⁹ ЕшаІ-ЯхІу 29:13 (Грекийн).

9 Церан ларамах пайда бац,
хIунда аьлча церан хьехамаш Делера бац,
уьш адамаша кхоьблина бу“».

*Далла гергахь стаг бехвеш дерг
(Марк 7:14-23)*

10 Нах Шена тIе а кхайкхина, Иийсас элира: «Собга ла а догIий, Аса бо-
хучух кхетахьара шу: 11 стеган багахула чудоьдуш долчу хIумано Далла
гергахь иза бех ца во, цу багахула арадолучо бен».

12 ТIаккха тIебаьккинчу мурдаша Иийсага элира: «Хьуна хаьий паруш-
хой¹ Ахьа аьлла долу дешнаш бахьана долуш шаьш юьхьIаьржачу хIитти-
на хеташ буйла?»

13 Иийсас цаьрга элира: «Сан стигалахь волчу Дас дIадоьгIна доцу хIора
орамат шен орамашца схьадаьккхина хир ду. 14 Уьш машарца дIабахийта.
БIаьрзе нах бу уьш. Царна тIаьхьаIоьттинарш а бу бIаьрзе. Хьалха ваьл-
ларг а, тIаьхьаIоьттинарг а, ший а бIаьрзе хилча, и ший ор чу вужур ву».

15 Цунна дуьхьал Кипас элира: «Кхетадехьа Ахьа тхо оцу дустарх».

16 Ткьа Иийсас элира: «ХIинца а оццул кхетам боцуш ду шу? 17 Шун ба-
га кхаьчна долу хIума, зорх¹ чу а кхочий, цул тIаьхьа кийрара арадолу.
18 Амма шун багара арадолуш дерг шун даг чуйра арадолуш ду. Иза ма ду
стаг Далла гергахь бехвеш дерг. 19 Аса иштта боху шуьга, дерриг а вониг
даг чуйра арадолуш долу дела: вон ойланаш, стаг вер, ямартло, нахаца ле-
лар, кьола дар, эладита кхоллар, харцдерг дийцар. 20 Иза ду стаг Далла
гергахь бехвеш дерг. Ткьа стага яа хIума яале шен куьйгаш ца диларх, иза
Далла гергахь бехлур вац».

*Кхечу кьомах йолчу зудчун тешар
(Марк 7:24-30)*

21 Цигара дIа а ваьлла, Иийса Цорин а, ЦIаданан а гонах йолчу мет-
тигашка дIавахара. 22 Йоьлхуш, Цунна тIеаара цигахь Iаш йолу канаIан-
хойх схьаяьлла йолу цхьа зуда: «Кьинхетам бехьа сох, Веза Эла, Даудан
КIант! Харцжинаша кьиза хьийзош, са дуьллу меттиг яйна лелаш ю-кх
сан йоI».

23 Амма Иийсас цуьнга хIумма а ца элира. Мурдаша, тIаьхьа а баькхина,
Цуьнга дехар дира: «ДIаэккхае и зуда! Массо а хенахь вайна тIаьхьа а яьл-
ла, мохь хьобкхуш ю-кх».

24 Цо цаьрга элира: «Исраилан тилабеллачу уьстагIашна бен гIо дан ва-
ийтина вац Со».

25 ТIаккха и зуда, Иийсана тIе а еана, гора а хIоьнтина, йистхилира: «Ве-
за Эла! ГIо дехьа суна!»

26 Иийсас цу зудчуьнга элира: «Нийса дац иза, берашкара схьа а йок-
кхуш, юург жIаьлешна дIакхоссар».

27 Зудчо элира: «Бакь ду иза, Эла! Делахь а жIаьлеша а ма лехьадо хIу-
самден шуьн уллора охьадоьжна долу цуьргаш».

28 ТIаккха Иийсас цуьнга элира: «Йиша, хьан Делах тешар чIогIа ду!
Хьан лаам кхочуш хир бу!» Цу сахьтхь зудчун йоI тоелира.

Дукха нах тобар

29 Цигара дIа а ваьлла, Иийса Галилай-Юман йистехула дIавахара. Лам
тIе хьала а ваьлла, охьахира Иза. 30 Цунна тIе адамиьн тобанаш эха юьй-
лаелира, шайца астагIнаш, бIаьрзенаш, заьIапхой, мотт ца хууш болу
кьора нах, кхиболу цомгуш нах а болуш. Цара уьш лаьттахь охьабохкура,
Иийсан когаш хьалха. Ткьа Цо уьш тобора. 31 Адамаш чIогIа цецдуьйлура
шайна мотт ца хууш болу кьора нах кьамел деш гича, заьIапхой тобелча,
астагIа берш, шерра ког а боккхуш, дIабоьлхуш гича, бIаьрзе берш са ган
буьйлабелча. Уьш Исраилан Далла хастамаш беш бара.

*Виь эзар стаг вузавар
(Марк 8:1-10)*

32 Шен мурдаш тIе а кхайкхина, Иийсас цаьрга элира: «Суна кьахета
оцу нахах, хIунда аьлча кхо де а ду уьш Собца болу, ткьа царна яа хIума
яц. Уьш меца дIабахийта Суна ца лаьа, новкьахь уьш мацалла кхин а чIо-
гIа гIел ца балийта».

33 Мурдаша Цуьнга элира: «ХIокху юьстахчу меттхь вайна мичара ка-
рор ю оццул долчу халкьана яа хIума?»

34 Иийсас цаьрга хаьттира: «Маса бепиг ду шуьгахь?»

Цара жоп делира: «ВорхI бепиггий, масех чIарий бу».

35 ТIаккха Цо массо а стаг лаьтта охьахайра. 36 ВорхI бепиггий, чIерий
схьа а эцна, Далла хастам а бина, куьйгаца каг а деш, Шен мурдашка
кховладора Цо, ткьа цара нахана дIадоькьура иза. 37 Массара а шаьш дуз-
залц хIума йирира. ТIаьхьайисина йолу яа хIума мурдаша схьагулийча,
ворхI тускар хьаладуьзира. 38 Адамиьн тобанна юкьахь виь эзар стаг вара,
зударий, берашший ца лерича а. 39 Нах дIасабевллачул тIаьхьа Иийса,
хинкеманна тIе а хиьна, Магдан-Галина улло дIавахара.

*Иийсана тамашийна хIума гайтар тIедиллар
(Марк 8:11-13; Лака 11:29-32)*

16 1 Парушхой¹ а, садукьой¹ а баьккира Иийса волчу Иза зерхьама. Ца-
ра дехар дира, шайна стигалара тамашийна билгало гайтахьара
аьлла. 2 Иийсас цаьрга элира: «Малх дIабузучу хенахь аша олу: „Кхана хаза

хенан хЮттам хир бу, стигал цИийелла йолу дела“. ³ Малх схьакхетгачу хенанх олу: „Таханлера де йочане хир ду, хЮнда аьлча стигал цЮрула-цЮен а, кхоблина а ю“. Шуна стигалан сибат девза, амма заманан билгалонаш къасто ца хаьа шуна. ⁴ Бобхачу а, телхинчу а тЮаьхьено тамашийнчу гЮулакхийн билгалонаш лобху, амма царна уьш гур яц, Юнус-пайхамарехула гайтина билгало бен».

Уьш шаьш болчохь а битина, Ийса ДВавахара.

Парушхойн а, садукьойн а муьста бод
(Марк 8:14-21)

⁵ Хих дехьабовлуш, Ийсан мурдашна бепиг схьаэца дицделлера. ⁶ ТПаккха Ийсас царга элира: «Варелаш, ларлолаш садукьойн а, парушхойн а муьстачу бедах».

⁷ И дешнаш шайна юкъахь дийцаре динчул тЮаьхьа цара элира: «Цо иза аьлла хир ду, вай новкъа довлуш бепиг схьа ца эцна дела».

⁸ Ийсана-м хууш хилла цара дуьйцуш дерг. Цундела Цо элира: «Делах кЮезиг тешарш! ХЮнда боху аша шайгахь бепиг дац? ⁹ ХЮинца а ца кхетта шу цунах? Дагадаийтийша шайна тохарлера пхи бепиг, пхи эзар стагана вуззалц даьал хилла долу. Цул тЮаьхьа шаьш дуьзна долу тускар маса хилла а дагадаийта. ¹⁰ Ткъа шуна дага ца догЮу виь эзар стаг вузийна долу ворхЮ бепиг а, цул тЮаьхьа шаьш дуьзна долу тускар маса хилла а? ¹¹ ХЮнда ца кхета техьа шу Аса баьпках лаьцна ца дуьйцийла? Аса шуьга ларло бохург парушхойн а, садукьойн а бод совсош тухуш болу муьста бод бу».

¹² ТПаккха уьш кхийтира Ийсас шайга дийцинарг бод совсош болу муьста бод боцийла. Цо уьш ларбеш дерг парушхойн а, садукьойн а хьехамаш бара.

Кипас Ийсах лаьцна аьларг
(Марк 8:27-30; Лака 9:18-21)

¹³ Ийса Пилап-паччахьан гЮалин уллорачу метте веача, Цо шен мурдашка хаьттира: «Наха Адамийн КЮант мила ву боху?»

¹⁴ Цара элира: «Цхьаболчара Хьо нах хих чекхбоху Яхьья ву боху, ву-кхара ЭлияхЮ-пайхамар, ткъа кхозлагЮчара Хьо Ярми-ЯхЮу, я кхечу пайхамарех цхьаь ву боху».

¹⁵ ТПаккха Цо царга хаьттира: «Ткъа аша хЮн боху, Со мила ву боху аша?»

¹⁶ ШамЮа-Кипас жоп делира: «Хьо Дала леррина Кьобалвинарг, дийна волчу Делан КЮант ву».

¹⁷ Цо аьлчачунна духьал Ийсас жоп делира: «Декьал хилла хьо, ШамЮа, Юнин КЮант, хЮнда аьлча хьуна иза нахера ца хиьна, стигалахь

^{16:4} Маттай 12:39; Лака 11:29. ^{16:6} Лака 12:1. ^{16:9} Маттай 14:17-21. ^{16:10} Маттай 15:34-38. ^{16:14} Маттай 14:1, 2; Марк 6:14, 15; Лака 9:7, 8. ^{16:16} Яхьья 6:68, 69.

волчу Сан Дегара хиьна. ¹⁸ Аса боху хьобга: хьо, тЮулг санна волу, Кипа ву. Цу тЮулга тЮехь Аса Сайх тешначийн тоба кхуллур ю. Жобжахатин цЮеран а иза йохо ницкъ хир бац. ¹⁹ Аса стигалийн Олаллера догЮанаш лур ду хьобга. Ахьа кху дуьнен чохь дихкинарг Дала дихкина хир ду. Ахьа дуьнен чохь магийтинарг, Дала магийтина хир ду». ²⁰ Цо шен мурдашка омра дира, Ша Дала леррина Кьобалвинарг ву аьлла, цхьаьнгте а дЮа ма ала аьлла.

Ийсас Шен Юожаллех а, денваларх а лаьцна дуьйцу
(Марк 8:31-9:1; Лака 9:22-27)

²¹ Цу хенахь дуьйна Ийсас Шен мурдашка дуьйцуш хилла Ша Юрушлайме ваха везарх а, цигахь Шен баккхийчеран а, динан коьртачу дайн а, Юеламчу нехан а карах бала хьега безарх а лаьцна. Цо иштта дуьйцура Ша вийна хила везарх а, амма кхозлагЮчу дийнахь веллачуьра денвала везарх а лаьцна.

²² Кипа, Иза юьстах а ваьккхина, духьало ян волавелира: «Дала тЮе ма доуьйтийла иза, Веза Эла! И тайпа хЮума Хьуна тЮе ма кхочийла!»

²³ Кипига юха а вирзина, Цо элира: «ДЮадала Суна уллора, иблис! Ахьа Суна новкъарло йо, хьан даг чохь Делан ойланаш яц, адамийн ойланаш ю».

²⁴ Ийсас Шен мурдашка элира: «Суна тЮаьхьаЮотта лууш болчара шайн „со“ бохург дЮататта деза, шайн баланийн мохь* схьа а эцна, Суна тЮаьхьаЮитта а беза. ²⁵ ХЮнда аьлча шен са кЮелхьардаккха воьлларг си-нах вер ву, ткъа Сан духьа са дЮаделлачунна бакьдолу дахар карор ду. ²⁶ ХЮн до кху дуьненах, нагахь санна цо шен са дайинехь? ХЮн до дерриг а дуьненах, нагахь стага шен са дайина хилча? ²⁷ Адамийн КЮант шен Ден сийлаллица, гонах маликаш а долуш, схьавеача, Цо стагана хьакь дЮалур ду, хЮораммо а динчуьнга хьаьжжина. ²⁸ Аса баккьалла а боху шуьга: шуна юкъарчу цхьаболчарна, шаьш кхалхале, Адамийн КЮант гур ву, Шен Олаллица схьавогЮш волу!»

Ийса хийцавалар
(Марк 9:2-13; Лака 9:28-36)

17 ¹ Ялх де даьлча, Ийса, Шеца Кипий, Якъуббий, цуьнан ваша Яхььяй схьа а эцна, царца лекхачу лам тЮе хьала а ваьлла, адам дощучу метте юьстахвелира. ² Цигахь, царна хьалххяхь, Дала Цуьнан амат хийцира. Ийсан юьхь, малх санна, къегаш яра, Цуьнан бедарш бЮаьрган нур дойуш кЮайн яра. ³ ЦЮехьана церан бЮаьрг кхийтира Ийсаца къамел деш волчу ЭлияхЮ-пайхамарххий, Муса-пайхамарххий. ⁴ Кипас Ийсага элира:

* ^{16:24} *Баланийн мохь*. Бакьду, грекийн маттахь иштта яздина ду: *жЮаран бЮогЮам*.

^{16:19} Маттай 18:18; Яхьья 20:23. ^{16:24} Маттай 10:38; Лака 14:27. ^{16:25} Маттай 10:39; Лака 17:33; Яхьья 12:25. ^{16:27} Маттай 25:31; Забур 61:13; Римхошка 2:6.

«Веза Эла! Ма дика Ia вай кхузахь! Хьуна лаахь, аса кхузахь кхо кхалор^д хЮттор ю: цхьаь Хьуний, цхьаь Мусаний, кхозлагIниг ЭлияхIуний».

⁵ Цо иза олучу юккьехь, лепаш йолу марха тIе а еана, уьш дIахьулбелира цуьнан ИндагIехь. Мархи юккьера царна аз хезира: «ХIара ву Суна духавезаш волу Сан КIант! Цуьнгахула бу Сан лаам! ЛадогIалаш Цуьнга!»

⁶ И аз шайна хезча, мурдаш, чIогIа кхерабелла, бертал лаьтта охьайгира. ⁷ Иийсас, царна тIе а веана, царах куьг а Iоьттина, элира: «Ма кхерало, хьалагIовтта!» ⁸ Кортош хьалаайича, Иийса воцург, гонах цхьа а стаг ца гира царна.

⁹ Уьш лам тIера охьабуьссучу хенахь Иийсас Шен мурдашка элира: «Адамийн КIант веллачуьра денваллалц цхьаьнгте а шайна гинарг ма дийцалаш!»

¹⁰ ТIаккха Иийсан мурдаша хаьттира: «Хьалха ЭлияхIу-пайхамар ван веза хIунда олу те Iелам наха?»

¹¹ Иийсас жоп делира: «ХIаь, ЭлияхIус, ван а веана, массо а хIуманна тIехь низам хЮттор ду. ¹² Амма Аса боху шуьга, ЭлияхIу цкьа веанера шуна. Нахана иза ца везинера. Ткьа цара цуьнца шайна луьург лелийнера. Цо санна, Адамийн КIанта а хьогур бу бала и нах бахьана долуш».

¹³ ТIаккха царна хиира Цо вуьйцуш верг нах хих чекхбоху Яхьъя вуйла.

Жино хьийзош волу кIант туовар

(Марк 9:14-29; Лака 9:37-43)

¹⁴ Иийса адамаш долчу юхавирзича, Цунна тIевеара цхьа стаг. Цунна хьалха гора а хЮьттина, цо элира: ¹⁵ «Веза Эла! Кьинхетам бехьа сан кIантах! Иза лазар догIуш ву. Цо чIогIа Iазап хьогьу. Лазар тIедьча, иза цIерга а вужу, хи чу а волу. ¹⁶ Аса Хьан мурдаш болчу валийнера иза, амма цаьрга цунна дарба дан ца делира».

¹⁷ Иийсас элира: «Галбевлла болу нах! Ва тешар доцу тукхам! Мел хир ву техьа Со шуна юкьахь? Мел лан деза техьа Аса шу? Схьавалаве иза Со волчу!» ¹⁸ Иийсас жине, арадала аьлла, омра дира. Цу сохьта кIант товелира. ¹⁹ Иийса Ша волчу хенахь Цуьнан мурдаша, тIе а баьхкина, хаьттира: «Тхьогьа хIунда ца даккхаделира те и жин ара?»

²⁰ Цо элира: «Шун Делаш тешар кIезиг долу дела. Аса баккьал боху шуьга: нагахь санна шун Делаш тешар жимачу буьрттигал а белахьара, и лаьтташ болчу цу ломе аша „ДIахила“ аьлча, иза дIахуьлур бара. Шуьга да ца луш цхьа а хIума хир дацара*».

* ^{17:21} *Цхьадолчу тентарш тIехь аят 21 тIетобхна ду:* Ткьа хIара тайпа долу хIуманаш доIанций, мархидий дIадаккхалур ду.

^{17:5} Доладалар 22:2; Забур 2:7; ЕшаI-ЯхIу 42:1; Маттай 3:17; 12:18; Марк 1:11; Лака 3:22; 2 Кипин 1:17, 18. ^{17:10} Мальаки 4:5. ^{17:12} Маттай 11:14. ^{17:20} Маттай 21:21; Марк 11:23; 1 Коринтхошка 13:2.

*Иийсас юха а шен вала везарх а,
денвала везарх а лаьцна дуьйцу
(Марк 9:30-32; Лака 9:43б-45)*

²² Шаьш цхьаьна Галилай-махка схьадаьхкича, Иийсас Шен мурдашка элира: «Адамийн КIант нехан кара дIалур ву. ²³ Иза цара вуьйр ву. Амма кхозлагIчу дийнахь Иза денлур ву».

Цуьнан мурдаш чIогIа гIайгIане ийгира.

Делан цIенна ял ялар

²⁴ Уьш Иийсаца Кьапарнаме кхаьчча, Кипина тIебаьхкира Делан цIенна ял гульеш берш. Цара хаьттира: «Шун устазо Делан цIенна гIуллакхна ял* лой?»

²⁵ Кипас жоп делира: «Ло!»

Иза а аьлла, Кипа цIа чу вахара. Цо цхьа а дош алале, Иийсас цуьнга хаьттира: «Хьуна муха хета, ШамIа: дуьнен чохь болчу паччахьаша ял шайн махкарчу бахархошкара йоккху, я кхечу махкара баьхкинчу бахархошкара йоккху?»

²⁶ Кипас элира: «Кхечу махкара баьхкинчу нахера йоккху».

ТIаккха Иийсас элира: «Делашь хIета церан бахархой, ял ца луш, кIелхьарбовлу-кх. ²⁷ Амма кхузара Iедалехь болу нах оьгIаз ца бахийта, ваха а гIой, чIерий лоцу мIара хи чу а кхоссий, уггар хьалха айхьа схьалаьцна болчу чIеран бага хьажа. Цигахь хьуна кьастийна ахча карор ду. Иза схьа а эций, хьайна а, Суна а тIера ял дIало».

Мурдех лакхарниг мила ву?

(Марк 9:33-37; Лака 9:46-48)

18 ¹ Иийсана тIе а баьхкина, Цуьнан мурдаша хаьттира: «Стигалийн Олалехь уггар лакхара верг мила ву?»

² Цо, бер тIе а кхайкхина, мурдашна юккье иза дIа а хЮттийна, ³ элира: «Аса баккьалла боху шуьга: шайн дегнаш цIан а дина, бераш санна дIа ца хIиттахь, Стигалийн Олалла тIе а лаьцна, шу цкьа а Делаша хир дац. ⁴ ХIара бер санна, муьтIахь а хилла, дIахЮьттинарг Стигалийн Олалла тIе-лаьцначарна юкьахь уггар лакхара ву. ⁵ Сан дуьхьа иштта цхьа бер тIеобьучо Со а оьцу тIе».

* ^{17:24} *Делан цIенна гIуллакхна ял:* Шарах цхьа хIора стагана ший драхма ахча дала дезара Делан цIенна гIуллакхна.

^{17:24} Арадаккхар 30:13; 38:26. ^{18:1} Лака 22:24. ^{18:3} Марк 10:15; Лака 18:17.

Къа латоран бахъанаш
(Марк 9:42-48; Лака 17:1-2)

⁶ «Амма Сох тешаш болчу царах лахара волчуьнга къа латадойтуш волчу хЮра стагана, хъеран тЮлг коча а тасийтина, ша хи чу а кхоссийтина, хЮрда буха вахар гЮле ду. ⁷ Ма декъаза ду-кх дуьне, къа латоран бахъанаш шена чохъ хиларна. Къа латоран бахъанаш хила дезара, амма декъаза бу къа лато бахъанаш дохуш болу нах.

⁸ Хъан куйго я кого хьобга къа латадайта бахъана даьккхинехъ, и куйг я ког, схъа а даккхий, дАакхосса. ХЮнда аьлча ког-куьг а доцуш Далла гергахъ вахар гЮле ду хьуна, ши ког а, ши куйг а шайн меттехъ а долуш, жьжахатин цЮергахъ хьо вагавойтучул. ⁹ Хъан бАьрг бахъана долуш хьох къа леттехъ, иза, схъа а баккхий, дАакхосса. Цъхана бАьргаца Далла уллохъ вехаш хилар гЮле ду хьуна, ший а бАьрг а болуш, жьжахатин цЮергахъ хьо вагавойтучул».

Байначу уьстагIах лаьцна хьекъале дустар
(Лака 15:3-7)

¹⁰ «Варелаш, цъханна а цу лахара болчарна вас ма елаш. Аса тоьшалла до шуна, церан маликашна стигалахъ волчу Сан Ден юьхъ го аьлла*.

¹² Шуна муха хета? Шен бIе уьстагI берг, царна юкъара цъхъа уьстагI дАкъаьстича, бисина болу безткъе ткъайоьсна уьстагI шаьш болчохъ лам чохъ а битина, и дАкъаьстина уьстагI лаха гIур вац? ¹³ Ас баккъалла а боху шуьга: шена дАкъаьстина цъхъа уьстагI схъакарийча, лам чохъ бисинчу безткъе ткъайоьсна уьстагIал оцу цъхана уьстагIах цуьнан самукъадер ду. ¹⁴ Иштта шун стигалахъ волчу Дена а ца лаьа цу лахара болчарах цъхъа а дАкъастийта».

Къинош летош волу ваша

¹⁵ «Хъан динан вашас хьуна дуьхьал къа латадахъ, ваха а гЮй, шаьш-шиь волчохъ шегара даьллачух иза кхетаве. Цо хьобга ладогIахъ, тIаккха ахъа цунах юха а хъайн динан ваша во. ¹⁶ Амма цо хьобга ла ца догIахъ, хъайца цъхъаь я шиь стаг валаве, хЮнда аьлча Юозанаша ма-бохху: „ХЮрра а бехкевар шина я кхаа тоьшалла дечеран багахула чIагIдийр ду“. ¹⁷ Цо цаьрга а ла ца догIахъ, динан гуламе дIадийца. Цо цаьрга а ла ца догIахъ, кхечу къаьмнех болчу нахаца я ял схъагульеш болчаьрца санна, юкъамет-тиг лелае цуьнца.

* 18:11 Цъхьадолчу тептарш тIехъ тIетюьхна ду Лака 19:10 схъадаьхна долу аят: Адамийн КIант дайнарг каро а, кIелхардаккха а веана ма ву.

¹⁸ Баккъалла а боху Ас шуьга: аша кху дуьнен чохъ дихкина долу гЮул-лакх стигалахъ Дала а дихкина хир ду. Аша кхузахъ нахана пурба лахъ, иза Дала делла пурба санна хир ду.

¹⁹ Кхин цъхъа хЮма а эр ду Аса шуьга: шух волчу шиммо, барт а бина, доIанехъ Деле доьхуш хилахъ, цара деххнарг Сан стигалахъ волчу Дас кхочушдийр ду. ²⁰ ХЮнда аьлча шиь-кхохъ стаг Сан цIарах вовшахкхетахъ, цаьрца Со а хир ву».

КъинтIера ца ваьллачу ялхочух лаьцна хьекъале дийцар

²¹ Кипас, Ийса волчу а веана, хаьттира: «Сан Эла! Вашас суна дуьхьал къа латош хилча, со мосазза къинтIера вала веза цунна? ВорхIазза вала везий?»

²² Ткъа Ийсас цуьнга элира: «Аса боху: иза ворхIазза хир дац, ворхIазза кхузткъе итт эцча санна, хир ду. ²³ Стигалийн Олалла хЮкхунах тера хила мега. Цъхъа паччахъ шен ялхошкара декхар схъагулдеш хилла. ²⁴ Декхар схъагулдан иза волавелча, кхунна тIевалийна цъхъа ялхо. Иза итт эзар гали дашо ахча декхарийлахъ хилла. ²⁵ Амма и декхар схъадала цуьнан таро йоцийла хиъча, паччахъо омра дина, иза цуьнан зудчуьнца а, берашца а, цуьнан йолчу салпалца а шен декхар юхадерзорхъама дIавохка аьлла. ²⁶ ТIаккха ялхочо, шен паччахъна хьалха гора а хЮьттина, дехар дина: „Ахъа цъхъажимма собар дехъа, аса декхар дIалур ду хьуна!“ ²⁷ Паччахъна ялхочух къахетта. Цо иза, декхарна къинтIера а ваьлла, дIавахийтина.

²⁸ Ткъа цу ялхочо, шена бIе динари^д дети-ахча декхарийлахъ волчу ву-кху ялхочунна тIе а вахана, иза лаг тIера а лаьцна, цуьнан са а дукъош, цо шена схъадалаза долу декхар схъадийхира: „Схъало айхъа суна схъадала дезарг!“ – аьлла. ²⁹ ТIаккха цу ялхочо, хЮкхунна хьалха гора а воьжна, дехар а деш, элира: „Собар дахъара ахъа, аса хъан дерриг а декхар дIалур дара“. ³⁰ Амма хьалхарчу ялхочо цуьнга ла ца дуьйгIира. Цо иза шен декхар схъадаллалц набахти чу воллийтира. ³¹ И хЮма гина болчу ялхоша шайна гинарг, эла волчу дIа а бахана, дIадийцира. ³² Эло, и ялхо тIе а кхайкхина, цуьнга элира: „Сий доцу лай! Ахъа дехар дича, аса сайн дерриг а декхар, къинтIера а ваьлла, хьуна дитира. ³³ Ткъа ахъа а мегар дацара хьо санна волчу хъайн накъостах къинхетам бан, аса хъайх ма-барра?“ ³⁴ ОбгIазваханчу эло омра дира, ницкъ а беш, иза набахти чохъ латтаве, цо дерриг а декхар схъадаллалц, аьлла.

³⁵ Иштта хир ву шуьца Сан Стигалара Да а, шу даггара шайн вешина къинтIера ца довлахъ».

*Стага зуда дІаяхийтарх лаьцна хьехам
(Марк 10:1-12)*

19 ¹Шен кьамел чекхдаьллачул тІаьхьа Іийса, Галилай-махкара дІа а вахана, ЯхІуд-махкарчу Йордан-хина дехьарачу^д агІонгахь йолчу метте веара. ²Цунна тІаьхьа хІоьттина лелаш адамийн тобанаш яра, Цо царна цигахь дарбанаш а дира.

³ТІаккха Іийсана тІе парушкой баьхкира, Иза зерхьама. Цара хаьттира: «Бакьонехь нийса хир дуй муьлххачу бахьанехь а стаг шен зудчух дІасакьастар?»

⁴Іийсас жоп делира: «Аша ца дешна Кхоьллинчо и шиь юьхьанца стаггий, зудий кхоьллина хиларх лаьцна?» ⁵Цигахь аьлла ду:

„Иза бахьана долуш, шен дай-наний а дитина,
стаг шен зудчуьнца цхьаьнакхетар ву.
ТІаккха и шиь цхьаь хир ду“.

⁶Хинца уьш шиь доцуш, цхьаь санна долу дела, цхьаммо а къаста ма дойла Дала цхьаьнатобьнарг!»

⁷ТІаккха цара Цуьнга хаьттира: «Ткъа Мусас тІе хІунда диллина, дІасакьастарх лаьцна йозанца дина долу тоьшалла зудчуьнга дІа а лой, цуьнца дІасакьаста аьлла?»

⁸Іийсас цаьрга элира: «Шун дегнаш кьиза долу дела елла шуна Мусас зудчуьнца дІасакьаста бакьо. Амма дуьхьара иштта ца хилла. ⁹Ткъа Аса боху шуьга: зуда сийсаза лелар бахьана а доцуш, кхин хІума бахьана долуш иза йита а йитина, шена кхин зуда ялийна волу стаг, ямартло еш ву».

¹⁰Мурдаша Цуьнга элира: «Майрачун зудчунна хьалха долу декхарш иштта делахь, цунна зуда а ца ялош Іер Голехь ду».

¹¹Ткъа Цо элира: «Дала шена деллачунна чохь бен тарлур дац Сан дешнаш*». ¹²Цхьаберш шаьш дуьнен чу бовллушехь ваьІна стаг санна хуьлу, вуьш – нах бахьанехь хуьлу иштта, ткъа кхозлагІнаш Стигалийн Олалла бахьана долуш зуда ца ялош соцу. Шена и хьехам чохь тарлочунна иза чохь тарлойла».

*Іийсас бераш декьалдо
(Марк 10:13-16; Лака 18:15-17)*

¹³Іийса волчу бераш далийра, царна тІе куьйгаш а дехкина, Цуьнга доІа дайтархьама. Амма Цуьнан мурдаш резабоцуш, бераш далаш

* ^{19:11} *Цу аятан ваьжа маьІна иштта мегара дара:* Шена Дала деллачо бен тІелоцур дац Сан дешнаш.

^{19:4} Доладалар 1:27; 5:2. ^{19:5} Доладалар 2:24. ^{19:7} Карлабаьккхинарг 24:1-4; Маттай 5:31. ^{19:9} Маттай 5:32; 1 Коринтошкка 7:10, 11.

баьхкинчарах бехкаш дохуш, луьйш бара. ¹⁴Іийсас элира: «ХІара бераш тІедажкийта Суна, царна дуьхьало ма е, хІунда аьлча Стигалийн Олалла тІелаьцнарш уьш санна бу».

¹⁵Царна тІе куьйгаш а дехкина, Цо уьш декьалбира. Цул тІаьхьа Иза цигара дІавахара.

*Хьалдолу стаг
(Марк 10:17-31; Лака 18:18-30)*

¹⁶Цхьана стага, Іийсана тІе а веана, хаьттира: «Устаз, муьлха дика болх бан беа аса Дела волчохь хедар доцучу дахаре со нисвалийта?»

¹⁷Іийсас цуьнга элира: «Соьга хІунда хохьтту ахьа, диканиг муьлха ду бохуш. Цхьаь бен вац Диканиг. Ткъа хьо Дела волчохь хьайн дахар нисдалийта лууш велахь, хьайна тІедиллина парзаш кхочушде».

¹⁸Жимачу стага хаьттира: «Муьлха парзаш?»

Іийсас жоп делира: «Адам ма де, нахаца ма лела, къола ма де, харц тоьшалла ма де, ¹⁹дай-наний а лара, хьайна уллораниг а, хьо-хьайна санна, веза».

²⁰Жимачу стага Цуьнга элира: «Иза шадерг а аса кхочушдина, кхин хІун оьшу суна?»

²¹Іийсас жоп делира: «Кхачамалла йолуш хьо хила лууш велахь, ваха а гІой, хьайн мел долу хІума дІа а дохкий, кьечарна дІасадекъа, тІаккха стигалахь жовхІар хир ду хьан. ТІаккха, схьа а волий, Суна тІаьхьахІотта».

²²И дешнаш шена хезча, жима стаг, гІайгІане а воьжна, дІавахара, хІунда аьлча иза чІогІа хьал долуш вара.

²³Шен мурдашка Іийсас элира: «Бакьалла а боху шуна Аса: хала ду хьалдолчунна, Стигалийн Олалла тІе а лаьцна, Далла уллохь хила. ²⁴Кхин цхьаь а эр ду Аса шуьга: эмкална механ Іуьргахула чекхьяла атта ду, хьалдолчунна, Делан Олалла тІе а лаьцна, Далла уллохь хуьлчул».

²⁵Мурдаша, иза шайна хезча, чІогІа цец а бевлла, хаьттира Цуьнга: «Ткъа мила ваккхалур ву кІелхьара?»

²⁶Цаьрга а хьаьжна, Іийсас элира: «Адамашка иза кхочушдалур дац, амма Деле дан а ца луш хІумма а дац».

²⁷Кипас Цуьнга элира: «Хьажахьа! Дерриге Іадда а дитина, Хьуна тІаьхьа хІиттина-кх тхо. Тхоьга хІун кхочур ду?»

²⁸Іийсас цаьрга элира: «Бакьалла а боху Аса шуьга: керла дуьне дІа а хІоттийна, Адамийн КІант Шен сийлахьчу паччахьан гІанта тІе охьахуун волчу хенахь, Суна тІаьхьахІиттина шу а цигахь хир ду. Исраилан халкъана юьбарчу шийтта тайпанна кхел а еш, шу шийтта паччахьийн гІанташна

^{19:18} Арадаккхар 20:13; Карлабаьккхинарг 5:17; Арадаккхар 20:14; Карлабаьккхинарг 5:18; Арадаккхар 20:15; Карлабаьккхинарг 5:19; Арадаккхар 20:16; Карлабаьккхинарг 5:20. ^{19:19} Арадаккхар 20:12; Карлабаьккхинарг 5:16; Іамалъяр 19:18. ^{19:28} Маттай 25:31; Лака 22:30.

тЕ охъаховшур ду. ²⁹ Сан дуьхъа шен цIа, я вежарий-йижарий, я да а, на-на а, я бераш, я шен бахам битина волчу стеган хьал бIюзза дукха стамлур ма ду, ткъа Дела волчохъ хедар доцу дахар а хуьлуйтур ду цуьнан. ³⁰ Амма хIинца хьалхе йоккхуш болу дукхахберш тIаьхъара хир бу, ткъа тIаьхъарнаш хьалхара хир бу».

Кемсийн бешара белхалой

20 ¹ «ХIунда аьлча Стигалийн Олалла иштта ду. Шен долахъ латта а долуш, Гуьйранна сахуьлчу хенахъ шен кемсийн бешахъ болх байта белхалой лаца вахана цхъа стаг. ² Цхъа динари* ахча лур ду аьлла, цаьрца барг а бина, цо уьш шен кемсийн беша дIахъажийна. ³ Гуьйранна исс сахт даьлча, базаран майданахула тIехволуш, цунна гина цхъа а хIума а ца деш лаьтташ волу масех стаг. ⁴ Цо цаьрга аьлла: „Дуьйло, сан кемсийн бешахъ болх бе, аса шуна бала беззаш болу мах дIалур бу“. ⁵ Уьш дIабахана. Де делкъе даьлча а, юха делкъал тIаьхъа кхо сахт даьлча а, базаран майдане а вахана, оцу стага нах кемсийн беша болх бан бахийтина. ⁶ Суьйранна пхи сахт даьлча иза майдана веача а, гина цунна деш хIума а доцуш лаьтташ болу нах. Цо цаьрга хаьттина: „Шу хIунда лаьтта кхузахъ, деш-дуьтуш хIума а доцуш?“ ⁷ Цара жоп делла: „Тхо цхъаммо а болх бан тIе ца лаьцна дела лаьттакх“. ТIаккха цо цаьрга аьлла: „Шу а гIо сан кемсийн беша болх бан“.

⁸ Суьйре тIекхъачча, беш йолчу дас ша белхалошна тIекхъажа хIоттийначуьнга элира: „Белхалой схъа а кхайкхий, царна алапа дIало – тIаьхъара болчарна тIера дIадоладай, хьалхарчарна тIекхаччалц“. ⁹ Пхи сахт даьлча цо схъахъажийнарш схъабаьхкича, царна цхъацца динари ахча делла. ¹⁰ Хьалха цо тIелаьцна болчарна, шайна алсам ахча дала деза аьлла хетташехъ, царна а делла цхъацца динари. ¹¹ Ахча схъаэцначул тIаьхъа уьш, хьолахочунна резабоцуш, къамелаш дан буйлабелла. ¹² Цара бохуш хилла: „Уггар тIаьхъа баьхкинчара цхъана сахътехъ бен болх ца бина, ткъа уьш тхьоьца дIанисбина. Ткъа дукхах болу болх оха бина, дийнахъ сарралц малхан тов а ловш“. ¹³ Царах волчу цхъаьнга хьоладас аьлла: „ХIей къонах, аса хьоьца хъарамло ма ца йина. Вайшиммо бина барг ма бара, ахъа цхъана динарих болх бийр бу аьлла. ¹⁴ Хъайна догIуш долу ахча дIа а эций, дIагIо хъайн новкъа. Ткъа суна тIаьхъо баьхкинчарна а хъуна деллачул ахча дала лаьа. ¹⁵ Сайн бахамах сайна луьург дан йиш йолуш вац со? Сан комаьрша хилар бахъана долуш ю хъан соьца йолу хьагI?“

¹⁶ Иштта тIаьхъарнаш хьалхара хир бу, ткъа хьалхе йоккхуш берш тIаьхъара хир бу».

* ^{20:2} *Динари* – цхъана дийнахъ болх бича луш долу дато ахча.

^{19:30} Маттай 20:16; Лака 13:30. ^{20:8} Iамальяр 19:13; Карлабаьккхинарг 24:15.

^{20:16} Маттай 19:30; Марк 10:31; Лака 13:30.

*Иийсас кхозлагIа а Шен Южаллех а,
Ша денлург хиларх а лаьцна дуьйцу
(Марк 10:32-34; Лака 18:31-34)*

¹⁷ Ярушалайме боьдучу новкъахъ Иийсас Шен шийтта мурде, юьстаха а ваьккхина, элира: ¹⁸ «ЛадогIа Соьга. Вай Ярушалайме доьлхуш ду. Цигахъ Адамийн КIант динан коьртачу дайшкий, Iеламчу нахей дIалур ву. Цара Иза вен кхел йийр ю. ¹⁹ ТIаккха Иза хийрачу къаьмнийн нахе сийсазваккхийта дIалур ву. Цара Иза жIарах дIатухур ву. КхозлагIчу дийнахъ Иза денвийр ву».

*Якъубан а, Яхъьян а дехар
(Марк 10:35-45)*

²⁰ Цу хенахъ шен кIенташца Зевадин зуда тIееара Цунна. Гора а хIоьтина, Цуьнга дехарца йистхилира иза.

²¹ Иийсас цуьнга хаьттира: «Хъуна хIун оьшу?»

Цо жоп делира: «Суна чIагIо ехъа, Хъан Паччахьаллехъ хIара сан ши кIант Хъайна юххехъ охъахуур ву аьлла. Цхъаь Хъуна аьтту агIор, важа аьрру агIор охъахаавехъа».

²² Амма Иийсас элира: «Шаьш хIун доьху а ца хаьа шуна. Аса молу къаьхъа кад малалур буй те шуьга?»

«Бу», – элира цара.

²³ Ткъа Иийсас цаьрга элира: «Аса молу къаьхъа кад-м мер бу аша. Амма Суна аьтту агIор, я аьрру агIор охъахаар – иза Сан карахъ дац. Сан Дас и меттигаш цхъаболчу нахана кечийна, уьш хила езачеран хир ю».

²⁴ Иза шайна хезча, висина итт мурд оьгIазвахара цу шинна. ²⁵ Амма Иийсас, уьш Шена тIе а кхайкхина, элира цаьрга: «Шуна хууш ма ду, кхечу къаьмнийн куьйгалхоша шайн адамашна тIехъ олалла дойла а, ткъа лакхара хьалдолчу наха уьш бацабойла а. ²⁶ Амма шуна юкъахъ хила ца деза иштта. Шух уггар лакхара хила лууш верг шун ялхо хила веза. ²⁷ Шух хьалхара хила лууш верг шун лай хила веза. ²⁸ Адамийн КIант а ма ца веана Шена хьалхара гIуллакх дайта. Иза нахана гIуллакх дан а, Шен дахар дIадала а веана, дукхахболчеран къинош дIатакхархъама».

*Иийсас бIаьрзе ши стаг тово
(Марк 10:46-52; Лака 18:35-43)*

²⁹ Иийсай, Цуьнан мурдашший Ерихон-гIалара дIабольхучу хенахъ, царна тIаьхъа лелаш адамийн тобанаш яра. ³⁰ Некъа йистехъ хьйна

^{20:25, 26} Лака 22:25, 26. ^{20:26, 27} Маттай 23:11; Марк 9:35; Лака 22:26.

Иаш волу бIаързе ши стаг, Ийса уллохула тIехволуш шайна хаавелча, мохь а тухуш, вистхилира: «Къинхетам бехъа тхох, Веза Эла, ДAUDAN КIант!»

³¹Тобанна юкъара нах, гIовгIа ма е а бохуш, вуьш чехо хIобттича, цара кхин а чIогIа мохь хъаькхира: «Веза Эла! ДAUDAN КIант! Къинхетам бехъа тхох!» – аьлла.

³²ТIаккха Ийсас, саца а сецна, уьш Шена тIекхайкхира. Цо цаьрга хьаттира: «Аса хIун дойла лаъара шуна?»

³³Цара Цуьнга элира: «Эла! Тхуна тхан бIаьргаш схьаделлада лаъара».

³⁴Царах къа а хетта, Ийсас церан бIаьргех куьг Iобттира. Церан бIаьрса цу сохъта схьадеара. И ши стаг Цунна тIаьхъаIобттира.

*Ийса декъалварца Ярушалайма чувар
(Марк 11:1-11; Лака 19:28-40; Яхъьа 12:12-19)*

21 ¹Ярушалаймана улло а баьхкина, Зайт-диттийн ломана уллохь Iуьлллуш йолчу Бет-Паге шаьш кхаьчча, Ийсас Шен мурдех шиь вахийтира, ²хъехар а дина: «Шайна хъалха Iуьлллуш йолчу юьрта а гIой, уллохь вирбекъа а йолуш, дIайихкина йолу вир шайна гича, иза схъа а ястий, уьш а ялош, Суна тIе схьадуйла. ³Шайга цхьаммо хаттахь, аша ала деза: „Уьш Элана оьшуш ю. Цо уьш сихха юха схъаялайойтур ю“».

⁴И шадерг а хилла пайхамарехула аьлла хилларг кхочушхилийтархъама:

⁵ «Цийон-ломан йоIе алийша:

„Хъажал хъан Паччахь ву хьо йолчу тIевогIуш!

Цуьнан эсала амал ю.

Иза вирана тIехиъна вогIу,

боьршачу вирбокъана тIехиъна вогIу!“»

⁶Цуьнан мурдаша, бахана, Цо аьлларг кхочушдира. ⁷Цара виррий, вирбекъий схъаьлийра, царна тIе шайн бедарш а ехкина. ТIаккха Ийса цу бедаршна тIехула вирана тIехиира. ⁸Адамийн тобанна юкъахь болчара шайн бедарш некъа тIе охъатуьйсура, вукхара диттийн гаьннаш, схъа а хедош, некъа тIе охъадохкура. ⁹Цунна хъалха а, тIехъа а адамийн тобанаш яра. Цара, мохь а бетташ, бохура: «Хастам бу ДAUDAN КIантана! Декъал хуьлда Везачу Элан цIарах вогIуш Верг! ХIашанна!* Хастам бу стигалшкарчу Веза Воккхачу Далла!»

* ^{21:9}ХIашанна! – иза «Келхъардаха хIинца!» бохург ду, ткъа цу меттехь «Далла бу хастам» бохучух терра ду.

^{21:5}Закри-ЯхIу 9:9. ^{21:9}Забур 117:25, 26.

¹⁰Иза Ярушалайме чувеача, ерриг а гIалара адамаш синтем байна дара, цара вовшашка хьоттура: «Иза мила ву?»

¹¹Адамийн тобанна юкъара царна жоп делира: «Галилай-махкахь йолчу Назарт-гIалара Ийса-пайхамар ву», – аьлла.

*Делан цIийнан керта цIанъяр
(Марк 11:15-19; Лака 19:45-48; Яхъьа 2:13-22)*

¹²Ийсас, Делан цIийнан керта а вахана, цигахь йохкаэцар лелош мел верг аралаьллира. Цо ахчанаш хуьйцучеран гIопастанаш¹ а, кхокхий духкучеран гIанташ а харцийра. ¹³Цо элира: «Яздина ду:

„Сан ЦIа доIанан цIа хир ду“.

Ткъа аша кхунах „зуламхойн бен“ бина».

¹⁴Делан цIийнан кертахь волчу Цунна тIеэха буьйлабелира бIаьрзенаш, астагIнаш. Цо уьш тобира. ¹⁵Динан коьртачу дайшний, Iеламчу наханий Цо лелош долу тамашийна хIуманаш гича а, Делан цIийнан кертахь бераша детта маьхъарий: «Хастам хуьлда ДAUDAN КIантана!» – бохуш шайна хезча а, уьш карзахбевлла хъаьвзира. ¹⁶Цара Ийсага хьаттира: «Хуьна хезий цара бохург?»

Ийсас жоп делира: «Хеза. Аша цкъа а ца дешна:

„Кегийчу берийн а, декхаш долчу берийн а багахула бойтур бу Ахъа хастамаш“?»

¹⁷Цигара дIа а ваьлла, Ийса Бет-ХIине вахара. Буьйса цигахь яьккхира Цо.

*Комарийн диттана сардам боллар
(Марк 11:12-14, 20-24)*

¹⁸Iуьйранна гIала юхавогIучу хенахь Ийса мацвеллера. ¹⁹Некъан йистехь ша лаьгташ долу комаран дитт а гина, Иза цунна тIевахара. Амма цунна тIехь, гIаш доцург, цхъа а стом бацара. ТIаккха Цо дитте элира: «Цкъа а цхъа а стом ма латабойла хуьна тIе!» Комаран дитт цу сохъта дакъаделла дахIобттира.

²⁰И сурт шайна гича, Кхуьнан мурдаша, чIогIа цец а бевлла, хьаттира: «И комаран дитт муха дакъадели сел сиха?»

²¹Ийсас цаьрга жоп делира: «Аса баккъалла а боху: шун, шеко а йоцуш, чIогIа тешар делахь, шуьга хIокху комаран диттана хилларг дан ницкъ кхаьчна а ца Iаш, аша и лаьгташ болчу ломе: „Хъала а балий, хIордана чу кхоссало“, – алахь, иза а кхочуш хир ду. ²²Аша доIанехь Делах тешарца доьхуш мел дерг а кхочуш хир ду».

^{21:13}ЕшаI-ЯхIу 56:7; Ярми-ЯхIу 7:11. ^{21:16}Забур 8:3 (Грекийн). ^{21:21}Маттай 17:20; 1 Коринтхошка 13:2.

Иийсан олалла шеконе диллар
(Марк 11:27-33; Лака 20:1-8)

²³Иза, Делан цИийнан керта а веана, нах Iамош волчу хенахь динан коьртачу дайша а, кьаноша а, Кхунна тIе а баьхкина, хаьттира: «Муьлхачу бакьонца ду Ахь деш дерг? Хьан елла Хьуна и бакьо?»

²⁴Иийсас цаьрга жоп делира: «Аса а дийр дара шуьга цхьа хаттар. Цунна аша жоп лахь, тIаккха Аса а эр ду шуьга, хьенан бакьонца деш ду и дерриг а. ²⁵Яхьяс адамаш хих чекхдахар мичара дара? Стигалара дара я Адамашкара дара?»

ТIебаьхкинарш вовше барт бан хИттира: «Нагахь вай: „Стигалара яра“, алахь, Цо хоттур ду: „Цунах хIунда ца тийшира шу?“ – аьлла. ²⁶Амма нагахь: „Адамашкара яра“, – алахь, нахера кхерам бу вайна, хIунда аьлча Яхьяс цара пайхамар лоруш ву». ²⁷Иийсана цара жоп делира: «Тхуна ца хаьа», – аьлла.

ТIаккха Цо цаьрга элира: «Ас а эр дац шуьга, муьлхачу бакьонца деш ду Айса деш дерг».

Шина кIантах лаьцна хьекьале дийцар

²⁸«Шуна муха хета? Цхьана стеган ши кIант хилла. Цо, хьалхарчунна тIе а вахана, элира: „КIант, тахана ваха а гIой, сан кемсийн бешахь болх бе“. ²⁹КIанта элира: „Суна ца лаьа“. Амма иза, ойла йинчу тIаьхьа метта а веана, болх бан вахара. ³⁰ТIаккха дас, важа кIант волчу а вахана, вукуьнга а изза элира. ШолгIачу кIанта жоп делира: „ГIур ву“. Амма иза болх бан ца вахара. ³¹Муьлхачо кхочушдина шайн ден дехар?»

Цара элира: «Хьалхарчо».

ТIаккха Иийсас элира: «Бакьалла а боху Аса шуьга: ял гулгешберш-ший, нахаца лелаш болу зударий Делан Олалла шул хьалха тIелоцуш бу. ³²ХIунда аьлча Яхьяс шу долчу Делан лаамехь болчу новкъахула веара, амма шу цунах ца тийшира. Ял гулгешберш а, хьарам новкъахула лелаш болу зударий а цунах тийшира. Амма шу, шайна дерриг а гиначул тIаьхьа а, метта ца даьхкира цунах тешархьама».

Кемсийн беш лелорхочух лаьцна хьекьале дийцар
(Марк 12:1-12; Лака 20:9-19)

³³«ЛадогIалаш кхин а цхьана хьекьалечу дийцаре. Цхьана шен долахь латта долчу стага кемсаш йийна хилла. Цу бешана гонах керт а йина, кертахь мутт даккха ор а кечдина, Iуналлина бIов а хIоттийна цо. Уьш лело белхалой а лаьцна, цIера ваьлла хилла иза. ³⁴Кемсаш схьагульган хан тIе-кхаьчначу хенахь, цо кемсаш лелош берш болчу шен ялхой бахийтина

шена догIу дакъа схьаэца. ³⁵Амма цара, кхо бахийтина болу нах схьа а лаьцна, царах цхьанна чIогIа йиттина, важа вийна, ткьа кхозлагIниг, тIулгаш диттина. ³⁶ТIаккха цо кхин а хьалха бахийтинчул сов ялхой бахийтина. Цаьрца а изза „Гиллакх“ хIоттийна кемсашлелорхоша. ³⁷Эххар а цо шен кIант вахийтира, олуш: „Сан кIанте-м ларам хир ма бу церан“. ³⁸Шайна кIант гича, цара вовшашка элира: „Иза хин олу хIусамда ву. Иза вен а вийна, цунна кхочу болу бахам вай ваьшна бита беа“. ³⁹Цунна тIе а кхетта, кемсийн бешара иза ара а ваьккхина, цара иза вийна.

⁴⁰Шуна муха хета, хIун дийр ду кемсийн беш йолчу дас, ша цига веача?»

⁴¹Цара Иийсага элира: «Цо уьш, къа ца хеташ, хIаллакбийр бу, ткьа кемсийн беш кхечаьрга йолах болх бан тIелоцуьйтур ю, шена догIуш дол дакъа, хан тIекхаьчча, схьалун долчаьрга».

⁴²Иийсас цаьрга элира: «Аша ца дешна Делан Йозанашна тIехь дерг:

„ГIишло еш пхьераша дIакхоьссина тIулг
цIийнан сонан йистехь коьрта тIулг, хилла, дIахIобьтина.

Иза Везачу Элера ду,

вайна гергахь и чIогIа инзаре а ду!»

⁴³Цундела Аса боху шуьга: Делан Олалла, шуьгара схьа а даьккхина, цунах Далла пайда бийр болчу нахе дIалур ду. ⁴⁴Цу тIулга тIе охьавоьж-нарг аталур ву, ткьа и тIулг цхьанна тIебоьжча, цо иза хьошур ву».

⁴⁵Шайна Цо дуьйцург хезча, динан коьрта дай а, парушкой а кхийтира, Цо дуьйцуруш шаш дуйла. ⁴⁶Иза схьалаца дагадеара царна, амма Иийса пайхамар лоруш болчу нахах уьш и дан ца хIуьттара.

Доккхачу тойнах лаьцна хьекьале дийцар
(Лака 14:15-24)

22 ¹Иийсас юха а царна цхьа хьекьале дийцар далийра. Цо элира: ²«Стигалийн Олаллехь иштта ду. Цхьана паччахьо шен кIантана зуда ялош той кечдина. ³Цо шен ялхой бахийтина хилла, хьалххе кхайкхина хиллачу хьешашка тойне схьадуьйла аьлла, амма вукхарна цига бахка ца лиьна. ⁴Цо юха а ялхой бахийтина хьешашка дIаала: „ЛадогIалаш. Той дIадахьа мел оьшуш дерг долуш ду. Дустийна долчу бежанашна урс а хьаькхна, шадерг а кийча ду. Дуьйлийша зуда ялочохь хIоттийначу тойне“. ⁵Амма хIокхара кхайкхина болчу хьешашна цига бахка ца лиьна, уьш шайн гIуллакхашка маьI-маьIе дIасабевлла. Цхьаь шен кха тIе болх бан вахана, важа шен йохкаэцар лело вахана, ⁶ткъа вукхара, паччахьан ялхой схьа а лаьцна, уьш бала боллалц йиттина охьабехкина. ⁷Паччахь чIогIа оьгIазвахана. Цо, шен эскархой а бахийтина, шен ялхой байинарш байийтина, церан гIала а ягийна. ⁸ТIаккха цо шен ялхошка элира: „Дерриг а кийча ду той дIадахьа. Амма тойне кхайкхинарш кхуза бахка хьаьк»

^{21:32}Лака 3:12; 7:29, 30. ^{21:33}ЕшаI-ЯхIу 5:1, 2.

^{21:42}Забур 117:22, 23.

долу нах ца хилла. ⁹Даха а гЙой, хЮра некъ галморзаха болучу меттера нах схьакхайкха со волчу“. ¹⁰Ялхоша, баха а бахана, массо а меттера нах схьакхайкхина. Царна юкьахь дика нах а, вон нах а хилла. Хьешийн ца хьаладуьзна хилла цара.

¹¹Паччахь уьш болчу араваьлча, хьешашна юкьахь цунна гира цхьа стаг, тГехь тойне вьодуш юхуш йолу бедарш а йоцуш. ¹²Паччахь цуьнга хьаттира: „Хей кьонах, хьо муха кхьачна кхуза цу бедаршца?“ Важа вист ца хилла. ¹³Тпаккха паччахьо шен ялхошка омра дира: „Иза, схьа а лаций, ког-куьг дА а дехкий, Иаьржачу боданечу метте чукхосса. Цигахь белхар а, цергаш хьекхор а ду“.

¹⁴Кхайкхинарш дукха бу, амма царна юкьахь хьаржинарш кЕзиг бу».

*Паччахьна ял яларх лаьцна
(Марк 12:13-17; Лака 20:20-26)*

¹⁵Тпаккха парушкой ара а бевлла, шайна юкьахь барт беш хилла, Иийса дош харцаьлчачу меттехь муха лоцур вара техьа бохуш. ¹⁶Цара шайн мурдаш бахийтина Иза волчу, царах хАродхой а тоьхна. Мурдаша Иийсага элира: «Устаз! Тхуна хаьа Ахьа бакьдерг дуйцийла а, Далла тГе боьду некъ нийса хьобхийла а. Наха Хьайна олучух гАйгА беш а вац Хьо, хЮнда аьлча Хьо стеган дарже ца хьожу. ¹⁷Алахьа тхьогьа, Хьуна хЮн хета, нийса дуй те римхойн паччахьна ял ялар я дац?»

¹⁸Иийсана хууш яра церан ямарта ойланаш, цундела Цо элира: «Шалхончаш! Со стенна зь аш? ¹⁹Схьагайта Суна шаьш йолана луш долу ахча».

Цунна дато динари-ахча схьадеара. ²⁰Тпаккха Цо хьаттира: «Хьенан сурт ду кху тГехь диллинарг, хьенан цЕ ю языйнарг?»

²¹Цара элира: «Римхойн паччахьан».

Тпаккха Иийсас цаьрга элира: «Делахь, паччахьна паччахьна доггЮрг дАло, Далла – Далла доггЮрг».

²²Шайна иза хезча, уьш, цец а бевлла, дАбахара.

*Денваларх лаьцна
(Марк 12:18-27; Лака 20:27-40)*

²³Цу дийнахь ХАара волчу садукьой²¹ баьхкира. Уьш ца тешара велла стаг денваларх. Цара Цуьнга хьаттира: ²⁴«Устаз, Мусас Иамадора: бер доцуш волу стаг велча, цуьнан вашас цунах йисина йолу зуда шена ерзор ю, ткьа цо дина долу бераш веллачун тАьхье санна лору. ²⁵Цхьана хенахь кхузахь Иаш ворхI ваша вара. Царах воккхаха волчо зуда ялийра. Шен бераш хилале иза валар бахьана долуш, цуьнан зуда шозлагА волчу

^{22:13} Маттай 8:12; 25:30; Лака 13:28. ^{22:23} Векалийн 23:8. ^{22:24} Карлабаьккхинарг 25:5.

вешина йисира*. ²⁶Иза хЮма шозлагIчу а, кхозлагIчу а вешица хилира. Иштта ворхIе а ваша велла дАвелира. ²⁷Царал массарал а тАьхьа зуда елира. ²⁸Масала, нах беллачуьра денлучу дийнахь цу ворхI веших муьлхачун зуда хилла дАхЮттур ю иза? Уьш шаберш а цуьнца Иийна ма бу».

²⁹Иийсас жоп делира: «Шу тилла, хЮнда аьлча Делан Йозанаш ца хаь шуна, Делан ницкь а ца бевза шуна. ³⁰Беллачуьра денлучу заманахь наха зударий а балор бац, я уьш маре а гЮр бац. Стигаларчу маликех тарлур бу уьш. ³¹Ткьа беллачуьра денбаларх лаьцна аьлча, аша ца дешна Дала шайга аьлларг: ³²„Со ИбрахИман а, Исхьакхан а, Якьубан а Дела ву“? Иза беллачеран Дела вац, дийначеран Дела ву!»

³³Шайна и хьехам хезча, нах чЮгА цецбевлира.

*Муьлха ду Дала тЕдиллинчу гЮллакхех коьртаниг?
(Марк 12:28-34; Лака 10:25-28)*

³⁴Цо садукьой Шен жьопца ала хЮма а доцуш битина хилар шайна хийча, парушкой цхьаьна гулбелира. ³⁵Царах волчу цхьана Йеламчу стага, Иийса зерхьама, Цуьнга хьаттира: ³⁶«Устаз, товратан хьехамашна тГехь уггар хьалха тЕдиллина долу гЮллакх муьлха ду?»

³⁷Цо жоп делира: «„Хьайн Веза Дела доггах, доллучу синца, дерриг а хьекьалца веза“. ³⁸Иза уггар хьалхара, уггар лакхара тЕдиллина гЮллакх ду. ³⁹Цунах терра шолгА тЕдиллинарг а ду: „Хьо санна веза хьайна уллораниг а“. ⁴⁰Товрат тЕра бина берриге а хьехамаш а, пайхамарша массо а яздинарг а Дала тЕдиллинчу оцу шина гЮллакх тГехь лаьтгаш ду».

*Дала леррина Кьобалвинчух лаьцна хаттар
(Марк 12:35-37; Лака 20:41-44)*

⁴¹Тпаккха Иийсас схьагулбеллачу парушошка хьаттира: ⁴²«ХЮн ойланаш йо аша Дала леррина Кьобалвинчух лаьцна? Хьенан КИант ву Иза?»

Цара Цуьнга элира: «Даудан КИант ву».

⁴³Иийсас цаьрга элира: «Делан Сино иракарахЮттийна волчу Дауда хЮнда олу Цунах „Хьалдолу Эла“? Цо ма олу:

⁴⁴ „Везачу Эло аьлла сан Хьалдолчу Эле:

«Суна аьтту агЮр охьахаа,

Аса Хьан мостагИий Хьан когашка охьабахккалц“».

* ^{22:25} ...цуьнан зуда шозлагА волчу вешина йисира. Иштта хЕтахьлерчу Йедалехь хилла.

^{22:32} Арадаккхар 3:6. ^{22:37} Карлабаьккхинарг 6:5. ^{22:39} Иамалъяр 19:18. ^{22:35-40} Лака 10:25-28. ^{22:44} Забур 109:1.

⁴⁵ Дауда „Хьалдолу Эла“ ву аьлла, Цуьнан цIе йоккхуш хилча, Иза муха хир ву Даудан кIант?»

⁴⁶ Цхаммо а, цхьа дош аьлла а, жоп ца делира Цунна дувьхал. ХIетахь дувйна схьа Иийсага цхьа а хаттар дан ца хIуттура уьш.

Парушхойн а, Iеламчу нехан а гIалатех адамаш лардар

(Марк 12:38, 39; Лака 11:43, 46; 20:45, 46)

23 ¹Таккха Иийса халкъаций, Шен мурдаший къамел дан волаве-лира. ²Цо элира: «Iеламчу нахана а, парушхошна а бакъо елла Мусан товрат-хьехамаш нах кхето. ³Цу тайпана, цара дан деза бохург дерриг а кхочушде, амма уьш санна ма лела, хIунда аьлча цара дан деза олу, ткъа шаьш и гIуллакхаш дан а ца до. ⁴Цара чIогIа хала парзаш хIиттадо. Уьш кхочушдан чIогIа хала ду. И парзаш нахана тIе а дехкина, уьш цаьрга дIа-кхехийта гIерта. Ткъа шаьш пIелг меттахбаккхина а хIума дан лууш бац. ⁵Цара шаьш деш долу дика нахана гайтархьама до: Делан Йозанаш тIеяздина йолу церан хьаьжнаш тIе йоьхкург кхечерачул шорлуш ю, ткъа обанаш тIера чечакхаш яхлуш ю. ⁶Царна уггар сийлахь йолу меттигаш еза тойнашкахь а, гуламан цIенош чохь а. ⁷Царна лаь базаран майданаш шайга чIогIа лоруш маршалла хаттийта а, „устаз“ аьлла, нахе шайн цIе яккхийта а. ⁸Амма аша шайн цIе, „устаз“ алий, ма яккхийта, хIунда аьлча вайн массеран а баккъалла а волу цхьа Устаз ву, ткъа шу вежарий ду. ⁹Цхьаннан а кху дувьненахь „Веза Да“ алий, цIе ма яккха, хIунда аьлча шун Веза Да цхьаь бен вац. Иза – Стигалахь Верг ву. ¹⁰Шаьш „хьехамхой“ ду алий, цIе ма яккхийта, хIунда аьлча шун цхьа Хьехамхо ву – Дала леррина Къобалвинарг. ¹¹Шуна юкьара уггар лакхара верг шун ялхо хуьлийла. ¹²Ша лакхара хеташ верг, лах а вина, кIезиг хетар ву, ткъа ша кIезиг хеташ верг хьалаваьккхина хир ву.

¹³Къа ду шун, Iелам нах а, парушхой а, шалхалла шайца йолуш долу! Адамашна Стигалийн Олалла тIелаца боьду некъ дIакъевлина аша. Шаьш а ца доьлху шу цу некъахула, ткъа кхечу нахана а дувьхал ду шу цу некъахула уьш бахийта*.

¹⁵Къа ду шун, Iелам нах а, парушхой а! Шалхалла шайца ерш! ХIордана а, лаьттана а гобаккха кийча ду шу, цхьа стаг мукьана а шайгахьа вакхархьама. И санна верг шайна карийча, цунах шайл шозза жобжахатина пайдениг вой, дIахIоттаво аша.

* ^{23:13} *Цхьадолчу тентарш тIехь 14-гIа аят тIетоьхна ду:* Къа ду шун, Iелам нах а, парушхой а! Шалхалла шайца ерш! Бисина Iаш болчу зударийн цIенош аша шайна а дерзадо, шаьш гайтархьама деха доIанаш а до аша. Амма луьра таIзар хир ду шуна.

^{23:5} Маттай 6:1; Карлабаккхинарг 6:8; Лелар 15:38. ^{23:11} Маттай 20:26, 27; Марк 9:35; 10:43, 44; Лака 22:26. ^{23:12} Лака 14:11; 18:14. ^{23:13-14} Марк 12:40; Лака 20:47.

¹⁶Къа ду шун, шаьш бIаьрзе а долуш, юьхьаьцнарш. Аша олу: „Делан цIийнах дуй биъча, хIумма а дац, амма Делан цIа чохь долчу деших дуй биъча, иза кхочушбан беа“. ¹⁷БIаьрзе, сонта нах! ХIун ду деза – деши ду, я Делан цIа ду, и деши дездеш долу? ¹⁸Аша боху: „СагIа доккхучу кхерчах дуй биъча, хIумма а дац. Амма цу кхерча тIехь Iуьллучу сагIанаш дуй биъча, иза къарбан йиш яц!“ ¹⁹БIаьрзе нах! ХIун ду деза – сагIина еана хIума ю, я ша кхерч бу, еана йолу хIума язъеш болу? ²⁰Цу кхерчах дуй буучо цу тIе охьайиллинчу хIуманаш а боу дуй. ²¹Делан цIийнах дуй буучо Делан цIийнах а, цу чохь Iаш Волчух а боу дуй. ²²Стигалх дуй буучо Дала паччахьалла дечу гIантах а, цу гIанта тIехь Волчух а дуй боу.

²³Къа ду шун, Iелам нах а, парушхой а. Шалхалла шайца ерш! Ялташ чудерзочу хенахь Iаждарбецан, цицан, оччаман уьтталгIа дакъа аша сагIина дIало, ткъа товрат-хьехамашкахь уггар чIогIа лоруш дерш – нийсо, къинхетам, тешаме хилар – шуна дицделла. Хьо цхьа хIуманаш лардеш волчу хенахь важа дицдан ца деза. ²⁴БIаьрзе юьхьаьцнарш! Шаьш молуш долчу хи чуьра чуьрк дIайоккху аша, амма эмкал* дIаххоллу.

²⁵Къа ду шун, Iелам нах а, парушхой а. Шалхалла ю шуьца! Аша кад-хедар тIехулара дикка цIандо, амма чухулара уьш бIаьрмецигаллица а, къизаллица а схьаяьккхина йолчу хIуманаш дувьзна ду. ²⁶БIаьрзе парушхо, цкъа хьалха кад-хедар чуьра цIанде, уьш тIера а, чуьра а цIена хилийта.

²⁷Къа ду шун, Iелам нах а, парушхой а. Шалхалла шайца ерш! Шу, кир а тоьхна, лаьтташ йолчу къуббанех тера ду. ТIехулара хьаьжча, уьш хазахета, ткъа царна чохь беллачеран даьIахкаш, дахкаделла долу дилха а ду. ²⁸Шу шаьш а, тIехулара хьаьжча бакъахьара лелаш хеташ а, шайца шалхалла а йолуш, зуламах дувьзна долчарах ду.

²⁹Къа ду шун, Iелам нах а, парушхой а! Шалхончаш! Пайхамаршна къуббанаш хаьйо аша, Делан лаамехь болчеран кешнаш кечдо. ³⁰Аша олу: „Тхо тхешан ворхIе а да Iийначу хенахь даьхнехьара, оха тхайн дайшца пайхамарийн цIий Iанор дацара“. ³¹Цу дешнашца аша шайна дувьхал тоьшалла до, шаьш пайхамарш байинчу тIаьхьенах хилар чIагI а деш. ³²Шайн дайша лелийнарг кхин а тIехдаккха! ³³Лаьхьанийн тIаьхье! Жобжахатих муха довла дохку шу? ³⁴Цундела Аса шу долчу бохкуьйту пайхамарш, хьекьалчаш, Iелам нах. Царах цхьаберш аша я бойу, я жIарах дIатуху, вуьш, шун гуламан цIенош чохь етташ, цхьана гIалара вукху гIала лобькуш лелабо. ³⁵Шуна тIехь ду шуна Делан лаамехь болчеран цIий, аша Iанийна долу, бехк боцучу Хьабулна тIера дIадолийна Барак-ЯхIун кIант волчу Закрина тIекхаччалц, Делан цIенний, сагIа доккхуш болчу

* ^{23:24} *Эмкал* – хIара хьайба товрат-хьехамаш тIехь хьарам лоруш ду.

^{23:22} ЕшаI-ЯхIу 66:1; Маттай 5:34. ^{23:23} Iамальяр 27:30. ^{23:27} Векалийн 23:3. ^{23:33} Маттай 3:7; 12:34; Лака 3:7. ^{23:35} Доладалар 4:8; 2 Шерашкахь 24:20, 21.

кхерчаний юккъехъ аша вийна волчу. ³⁶Аса баккъалла а боху шуьга, цу дерригенах а жоп лур ду хЮкху тIаьхьено».

*Ярушалайм бахъана долуш гIайгIане хилар
(Лака 13:34, 35)*

³⁷«Ва Ярушалайм! Пайхамарш бойу ахъ, хъайна тIебахкийтиначарна тIулгаш детта ахъ. Мел чIогIа лиьнера-кх Суна хъан бераш гулдан, олхазаро шен кIорнеш тIома кIел гул ма-ярра, амма хъуна ца лии иза. ³⁸ХIинца билггала шун ЦIа Дала дIатесна ду. ³⁹Ас боху шуьга, шуна Со гур вац, цхъа хан а еана, аш аллалц: „Декъала ву Везачу Элан цIарах вогIуш верг!“»

*Делан цIа дохор хиларх лаьцна
(Марк 13:1, 2; Лака 21:5, 6)*

24 ¹Делан цIа долчуьра схъавогIуш вара Ийса. Цу цIийнан кертахъ йолу гIишлош Цунна гайтархъама, Ийсана тIебаьхкира Цуьнан мурдаш. ²Цо цаьрга элира: «ХIара шадерг а гой шуна? Аса баккъалла а боху шуьга: И дерриге а хIаллакдийр ду, тIулга тIехъ тIулг а ца буютуш».

*ТIаьхъарчу заманан билгалонаш
(Марк 13:3-13; Лака 21:7-19)*

³Ийса Зайт-диттийн лам тIехъ хиьна Iачу хенахъ, Цуьнан мурдаш Цунна тIебаьхкира. Уьш Ийсаца шаьш бисча, цара хаьттира: «Алахъара Ахъа, иза маца хир ду? Хьо схъаваран а, дуьненан тIаьхъарчу заманан а билгало муха хир ю?»

⁴Цаьрга Ийсас элира: «Ларлолаш, шаьш ле ма дайталаш. ⁵Аса иза боху, хIунда аьлча дуккха а богIур бу Сан цIарах. Цара эр ду: „Со ву Дала леррина Къобалвинарг!“ Дукхахберш Iехор бу. ⁶ТIемех лаьцна хезар ду шуна, вовшахлетарех лаьцна хаамаш а хир бу. Шу дохий ма хьовза, хIунда аьлча иза хила дезаш дерг ду. Амма иза цкъачунна чаккхе яц. ⁷Халкъана дуьхьал халкъ гIоттур ду, мохк махкана дуьхьал бер бу. МаьI-маьIпехъ мацалла а хIуттур ю, мохк а бегор бу. ⁸Амма иза, берах хьийзош йолчу зудчун санна, халчу баланийн юьхъ бен хир яц. ⁹Шу Iазапанний, Iожалиний кара дIалур ду. Сан цIе бахъана долуш массо а къаьмнийн шуьга цабезам кхоллалур бу. ¹⁰Сох тешна болу дукхахберш дохко а бевр бу, ямартлонаш а еш, вовшашца гамо лелор ю. ¹¹Дукха нах лебеш, дуккха а харцпайхамарш юкбаевр бу. ¹²Зен-зулам совдалар бахъана долуш, дукхахболчеран безам лахлур бу. ¹³Амма и дерриг а чекхдаллалц лайнарг кIелхъарвоккхур ву. ¹⁴И Делан Олаллех лаьцна болу хаза кхаь дерриге а дуьнен чохъ дIакхайкхор бу, массо а адамашна иза тоьшалла хилийтархъама. Цул тIаьхъа тIекхочур ю дуьненан чаккхе».

^{23:38}Ярми-ЯхIу 22:5. ^{23:39}Забур 117:26. ^{24:9}Маттай 10:22. ^{24:13}Маттай 10:22.

*Боккха гIайгIа-бала
(Марк 13:14-23; Лака 21:20-24)*

¹⁵«Иштта, Даниал-пайхамарехула аьлчачух „вас еш йолу къемате хIума“ езачу метте дIахIоьттина шайна гича, – (хIара доьшург нийса кхетийла!), ¹⁶тIаккха цу хенахъ ЯхIуд-махкахъ нисвелларг лаьмнашка дIаводийла. ¹⁷Ткъа тхов тIехъ нисвелларг, цу тIера охъавоьссича, цIа чу ма воьдийла, шен цхъа хIума схъаьцур яра аьлла. ¹⁸Аренгахъ нисвелларг, шен тIеюху хIума схъаьцур яра ша аьлла, цIа ма вогIийла. ¹⁹Боккхачу баланехъ хир бу цу дийнахъ доьзалхочух болу а, бераш дакхош болу а зударий. ²⁰Деле дехалаш, шаьш девдда дIадаха дезаш йолу хан Iай я шоьтан садоIучу дийнахъ ма нисъялийта алий. ²¹ХIунда аьлча дуьне кхоьллинчу хенахъ дуьйна, хIара хан тIекхаччалц, цхъанна а гина а боцу, я кхин цул тIаьхъа гун а боцу боккха баланаш гур бу нахана. ²²Дала и денош дац ца динехъара, цхъа а кIелхъарвалалур вацара. Амма Ша хаьржинчеран дуьхъа и денош Цо дацдина хир ду.

²³Цхъаммо шайга цу хенахъ „Хъажал! Кхузахъ ву шуна Дала леррина Къобалвинарг!“ я „Цигахъ ву шуна!“ алахъ, цунах ма тешалаш, ²⁴хIунда аьлча цу заманчохъ харцпайхамарш а, шаьш Дала леррина Къобалдинарш ду бохурш а гучубевр бу. Цара тамашийна гIуллакхаш а, тамашийна билгалонаш а гойтур ю, шайн йиш хилахъ, Дала хаьржинарш Iехорхъама. ²⁵ЛадогIалаш! Аса иза хьалххехъ шуьга дIахъедо.

²⁶Нагахъ шайга алахъ: „Хьовсал! Иза яьссачу аренгахъ ву!“ цига ма гIолаш. Шайга: „Хьовсал, Иза къайлахчу цIа чохъ ву!“ алахъ, царах ма тешалаш, ²⁷хIунда аьлча, малхбалехъа летта, малхбузехула тIехъиккхина долу стелахъштиг санна, хир ду Адамийн КIентан схъавар.

²⁸ХIунда аьлча дакъа долчохъ схъагултур ю хъаргIанаш* а».

*Адамийн КIант схъавар
(Марк 13:24-27; Лака 21:25-28)*

²⁹«Цу баланийн денош чекх ма девллинехъ, малх кхулур бу,
батто а серло лур яц,
стигалара седарчий а охъаьгур ду,
стигалийн нуьцкъалалла а леста йолалур ю.

* ^{24:28}ХъаргIанаш – грекийн маттахъ: *ломъаьрзунаш*.

^{24:15}Даниал 9:27; 11:31; 12:11. ^{24:17, 18}Лака 17:31. ^{24:21}Даниал 12:1; Довзийтинарг 7:14. ^{24:26, 27}Лака 17:23, 24. ^{24:28}Лака 17:37. ^{24:29}ЕшаI-ЯхIу 13:10; Юал 2:10, 31; 3:15; Довзийтинарг 6:12; Яхъазкхиал 32:7; Юал 2:10; 3:15; ЕшаI-ЯхIу 34:4; Довзийтинарг 6:13.

³⁰ Цу сохъта стигалахь Адамийн КИнтан тамашийна билгало гучуер ю. Дуьнен чурьа массо а къаьмнаш гIайгIане хир ду. Стигаларчу мархашна тIехула схьавогIуш Адамийн КИант гур ву царна, Шен ницкъаца а, доккxачу сийлаллица а гучуваьлла волу. ³¹ Турбин озаца Ша хьаржинарш дуьненан еъа а маьIпера схьагулбан дохуйтур ду Цо Шен маликаш, стигалийн цъхана йистера вукху йисте кxаччалц».

*Комарийн дитт масална далош дина дустар
(Марк 13:28-31; Лака 21:29-33)*

³² «Масала, эца комарийн диттах хьехам: цуьнан гаьннаш кIад а делла, гIа тосучу хенахь, хаьа шуна аьккe герга кxачнийла. ³³ Иштта, и хIуманаш кxочушхуьлуш шайна гича, хаа ду шуна Адамийн КИнтан зама герга юйла а, Иза неIарехь вуйла а. ³⁴ Бакъдерг боху шуьга: хIара адамийн тIаьхьe чекхъялале, хир ду и дерриге а. ³⁵ Стигаллий, латгий къайладаьлча а, Сан дешнаш довр дац».

*Де а, сахът а цъханна а ца хаьа
(Марк 13:32-37; Лака 17:26-30, 34-36)*

³⁶ «Ткъа и де а, и сахът а цъханна а ца хаьа, я стигалара маликашна а, я КИантана а, Да воцучунна. ³⁷ Нохъа-пайхамаран заманахь санна хир ду Адамийн КИант схьавогIуш. ³⁸ ХIунда аьлча хьалха, хи тIедалале, адамаш юуш, молуш, зударий балош, маре оьхуш хилла. И дерриге а лаьттира Нохъа-пайхамар хинкеманна чу валлалц. ³⁹ ХIумма а дагахь доцуш хилла долу адамаш, хи тIе а даьлла, хIаллакxхилира. Иштта хир ду Адамийн КИант схьавогIучу хенахь а. ⁴⁰ Цу заманчохь шиь аренгахь болх беш хир ву. Царах цъаь схьаоьцур ву, ткъа важа вуьтур ву. ⁴¹ Кохьар хьовзош, болх беш йоллучу шина зудчух цъаь схьаоьцур ю, важа юьтур ю. ⁴² Цундела сема хилалаш, хIунда аьлча шуна ца хаьа, маца вогIур ву шун Веза Эла. ⁴³ Кхин цъа хIума а дагахь латгаде: хIусамдена къу буьйсанна маца вогIур ву хаьаьара, цо сема хиларца иза ларвийр вара, цуьнга шена къола ца дайта. ⁴⁴ Цундела шу а хила деза кийча, хIунда аьлча Адамийн КИант шу Цуьнга ца хьобжучу хенахь вогIур ву».

*Тешаме а, тешам боцу а ялхо
(Лака 12:41-48)*

⁴⁵ «Муха хуьлу тешаме а, кxетаме а волу ялхо? Иза ву вукху ялхошна тIехIоттийнарг, царна шен-шен хенахь яа хIума дIа а луш. ⁴⁶ Декъал хир ву, шен хьолада цIа веача, цунна иштта лелаш гун волу ялхо. ⁴⁷ Бакъдерг боху шуьга: хьоладас иза шен берриг а бахамна тIехь куьйгалхо хIоттор ву.

^{24:30} Даниал 7:13; Закри-ЯхIу 12:10-14; Довзийтинарг 1:7. ^{24:37} Доладалар 6:5-8.

^{24:39} Доладалар 7:6-24. ^{24:43}, ⁴⁴ Лака 12:39, 40.

⁴⁸ Амма, масала, и ялхо, шен даг чу оьгIазло а йиллина, ша-шега: „Сан эла кестта цIа вогIур вац“ бохуш, ⁴⁹ вукху ялхошна коча а оьхуш, ша санна болчу маларш муьйлуш болчаьрца тIех сов дууш, маларш муьйлуш Iаш хир ву. ⁵⁰ Иза цIа варе ца хьобжучу дийнахь а, цунна дагахь доцучу хенахь а, цу ялхочун олахо цIа кxочур ву. ⁵¹ ХIусамдас и ялхо, тур тоьхна, шина декъе вockъур ву, шалхо лелочу нехан дакъа цунна дIа а кxочуйтуш. Ткъа цигахь белхар а, цергаш хьекхор а хир ду».

Итт зудаберах лаьцна долу хьекъале дийцар

25 ¹ «Цу хенахь Стигалийн Олалла иштта хир ду. Цъхана дийнахь Итт зудабер, цъаьцца стогар схьа а эцна, зуда ялош волчу КИантана дуьхьалъяхана. ² Царах пхиь сонта хилла, ткъа важа пхиь хьекъал долуш хилла. ³ Сонта пхиь, шаьш стогарш схьаоьцуш, цу чу дуттуш долу даьтта схьаэца йицъелла. ⁴ Хьекъал долуш долчу хIора зудаберо, шаьш стогарш схьаоьцуш, шайн-шайн кxаби чохь даьтта а схьаэцна. ⁵ Зуда ялош верг, схьа ца вогIуш, хьевелла. ТIегIоьртинчу набарна зудабераш дIатийна.

⁶ Буьйса юккъе яьлча, цъа мохь хезна царна: „ХIей, зуда ялош верг вогIуш ву шуна! Дуьйло, цунна дуьхьалгIо!“ ⁷ Цу сохъта зудабераша, сама а девлла, шайн стогарш хьалалатийна. ⁸ Пхеа сонтачу зудаберо вукхаьрга дехар деш хилла: „Лойша тхуна жимма даьтта, тхан стогарш дIабовш бу“, – бохуш. ⁹ Цаьрга хьекъал долчу зудабераша элира: „Шуна иза дала тхан йиш яц, и даьтта я шуна а, я тхуна а тоам боцуш ца дисийта. Йохкархой болчу а гIой, эца аша“. ¹⁰ Уьш даьтта эца бахана леллашехь, веана зуда ялош верг схьакxаьчна. Тойне даха кийча долу зудабераш цуьнца дахана, ткъа неI дIакъовлаелла.

¹¹ ТIаьхъара а даьккина зудабераш схьакxаьчна. Цара аьлла: „Эла! Ва эла! НеI дIаеллаха тхуна!“ ¹² Амма Цо цаьрга аьлла: „Аса баккъалла а боху шуьга: суна шу ца девза!“

¹³ Цундела сема хила, хIунда аьлча Адамийн КИант вогIур волу де а, сахът а шуна хууш дац».

*Кхаа ялхочух лаьцна долу хьекъале дийцар
(Лака 19:11-27)*

¹⁴ «Стигалийн Олалла иштта хир ду. Цъхана стага, ша генарчу новкъа валале, шен ялхой схьа а гулбина, уьш шен бахам ларбан хIиттийна. ¹⁵ Цо шен ялхошна, хIораннан а хьуьнаре хьаьжжина, ахча делла, царна луьучу агIор иза лело. Цъханна цо пхи гали деши делла, вукхунна ши гали деши делла, кxоалгIачунна цъа гали деши делла. ТIаккха иза новкъа ваьлла. ¹⁶ Шена пхи гали деши кxаьчначо, цъхана мехалчу гIуллакxа юккъе а вахана, царах кхин а пхи гали деши даьккина. ¹⁷ Ши гали деши кxаьчначо

^{25:1} Лака 12:35. ^{25:11}, ¹² Лака 13:25. ^{25:14-30} Лака 19:11-27.

кхин а ши гали деши тЕдаьккхина. ¹⁸Ткъа цъа гали деши шегахь долчо, ваха а вахана, ор а даьккхина, цу чохь и деши дАлалчкыйна.

¹⁹Дикка хан яьлча, веана эла схьакхаьчча, цо цаьрга хьаттина, хІун дира аша шен ахчанах аьлла. ²⁰Пхи гали деши шегахь дитинарг, кхин а пхи гали тЕа диллина, и деши схьадахьаш веана. Цо аьлла: „Эла, ахьа соьгахь пхи гали деши дитира. Аса кхин а пхи гали тЕдаьккхина“. ²¹Эло цуьнга элира: „Хьо дика, тешаме ялхо ву. Дика гІуллакх дина ахьа аса хьайгахь дитинчу кІеззиг долчу ахчанах. Хинца аса хьуна кхин а доккха гІуллакх тЕдоджор ду. Чувола, соьца цъаьна самукъадаккха“. ²²Ши гали деши шегахь дитина верг а веана шен эла волчу. Цо аьлла: „Эла, ахьа соьгахь ши гали деши дитира, аса кхин а ши гали даьккхина“. ²³Хьолан дас цуьнга аьлла: „Хьо дика, тешаме ялхо ву. Дика гІуллакх дина ахьа аса хьайгахь дитинчу кІеззиг долчу ахчанах. Хинца аса хьуна кхин а доккха гІуллакх тЕдоджор ду. Чувола, соьца цъаьна самукъадаккха“. ²⁴ТЕа веана, хІокхо шегахь цъа гали деши дитинчу ялхочо аьлла: „Эла, суна хууш ду хьо лур стаг вуйла. Ахьа айхьа дІа ца дийначуьра ялта чуоьцу, айхьа охьа ца Іанийначуьра схьагулдо. ²⁵Цундела аса, хьох кхоьруш, ваха а вахана, хьан деши лаьтта буха доьлтира. Хьажал, хьан деши кхузахь ду хьуна“. ²⁶Цуьнга хьолан дас аьлла: „Хьо вон а, болх бан кархдер доцуш а ялхо ву. Хьуна хууш ду, аса дІа ца дийначохь ялта хьокхий, охьа ца Іанийначохь схьагулдой. ²⁷Цундела хьо сан ахча мах лелош болчаьрга дІадала дезаш ма вара. ТІаккха, со юхавеача, аса сайн ахча тЕяьлла са а йолуш схьаоьцур ма дара. ²⁸Цуьнгара гали деши схьа а эций, итт гали деши долчуьнга дІало. ²⁹ХІунда аьлча хІоранна а шен долчунна тЕе кхин а сов лур ду, ткъа цуьнан дерг кхин а стамлур ду. Амма хІумма а доцучуьнгара цуьнан данне а доцург а дІадоккху. ³⁰Чукхосса и шех пайда схьабер боцуш волу ялхо Іаьржачу бодане. Цигахь белхар а, цергаш хьекхор а ду“».

Адамашна тІехь йина кхел

³¹«Ткъа Адамийн КІант Шен сийлаллица веача, Шеца массо а маликаш а долуш, Иза Шен стигалийн сийлаллехь охьахуур ву Шен паччахьан гІанта тЕе. ³²ТІаккха массо а халкъаш Цунна хьалха схьагуллур ду. Цо уьш, жаІуьно уьстагІий гезарех санна, дІасакъастор ду. ³³УьстагІий Цо Шена аьтту агІор дохур ду, гезарий — аьрру агІор. ³⁴Паччахьо Шена аьтту агІор болчаьрга эр ду: „Сан Дас декъалдинарш, шу тЕдуййла! Дуйне кхоьллинчу хенахь дуьйна схьа шайна кечдина, Сан Олаллехь долу дахар дІаэца. Иза шуна деш долу совгІат ду, ³⁵хІунда аьлча Со меца волчу хенахь аша Суна яа хІума елира, Со хьогахь волчу хенахь аша Суна мала хи делира. Со араваьлла лелачу хенахь аша Со тЕийцира. ³⁶Со тІехь беркъа

^{25:29} Маттай 13:12; Марк 4:25; Лака 8:18. ^{25:30} Маттай 8:12; 22:13; Лака 13:28.

^{25:31} Маттай 16:27; Маттай 19:28.

волчу хенахь аша Суна тЕюьха хІума елира. Со цомгуш волчу хенахь аша Сан дола дира. Со набахтехь волчу хенахь шу Со волчу тІаьхьа-даькхира“. ³⁷ТІаккха Делан лаамехь болчара Цуьнга эр ду: „Веза Эла! Хьо меца а волуш, оха маца елла хьуна яа хІума? Хьо хьогахь а волуш, оха маца делла хьуна мала хи? ³⁸Хьо араваьлла лелачу хенахь оха маца эцна хьо тЕе? Хьо беркъа ваьлла лелаш, оха маца йоьхна хьуна тЕе хІума? ³⁹Хьо тхуна маца гина цомгуш я набахти чохь? Тхо маца ихна тІаьхьа?“ ⁴⁰Паччахьо цаьрга эр ду: „Аса баккъалла а боху шуьга: гІо оьшучохь хІокху Сан вежаршна, царах уггар ледара волчунна а, аша мел динарг Сан дуйхьа дина ду шуна“.

⁴¹ТІаккха Шена аьрру агІор болчаьрга эр ду: „Гена довла Суна, Делан неІалт хилларш! Иблисаний, цуьнан харцмаликашний кечийнчу жоьжахатин цІера юккъехь ю шун меттиг. ⁴²ХІунда аьлча Со меца волчу хенахь аша яа хІума ца елира, Со хьогахь волчу хенахь мала хи ца делира. ⁴³Со араваьлла лелачу хенахь аша Со тЕе ца ийцира. Со цомгуш волчу хенахь, я набахти чохь воллучу хенахь аша Сан терго ца йира“. ⁴⁴ТІаккха цара Цуьнга эр ду: „Веза Эла! Тхуна хьо маца гина меца а, хьогахь волуш а, я араваьлла лелаш? ТІехь беркъа волуш а, могуш воцуш а? Тхуна маца гина хьо набахти чохь? Тхо маца Іийна Хьан гІуллакх ца деш?“ ⁴⁵ТІаккха Паччахьо цаьрга эр ду: „Аса баккъалла а боху шуьга: аша гІо оьшучохь Сан цъханна а вешина гІо ца дина, царах уггар ледара волчунна а, иза Суна ца дина аша“. ⁴⁶ТІаккха уьш цкъа а хедар доцучу таІзарехь хир бу, ткъа Делан лаамехь берш хедар доцучу дахаре кхочур бу».

Іийса вен бина болу барт

(Марк 14:1-2; Лака 22:1-2; Яхьья 11:45-53)

26 ¹Ша къамел дина ваьлчалул тІаьхьа Іийсас Шен мурдашка элира: ²«Шуна хууш ду ши де даьлчалул тІаьхьа „Пасахь“^д олу деза де тІекхочуш дуйла а, Адамийн КІант жІарах дІатоха дІалур вуйла а».

³ТІаккха динан коьрта дай а, къаной а Кайба цІе йолчу динан коьртачу ден кертахь схьагулбелира. ⁴Цара барт бира Іийса хІилланца схьалаца а, вен а. ⁵Амма цара элира: «Дезачу дийнахь дан мегар дац иза, адам карзаха ца далийта».

Бет-ХІинехь Іийсана тЕе деза даьтта доттар

(Марк 14:3-9; Яхьья 12:1-8)

⁶Іийса Бет-ХІинехь чкъураца ца йоьрзу цамгар хилла йолчу ШамІин хІусамехь волчу хенахь, ⁷Цунна тЕеара, мехала кхаба карахь а йолуш, цъа зуда. Иза шен кхаби чуьра хаза хьожа йогІу, механа чІогІа деза долу даьтта хиьна Іаш волчу Іийсана коьрта тЕе дитта йолаелира. ⁸И сурт

^{25:46} Даниал 12:2. ^{26:2} Арадаккхар 12:1-27. ^{26:7} Лака 7:37, 38.

шайна гича, Иийсан мурдаш резабоцуш хъавзира. Цара элира: «Муха лелор ду цу тайпана кхоам боцуш долу хIума? ⁹ Безачу мехах и даьтта дIа а доьккина, цунах схъаэчна долу ахча мискачу нахана дIадала мегар ма дара».

¹⁰ Иийсас, Шена и къамел хезча, элира: «Эхь стенна хоьтуьйту аша цу зудчунна? Цо Суна динарг дика гIуллакх ду. ¹¹ Миска нах шуна юххехь гутгар а хир бу, ткъа Со даим хир вац шубца. ¹² Сан дегIа тIе и мехала даьтта а доьгтина, иза Со дIаволла хьалххе кечам беш ю. ¹³ Аса баккъалла а боху шубга: дерриг а дубнен тIехь, и хаза кхаь кхайкчочу массо а мет-техь, цу зудчо динарг, цуьнан сий айдеш, хьахор ду».

ЯхIуд-Искархо Иийсана ямартло ян реза хилар
(Марк 14:10-11; Лака 22:3-6)

¹⁴ Иийсан шийтта мурдах цхъаь волчу ЯхIуд-Искархоcho, динан коьрта дай болчу а вахана, ¹⁵ элира: «Суна хIун лур ю аша, аса Иза шайна дIа-лахь?» Цара ткъе итт дети ахча лур ду шашь элира. ¹⁶ ХIеттахь дубйна ЯхIуд-Искархо Иийса цаьрга дIавала аьтто лаха волавелира.

Иийсас Шен мурдашца Пасахьан пхьор даар
(Марк 14:12-21; Лака 22:7-13, 21-23; Яхьья 13:21-30)

¹⁷ Совсазчу баьпкан дезачу денойн хьалхарчу дийнахь Иийса волчу баькхира Цуьнан мурдаш. Цара элира: «Пасахьан пхьор мичахь дан лаьа Хьуна? Оха, дахана, кечиййр ю чохь».

¹⁸ Цо элира: «ГIалахь Iаш волу а, ас хьобга дубйцуш волу а стаг волчу а гIой, цуьнга ала: „Устазо боху: ‘Сан хан тIекхочу ю. Аса Сайн мурдашца Пасахьан деза де хьан хIусамехь даздийр ду’“».

¹⁹ Цара, дIа а бахана, Цо тIедиллинарг кхочушдира, тIаккха Пасахьан пхьор кечдира.

²⁰ Суьйре тIекхаьчча, Иийса Шен шийтта мурдаца хIума яа охьахира.

²¹ ТIаккха Иийсас элира: «Аса баккъалла а боху шубга: шух цхьаммо Суна ямартло йийр ю».

²² ЧIогIа халахетарца уьш Цуьнга баха бубйлабелира: «Эла, со-м хир ма вац иза!»

²³ Церан хаттарна жоп луш, Цо элира: «Собца хIокху кедачу куьг кхов-дийначо Суна тешнабехк бийр бу. ²⁴ Ткъа Адамийн КIант, Делан Йоза-нашна тIехь Цунах яздина ма-хиллара, кху дубнен чуьра дIавоьдуш ву. Амма декъаза ву Цунна ямарта верг! Цунна дубнен чу ца валар гIоле яра!»

²⁵ Тешнабехк бан кечвелла волчу ЯхIуд-Искархоcho элира: «Хьуна иза со ву-м ма ца моьгту, Устаз!»

Иийсас цунна жоп делира: «Иза ахьа боху!»

^{26:11} Карлабаьккхиарг 15:11. ^{26:15} Закри-ЯхIу 11:12. ^{26:23} Забур 40:10.

Везачу Элан суьйре

(Марк 14:22-26; Лака 22:14-20; I Коринтхошка 11:23-25)

²⁶ Цара хIума юучу хенахь Иийсас, бепиг схъа а эчна, доIанца декъал а дина, декъа а декъна, Шен мурдашка дIа а кховдош, элира: «ДIаэца, даа, иза Сан дегI ду шуна!»

²⁷ Цул тIаьхьа кад, схъа а эчна, Далла хастам а бина, цаьрга дIакховдийра: «ДIамала массара а, ²⁸ иза Сан цIий ду шуна, Делаца бина барт чIагIбеш долу, дуккха а нах кьинойх цIанбархьама Iенар долу! ²⁹ Амма Аса боху шубга: кемсех даьккхина долу кхин цхъа а малар Аса мер дац, Сан Дас дIа-хIоттийначу Олалехь керла малар шубца молу де тIекхачалц», — аьлла.

³⁰ ТIаккха Далла хастаман назманаш а аьлла, Зайт-диттийн лам тIе ба-хара уьш.

Иийсас хьалххе дIахоуьйту Кипас Ша дIатосург хилар
(Марк 14:27-31; Лака 22:31-34; Яхьья 13:36-38)

³¹ ТIаккха Иийсас элира цаьрга: «Тховса аша массара а Со дIатосур ву, яздина ма-хиллара:

„Iуьнна чов йийр ю Аса,
тIаккха жа юкьара уьстагIий шашь дIасадовдур ду“.

³² Амма веллачуьра денвеллачул тIаьхьа Галилай-махка шул хьалха кхочур ву Со».

³³ ТIаккха Кипас Цуьнга элира: «Массара а дIатесча а, аса-м дIатосур вац Хьо».

³⁴ Иийсас цуьнга элира: «Аса баккъалла а боху хьобга: тховса нIаьна кхайкхале, Со кхузза дIатосур ву ахь».

³⁵ ТIаккха Кипас Цуьнга элира: «Сан Хьобца вала дезахь а, со цкъа а Хьох дIакъаьстар вац».

Иzza вукхара а элира.

Иийсас Гатшамани-бешахь доIа дар
(Марк 14:32-42; Лака 22:39-46)

³⁶ Иийса Шен мурдашца Гатшамани цIе йолчу метте веара. Цо цаьрга элира: «Кхузахь ховший Iе, Аса, хьуьлла а вахана, доIа дечу юкьана».

³⁷ Цо Шеца Кипа а, Зевадин ши кIант а вигира. ЧIогIа сингаттаме а, йиш йобхна а вара Иза. ³⁸ Цо элира цаьрга: «Сан са Iожалин гIайгIанехь ду. Аша кхузахь а совций, Собца цхъаьна сема хан яккха».

³⁹ Царна жимма дехьа а ваьлла, бергал а воьжна, доIа дира Цо: «Сан Дада! Йиш елахь, и баланийн къаьхьа кад Суна уллохула тIехбаккхяхьара Ахь! Делахь а, иза Сан лаамца доцуш, Хьан лаамца хуьлийла».

^{26:28} Арадаккхар 24:8; Ярми-ЯхIу 31:31-34. ^{26:31} Закри-ЯхIу 13:7. ^{26:32} Маттай 28:16.

⁴⁰ Шен мурдаш болчу Теввахча, уш наб кхетта гира Цунна. Кипига Цо элира: «Хун до аша? Цъхана сахътехъ мукъана а Соьца сема хила ца мега-ра шу? ⁴¹ Сема а хилалаш, дола деш а хилалаш, шаьш къилахъ долчу ламашна кел ца дисийта. Са сема ду, ткъа дилха эгаза ду».

⁴² Юха а, данехъа а ваьлла, Иза дола дан волавелира: «Сан Дада! И къаьхъа кад, Аса ца молуш, Суна уллохула тлехбала йиш яцахъ, Аса иза мер бу. Хъан лаам кхочушхуьлийла!» ⁴³ Юхавеача, кхин цкъа бийшина карийра Ийсана уш, хунда аьлча церан баьрганегарш дазделлера.

⁴⁴ Кхозлагла а, данехъа а ваьлла, дола дан хлоьттира Иза, иза дешнаш а олуш. ⁴⁵ Шен мурдаш болчу те а веана, Ийисас цаьрга элира: «Шу хинца а, наб еш, садоуш ду? Ладогла Соьга: Адамийн Клант къинош летийначеран каравоьду хан тлехъачна. ⁴⁶ Дуьило, хъалаговтга! Хара ву Суна ямартло ен верг».

Ийсана ямартло яр а, Иза схъалацар а
(Марк 14:43-50; Лака 22:47-53; Яхъя 18:3-12)

⁴⁷ Ийисас иза олучу хенахъ веана схъакхечира шийттаннах цхъаь волу ЯхИуд. Цунна тлаьхъахлоьттина адамийн тоба яра, карахъ таррашший, хьокхий а долуш. Уш динан коьртачу дайший, къаноший схъаьхажийна хилла. ⁴⁸ Ийсана ямарта волчо билгало йинера цаьрга: «Аса барт баьккхинарг Иза хир ву шуна, – аьлла, – Иза схъалаца». ⁴⁹ Цу сохъта Ийсана те а вахана, цо элира: «Маршалла ду Хьобга, Устаз!» Цул тлаьхъа Цунна барт баьккхира.

⁵⁰ Ийисас цуьнга элира: «Къонах, айхъа кхуза деана долу гуллакх кхочушде*». Цара Ийиса, тлехкетта, схъалецира. ⁵¹ Кхуьнца хилла волчу цхъаммо, тур хъала а даьккхина, динан коьртачу ден ялхочун лерг, тоьхна, терадаьккхира. ⁵² Ийисас цуьнга элира: «Батта чу дилла хъайн тур, хунда аьлча шайн тарраш схъадаьхнарш берриш таррашца бойур бу. ⁵³ Сайн Дега орца ца даккхалуш ву-м ца моьтту хьуна Со? Аса Шега хаам бинчу сахътехъ Цо маликийн шийтта сов эскар Суна гоьнна доуьйтур дац моьтту хьуна? ⁵⁴ Делан Йозанаш тлехъ и шадерг иштта хила деза бо-хург кхочуш муха хир ду ткъа?»

⁵⁵ Цу хенахъ Ийисас гулбеллачаьрга элира: «Талорхо лаца доьлхуш санна, таррашший, хьокханашший ара ма девлла шу Со лаца. Хора дийнахъ Делан цИйнан кертахъ Иаш ма вара шуна Со, хъехамаш беш, амма цу хенахъ аша Со схъа ца лецира. ⁵⁶ Ткъа и шадерг хилла пайхамарша яздинарш кхочушхилийтархъама».

Тпаккха Цуьнан берриг а мурдаш, Иза ша волчохъ а витина, бевдда длабахара.

* ^{26:50} «...айхъа кхуза веана долу гуллакх кхочушде». Я иштта: «хьо стенна веана?»

Ийса коьртачу кхеташонна хъалха хИутту
(Марк 14:53-65; Лака 22:54, 55, 63-71; Яхъя 18:13, 14, 19-24)

⁵⁷ Ийса схъалаьцначара Иза динан коьрта да Кайба волчу длавигира. Кхузахъ гулбелла бара Иелам нах а, къаной а. ⁵⁸ Ийсана гено тлаьхъа а хлоьттина, динан коьртачу ден керт йолчу схъавеара Кипа. Чу а ваьлла, гаролхошца цхъаьна охъахира, кхин дла хун хир ду хьожуш. ⁵⁹ Ткъа Ийсана веран кхел ярхъама, динан коьрта дай а, коьртачу кхеташонехъ мел верг а Иза бехке ван бахъана лобхуш бара. ⁶⁰ Амма харц тоьшалла деш берш дуккха беллахъ а, Иза вен бахъана ца карадора царна. Эххар а кхин а ши стаг тевеара. ⁶¹ Цара элира: «Тхо теш а долуш Цо элира: „Делан цла доха а дина, Соьга иза кхаа дийнахъ длаХотталур дара“».

⁶² Тпаккха динан коьртачу дас, хъала а глаьттина, Цуьнга хьаттира: «Ахъ цхъа а жоп ма ца ло? Цара Хьуна дуьхъал тоьшаллаш хунда до?» ⁶³ Амма Ийса вист ца хилира. Динан коьртачу дас Цуьнга элира: «Дийна волчу Делан царах тлехуьллу Хьуна: алал тхоьга, Хьо вуй Делан Клант волу Дала леррина Кьобалвинарг?»

⁶⁴ Ийисас цуьнга элира: «Ахъа айхъа эли иза. Делахъ а, Аса эр ду шубьга массаьрга:

хИинца дуьйна схъа Адамийн Клант шуна гур ву
Нуьцкъалчу Далла аьтту агор хиьна Иаш а,
стигаларчу мархашкахула охъавуссуш а».

⁶⁵ Тпаккха динан коьртачу дас, шена тера бедарш а этюш, мохъ хъаькхира: «Иза Далла лобра! Кхин хун тоьшалла оьшу? Шуна хезирий Иза Далла лубьш? ⁶⁶ Хун хета шуна?»

Цунна жоп луш, гулбеллачара элира: «Иза бехке ву! Иза вала веза!»

⁶⁷ Цхъаболчара юьхъ те туйнаш детташ, вукхара буйнаш детташ, бетак тара детташ, ⁶⁸ мохъ хьокхура: «Хьо пайхамар велахъ, алал, „Дала леррина Кьобалвинарг“, муьлхачо туйхира Хьуна?»

Кипас Ийса дИатасар
(Марк 14:66-72; Лака 22:56-62; Яхъя 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Кипа цу хенахъ кертахъ Иаш вара. Цунна те а еана, цхъана зуда-ялхоцо элира: «Хьо а ма вара Галилайра волчу Ийсаца».

⁷⁰ Амма цо иза даре ца дира: «Суна ца хаьа, ахъа хун боху». ⁷¹ Иза кевнах араволучу хенахъ вукху зудчо элира: «И стаг Назартарчу Ийсаца вара».

⁷² Кипас юха а, дуй бууш, элира: «Суна и стаг ца веза».

⁷³ Дукха хан ялале кхунна тлехъаькхира кхин а нах. Цара Кипига элира: «Хьо баккъалла а ву-кх царах, хунда аьлча хъан къамело цунах тоьшалла до».

⁷⁴ Кипа юха а, дуйнаш а дууш, ч!аг!онаш ян волавелира: «Суна и стаг ца вевза».

Эццахь н!аьна кхайкхира. ⁷⁵ Т!аккха дагадеара Кипина Иийсас аьлларг: «Н!аьна кхайкхале, ахьа кхузза Со д!атосур ву». Иза, кертара ара а ваьлла, доггах вилхира.

Иийса Пулат волчу валаво
(Марк 15:1; Лака 23:1, 2; Яхьья 18:28-32)

27 ¹ Шолг!ачу Иуййранна массо а динан коьртачу дайша а, кьаноша а гуламехь, цхьаьна а кхетта, Иийса вейта барт бира. ² Иза, д!а а вихкина, мехкан куьйгалхо волу Пулат волчу д!авигира цара.

Ях!уд-Искархо валар
(Векалийн 1:18-19)

³ Иийсана ямартло йина волчу Ях!уд-Искархочо, Цунна кхел йинийла хиъча, дохко а ваьлла, шена делла долу ткъе итт дато ахча динан коьртачу дайшний, кьаношний юхаделира. ⁴ Цо элира: «Къа латийна аса сайх, бехк боцучунна ямартло а йина».

Амма цара цуьнга элира: «Тхуна х!ун ду иза? Иза хьайна хуур ду хьуна».

⁵ Ша цаьргара схьаэчна долу дато ахча Делан ц!ийнан керта д!а а кхоьссина, Ях!уд-Искархо, вахана, ирхьоллавелира.

⁶ Динан коьртачу дайша, и ахча схьа а гулдина, элира: «Х!ара Делан ц!ийнан хазни чуьра ахчанах д!атоха мегар дац, ц!ий Ианадайтина ахча долу дела». ⁷ Вовшах дага а бевлла, цара цу ахчанах кхийра пхьег!аш еш волчун латта ийцира, цу т!ехь хийрачу кьаьмнех болу белла нах д!абохка. ⁸ Цундела тахана а и латта «Ц!ийн латта» олуш ду. ⁹ Иштта кхочушхира Ярми-Ях!ус аьлла долу дешнаш: «Схьаййцира цара мах х!оттийна волчунна т!ера ткъе итт дато ахча. Иштта бара исраилхоша цуьнан хадийна болу мах. ¹⁰ Иза кхийра пхьег!аш еш волчун лаятта д!аделира цара, соьга Везачу Эло ма-аллара».

Пулата Иийса жовпе озаво
(Марк 15:2-5; Лака 23:3-5; Яхьья 18:33-38)

¹¹ Иийса мехкан куьйгалхочунна хьалха д!ах!оьттира. Цо Иийсага хьаьттира: «Хьо жуьгтийн кьоман паччахь вуй?»

Иийсас жоп делира: «Ахьа боху-кх иза». ¹² Ткъа динан коьртачу дайший, кьаноший Шена бехк биллича, Цо цаьрга х!умма а ца элира.

¹³ Т!аккха Пулата Цуьнга элира: «Хьуна ца хеза, Хьайна дуьхьал мел дукха бехкаш даладо?»

¹⁴ Амма Иийсас цхьана а тайпана Шега деш долчу хаттаршна жоп ца делира. И сурт шена гича, мехкан куьйгалхо ч!о!а цецваьллера.

^{27:3-8} Векалийн 1:18, 19. ^{27:9}, ¹⁰ Закри-Ях!у 11:12, 13.

Иийса вен кхел йо
(Марк 15:6-15; Лака 23:13-25; Яхьья 18:39-19:16)

¹⁵ Х!ора Пасахьан дезачу дийнахь мехкан куьйгалхочо набахти чу боьккинчу нахана юкьара халкъо кьастийна волу цхьа стаг д!ахоьцура. ¹⁶ Цу хенахь набахти чохь воллуш вара ц!еяхана волу зуламхо Юша!-Барраб. ¹⁷ Нах схьагулбелча, Пулата цаьрга хьаьттира: «Аса царах муьлха д!ахоьцийла лаьа шуна: Юша!-Барраб я Иийса, „Дала леррина Кьобалвинарг“ олуш волу?» ¹⁸ Пулатана хьаьра, Иийса цара, Цуьнга хьаг! хилар бахьана долуш, ямартло а йина, वालीнийла.

¹⁹ Пулат мехкан кхеташонехь !аш волчу хенахь цуьнга шен х!усамненера хабар кхечира: «Цу Делан лаамехь волчунна кхел ечуьра юьстахлахьара хьо, х!унда аьлча д!аяханчу буса аса Иза бахьана долуш г!енах ч!о!а бала хьийгира», — аьлла.

²⁰ Амма динан коьртачу дайша а, кьаноша а гулбеллачаьрга шайн лаам д!ахаййтира: Барраб к!елхьара а ваьккхина, Иийса вен кхел йита лаар. ²¹ Т!аккха мехкан куьйгалхочо халкъе хьаьттира: «Цу шиннах муьлханиг д!ахоьцийла лаьа шуна?»

Цара элира: «Барраб».

²² Пулата цаьрга элира: «Аса х!ун дан деза, Дала леррина Кьобалвинарг аьлла, ц!е йолуш волчу Иийсана?»

Цара массара а элира: «Ж!арах д!атоха Иза!»

²³ Пулата хьаьттира: «Х!унда? Цо х!ун зулам дина те?»

Амма цара кхин а ч!о!а мохь хьоькхура: «Ж!арах д!атоха!» — бохуш.

²⁴ И сурт гуш волчу Пулата, адам кхин а ч!о!а карзахдала кийча дуйла шена гича, массарна а гуш хи схьа а эчна, шен куьйгаш дилира. Цо элира: «Х!окху Стеган ц!ий сох ца хьаьрчина. Аш-шаьш жоп ло».

²⁵ Адамаша жоп делира: «Цуьнан ц!ий тхуний, тхан берашний т!ехь хуьлийла!»

²⁶ Т!аккха цо Барраб д!ахецийтира, ткъа Иийса, шед а еттийтина, церан кара д!авелира ж!арах д!атохийтархьама

Иийса т!емалоша хьийзавар
(Марк 15:16-20; Яхьья 19:2, 3)

²⁷ Т!аккха Иийса мехкан куьйгалхочун т!емалоша кхел кхайкхо г!ишло чу вигира. Цунна гонах т!емалойн тоба гульбелира. ²⁸ Иийсана т!ера бедарш д!а а яьхна, цара Цунна т!е ц!ен оба кхоьллира. ²⁹ Коканийн коьллек кочар а дина, цара иза Иийсан коьрта т!е диллира, аьтту куьйга !аса лацийтира. Беламца, Цунна хьалха гора а х!иттина, цара бохура: «Декъала хуьлда жуьгтийн кьоман Паччахь!» ³⁰ Цара Цунна т!е туйнаш детта

^{27:24} Карлабаьккхинарг 21:6-9.

долийра, тIаккха Цуьнан карара Iаса, схьа а яьккхина, Цуьнан коьртах етта йолийра. ³¹Шашь Иза аьшнаш вина бевлча, Цунна тIера цIен духар дIа а даьккхина, Цуьнан Шен бедарш тIеюьйхира цара. ТIаккха Иийса жIарах дIатоха дIавигира.

Иийса жIарах дIатохар
(Марк 15:21-32; Лака 23:26-43; Яхьья 19:17-27)

³²ХIорш дIабоьлхучу хенахь кхарна дуьхьал кхийтира Къуринара волу ШамIа цIе йолу стаг. Иза саца а вина, цуьнга Иийсан жIаран бIогIам дIабахийтира цара. ³³Уьш схьакхечира «Галгатхьа» олучу метте (иза «туьтанан меттиг» бохург ду). ³⁴Стимаца эдина долу чагIар малийта гIоьртира уьш Иийсага, амма Цо, цунах чам баьккхинчул тIаьхьа, иза ца мелира. ³⁵Иза жIарах дIа а тоьхна, тIемалой, шайна юкьахь Иийсан бедарш йоькьуш, кхаж таса хIиттира. ³⁶Цул тIаьхьа, охьа а хевшина, уьш Иза ларвеш бара. ³⁷Иийсан коьрта тIехула дIатоьхначу уьнна тIехь яздина дара: «ХIара ву Иийса, жуьгтийн къоман Паччахь» – аьлла. Цу дешнаша ХIара стенна бехке веш ву билгалдоккхура. ³⁸Иийсаца ши талорхо вара жIарах дIатоьхна. Цхьаь Цунна аьтту агIор, важа аьрру агIор. ³⁹Юххехула чекхбовлучара вон баганаш егташ, кортош лестош, ⁴⁰Цуьнга бохура: «ХIей, Делан цIа доха а дина, кхаа дийнахь иза юха дIахIоттош верг! Хьо Делан КIант велахь, кIелхьарвала хьажа, охьавосса жIаран бIогIамна тIера!»

⁴¹Царах терра динан коьртачу дайша а, Iеламчу наха а, къаноша а, Цунах бийла а буьйлуш, вовшашка бохура: ⁴²«Кхиберш кIелхьара а баьхна, Ша-м кIелхьара ца ваккхало Кхуьнга. Ша Израилан халкъан паччахь велахь, охьавосса хIинца жIарана тIера. ТIаккха тхо Цунах тешар ду!» ⁴³Иза Делаш тешна вара, тIаккха Дала кху баланах кIелхьарваккха веза-кх, Шена Иза оьшуш велахь. Цо ала ма аьлла: „Со Делан КIант ву!“»

⁴⁴Кхуьнца жIарах дIатоьхна болчу талорхоша а сийсазвоккхура Иза.

Иийса кхалхар
(Марк 15:33-41; Лака 23:44-49; Яхьья 19:28-30)

⁴⁵Делкъахенахь дуьйна лаьтта цIехьхана Iаьржа бода боьссира. Дийнахь кхо сахьт даллалц лаьттира иза. ⁴⁶Делкъал тIаьхьа кхо сахьт долучу хенахь Иийсас чIогIа мохь туьйхира: «Эли, Эли, лема сабахьтани?» Цу дешнийн маьIна иштта ду: «Ва Сан Дела! Со хIунда вити Ахьа?»

⁴⁷Кхузахь лаьтташ болчу цхьаболчара, и дешнаш шайна хезча, элира: «И стаг ЭлияхIу-пайхамаре кхойкхуш ву-кх!» ⁴⁸Царах цхьаммо, ведда

^{27:34} Забур 68:22. ^{27:35} Забур 21:19. ^{27:39} Забур 21:8; 108:25. ^{27:40} Маттай 26:61; Яхьья 2:19. ^{27:43} Забур 21:9. ^{27:46} Забур 21:2. ^{27:48} Забур 68:22.

вахана, худург кемсийн къонзи чу а Iоьттина, иза хьокхана буьххье а йоьллина, Иийсага дIакховдийра, Цуьнга малийтархьама.

⁴⁹Амма вукхара бохура: «Собар дел, хьовсур ду вай, ЭлияхIу вогIий те ХIара кIелхьарваккха».

⁵⁰Иийсас кхин цкъа а мохь туьйхира. ТIаккха Шен Са дIаделира Цо. ⁵¹Цехьхана Делан цIийна чохь уггар езачу чоьнна дуьхьал оьллина долу кирхьа лакхара дуьйна лаха кхаччалц декъаделира. Латта дегадора, тIулгаш лелхара. ⁵²Къуббанаш еллаелира, дуккха а Делан нах беллачуьра денбира. ⁵³Иийса денвеллачул тIаьхьа, уьш, шайн къуббанаш чуьра ара а бевлла, яхIудхоша сийлахь-еза лоруш йолчу Ярушалайм-гIалина чу бахара, уьш дуккха а болчу нахана ган а гира.

⁵⁴Иийса ларвеш хиллачу тIемалойн хьаькам а, цуьнца цхьаьна хилларш а, шайна латта дегош а, кхин а хилла долу хIуманаш а гича, чIогIа кхерабелира. Цара бохура: «Иза бакьонца Делан КIант хилла!»

⁵⁵Геннара цу суьрте хьобжуш лаьтташ дуккха а зударий бара. Уьш Иийсаца Галилайра схьабаьхкина бара, Цуьнан хьашташ кхочушдархьама. ⁵⁶Царна юкьахь Магдалера Марем а, Якъубан а, Юшан а нана Марем а, Зевадин шина КIентан нана а яра.

Иийса дIаволлар
(Марк 15:42-47; Лака 23:50-56; Яхьья 19:38-42)

⁵⁷Суьйре тIееача, Рамат-гIалара Юсуп цIе йолу хьалдолу стаг веара. Иза а вара Иийсан мурдех. ⁵⁸Пулат волчу а веана, цо, Иийсан дакъа шега схьалахьара аьлла, дехар дира. Пулата, дакъа дIало аьлла, омра дира. ⁵⁹Юсупа, дакъа схьа а эзна, цIеначу кIади юккье а хьарчийна, ⁶⁰ша шена ломахь яьккхинчу керлачу къуббанна чу охьадиллира. Цунна дуьхьал боккха тIулг а карчийна, цу чу вьоду меттиг дIа а къевлина, иза дIавахара. ⁶¹Магдалера Марем а, важа Марем а цу къуббанна дуьхьал охьахира.

Къуббанна хIоттийна долу гIарол

⁶²Иза хилира пIерасканан дийнахь, Далла лерина долчу шоьтан денна кечам бечу хенахь. ШолгIачу дийнахь динан коьртачу дайша а, парушхоша а, Пулат волчу а баьккина, ⁶³элира: «Эла, тхуна хIинца дагадае иза: цу нах лебечо ша дийна волуш элира: „КхоалгIачу дийнахь Со денлур ву“. ⁶⁴Цундела, Иза чохь волу къубба, и кхо де даллалц, дикка ларье алий, омра дехьа, Цуьнан мурдашка дакъа, лачкъа а дина, дIа ца дахьийта. Цара эр ма ду: „Иза веллачуьра денвелла“. Цуьнан тIаьхьхара болу аьшпаш хьалха хиллачарал дуккха а вон хир бу».

^{27:51} Арадаккхар 26:31-33. ^{27:55}, ⁵⁶ Лака 8:2, 3. ^{27:63} Маттай 16:21; 17:23; 20:19; Марк 8:31; 9:31; 10:33, 34; Лака 9:22; 18:31-33.

⁶⁵ Пулата царга элира: «Шайца г'аролхой схьа а эций, даха а г'ой, шайна бакъахьа хетгачу аг'ор ларъе и къубба».

⁶⁶ Цара, д'а а бахана, къуббанна чу вьоду меттиг ч'аг'ийна хиларан билгало а йина, цигахь г'арол д'ах'оттийра.

Ийса веллачуьра денвалар

(Марк 16:1-10; Лака 24:1-12; Яхьья 20:1-10)

28 ¹ Далла лерина долу шобтан де д'адаьлча, к'ирандийнахь, сатос-суш, Магдалера Марем а, важа Марем а къуббане хьажа сара. ² Эц-цахь ч'ог'а мохк бегийра, х'унда аьлча Везачу Элан малик, стигалара охьа а доьссина, къуббанна дубьхал биллина болу т'улг д'а а карчийна, цунна т'е охьахира. ³ Цуьнан амат, стелахьштиг санна, къегара, т'ера бедарш, ло санна, к'айн яра. ⁴ Г'аролхой шайна и сурт гича, ч'ог'а кхера-белла, бегош бара. Уьш беллачу нахах тарбеллера.

⁵ Т'аккха малик зударшка дистхилира: «Шу кхера ма ло. Суна хаьа, аша ж'арах д'атоьхна хилла Ийса лобхий. ⁶ Иза кхузахь вац. Цо Ша маллара, Иза денвелла. Даха а г'ой, Цуьнан дакъа Иллинчу метте хьовса. ⁷ Цул т'аьхьа, сихха д'а а г'ой, Цуьнан мурдашка д'адийца: „Иза веллачуьра денвелла. Галилай-махка Иза шул хьалха д'акхочур ву. Цигахь шуна Иза гур а ву“. Иштта ду шуна соьгара дош».

⁸ Сихха къубба чуьра ара а яьлла, и шиь, шашшиь ч'ог'а кхераелла, яхьийна йоллушехь, йоккхаерца едда и хаам мурдашна д'ахайта яхара.

⁹ Ц'ехьхана царна новкъахь дубьхалкхийтира Ийса. Цо элира: «Маршалла ду шуьга». И шиь, т'е а яхана, Цуьнан когех хьакха а елла, Цунна хьалха охьатаьира. ¹⁰ Ийсас царга элира: «Ма кхералаш. Яха а г'ой, Сан вежаршка Галилай-махка г'о ала. Цигахь гур ву царна Со».

Г'аролхоша хаам бо

¹¹ Зударий мурдаш болчу д'абаханчу хенахь, масех волчу г'аролхо-чо, г'ала схьа а веана, динан коьртачу дайшка дерриг а хилларг д'адийцира. ¹² Къанойх д'а а кхетта, царца барт а бина, динан коьртачу дайша цу т'емалошна дуккха а ахча делира. ¹³ Цара элира: «Аша мас-саьрга а ала деза: „Буьйсанна Цуьнан мурдаша, схьа а баьхкина, тхо дийшина долчу хенахь, Цуьнан дакъа, лачкъа а дина, д'адаьхьира“. ¹⁴ И хаам мехкан куьйгалхочунна д'ахаахь, оха цуьнца барт бийр бу шуна та'зар ца дайта».

¹⁵ Ахча схьа а эцна, цара, шайна ма-хьеххара, нахе д'адийцира. И хаам жуьгташна юкъахь д'асабаьржира. Таханлерчу дийне кхаччалц схьадо-г'уш а ду иза.

Ийсас мурдашна т'едиллинарг

(Марк 16:14-18; Лака 24:36-49; Яхьья 20:19-23; Векалийн 1:6-8)

¹⁶ Ийсас т'е ма-диллара, Галилай-махкарчу лам т'е д'авахара цхьайтта мурд. ¹⁷ Иза шайна гича, уьш Цунна хьалха охьатаьира, амма цхьацца-берш шекбевлира. ¹⁸ Ийсас, т'е а веана, царга элира: «Стигалшкахь а, кху дубьнен чохь а мел йолу бакъо Сан кара схьаелла. ¹⁹ Иштта, даха а г'ой, Ден, К'ентан, Делан Синан ц'арах массо а халкъаш хих чекхдаха, ²⁰ Аса шайна т'едиллинарг дерриг а лардар а хьобхуш. Ткъа Со массо а хенахь шуьца хир ву, дубьненан чаккхе т'екхачалц».